

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och avstyrker motionerna.

Regeringens skrivelse täcker hela EU:s verksamhet och är tillbakablickande. Utskottet har utifrån motionsyrkandenas innehåll valt att behandla 12 områden i sitt betänkande. Dessa är den övergripande utvecklingen i EU, Storbritanniens utträde ur EU, utrikes- och säkerhetspolitik, EU:s handels- och utvecklingspolitik, EU:s grannskapspolitik, EU:s bilaterala och regionala förbindelser, budget, ekonomi och finansiella frågor, rättsliga och inrikes frågor, konkurrenskraft, transport och energi, jordbruk, miljö- och hälsofrågor, utbildning, ungdom och kultur samt EU:s institutioner.

Sammanfattningsvis framhåller utskottet betydelsen av EU-samarbetet. EU är det bästa verktyget för att hantera de gränsöverskridande utmaningar som medlemsstaterna står inför och det bästa verktyget för att garantera fred, demokrati, säkerhet och tillväxt.

Konstitutionsutskottet, finansutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet och trafikutskottet har yttrat sig över skrivelsen och följdmotionerna. EU-nämnden har yttrat sig över skrivelsen.

I betänkandet finns 28 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017.

Ett åttiotal yrkanden i följdmotioner.

Ett sjuttioal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2014/15, 2015/16, 2016/17 och 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Den övergripande utvecklingen i EU.....	9
Storbritanniens utträde ur EU.....	11
Utrikes- och säkerhetspolitik.....	13
EU:s handels- och utvecklingspolitik.....	17
EU:s grannskapspolitik.....	20
EU:s bilaterala och regionala förbindelser.....	22
Budget, ekonomi och finansiella frågor.....	26
Rättsliga och inrikes frågor.....	29
Konkurrenskraft, transport och energi.....	32
Jordbruk, miljö- och hälsofrågor.....	36
Utbildning, ungdom och kultur.....	38
EU:s institutioner.....	42
Övriga yrkanden.....	43
Skrivelsen.....	43
Reservationer.....	44
1. Den övergripande utvecklingen i EU, punkt 1 (C).....	44
2. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (SD).....	45
3. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (C).....	45
4. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (L).....	46
5. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (M).....	47
6. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (SD).....	50
7. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (L).....	52
8. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (KD).....	53
9. EU:s handels- och utvecklingspolitik, punkt 4 (SD).....	53
10. EU:s handels- och utvecklingspolitik, punkt 4 (V).....	54
11. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (M, C, L, KD).....	56
12. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (SD).....	60
13. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (V).....	61
14. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (M).....	62
15. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (SD).....	63
16. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (C).....	65
17. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (V).....	66
18. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (L).....	68
19. Magnitskij-sanktioner, punkt 7 (M, C, L, KD).....	69
20. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (M).....	70
21. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (SD).....	71
22. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 9 (SD).....	74
23. Konkurrenskraft, transport och energi, punkt 10 (SD).....	76
24. Konkurrenskraft, transport och energi, punkt 10 (C).....	79
25. Jordbruk, miljö- och hälsofrågor, punkt 11 (SD).....	80
26. Utbildning, ungdom och kultur, punkt 12 (SD).....	83
27. EU:s institutioner, punkt 13 (SD).....	84
28. EU:s institutioner, punkt 13 (L).....	86

Särskilda yttranden	87
1. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (V).....	87
2. Magnitskijsanktioner, punkt 7 (V).....	87
3. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (V)	88
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	89
Skrivelsen	89
Följdmotionerna	89
Motion från allmänna motionstiden 2014/15	94
Motion från allmänna motionstiden 2015/16	95
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	95
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	95
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	102
<i>Bilaga 3</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 2017/18:KU5y	103
<i>Bilaga 4</i>	
Finansutskottets yttrande 2017/18:FiU3y	114
<i>Bilaga 5</i>	
Försvarsutskottets yttrande 2017/18:FöU9Y	132
<i>Bilaga 6</i>	
Kulturutskottets protokollsutdrag	143
<i>Bilaga 7</i>	
Utbildningsutskottets yttrande 2017/18:UbU4y	145
<i>Bilaga 8</i>	
Trafikutskottets yttrande 2017/18:TU6y.....	154
<i>Bilaga 9</i>	
EU-nämndens yttrande 2017/18:EUN1y	161

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den övergripande utvecklingen i EU

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 8 och 20,

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 4 samt

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 13 och 14.

Reservation 1 (C)

2. Storbritanniens utträde ur EU

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2017/18:3419 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10,

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 32 samt

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (L)

3. Utrikes- och säkerhetspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 3,

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 4 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 9, 12–15 och 17.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (L)

Reservation 8 (KD)

4. EU:s handels- och utvecklingspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 5,

2017/18:555 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12 och 28 samt

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 18–21.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V)

5. EU:s grannskapspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:529 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 4,

2017/18:3009 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1–12,

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 6 och
2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 22.

Reservation 11 (M, C, L, KD)

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V)

6. EU:s bilaterala och regionala förbindelser

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7,

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9,

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17,

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25 och

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 14 (M)

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (C)

Reservation 17 (V)

Reservation 18 (L)

7. Magnitskijsanktioner

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2767 av Jan R Andersson och Caroline Szyber (M, KD)
yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Reservation 19 (M, C, L, KD)

8. Budget, ekonomi och finansiella frågor

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4, 6–8 och 27–31.

Reservation 20 (M)

Reservation 21 (SD)

9. Rättsliga och inrikes frågor

Riksdagen avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 11, 16, 26 och 32–
35.

Reservation 22 (SD)

10. Konkurrenskraft, transport och energi

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 39–52.

Reservation 23 (SD)

Reservation 24 (C)

11. Jordbruk, miljö- och hälsofrågor

Riksdagen avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 36–38 och 53–58.

Reservation 25 (SD)

12. Utbildning, ungdom och kultur

Riksdagen avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 59–63.

Reservation 26 (SD)

13. EU:s institutioner

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 10.

Reservation 27 (SD)

Reservation 28 (L)

14. Övriga yrkanden

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

15. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2017/18:118 till handlingarna.

Stockholm den 7 juni 2018

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Olle Thorell (S), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Valter Mutt (MP), Göran Pettersson (M), Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD), Fredrik Malm (L), Yasmine Posio Nilsson (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Sotiris Delis (M) och Marie-Louise Rönmark (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Enligt 9 kap. 21 § riksdagsordningen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet och redovisa sitt agerande i Europeiska unionen (EU) samt varje år lämna en skrivelse till riksdagen med en berättelse om verksamheten i EU. Regeringen har gjort detta genom överlämnandet av skrivelse 2017/18:118. I detta betänkande behandlar utskottet skrivelsen och tre följdmotioner som väckts med anledning av denna. Utskottet behandlar även ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2014/15, 2015/16, 2016/17 och 2017/18 som berör samarbetet inom EU.

Regeringens skrivelse är tillbakablickande och täcker alla EU:s verksamhetsområden.

Utrikesutskottet har sonderat övriga utskotts intresse att yttra sig över skrivelsen och följdmotionsyrkanden inom deras respektive beredningsområden. EU-nämnden har getts tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Följande utskott har valt att yttra sig: konstitutionsutskottet, finansutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet och trafikutskottet. Även EU-nämnden har yttrat sig.

Utskottet har fortlöpande under 2017 följt aktuella EU-frågor genom föredragningar som representanter för Utrikesdepartementet har hållit inför utrikes- och biståndsrådsmöten i EU. Dessutom har utskottet fått föredragningar om aktuella EU-frågor av representanter från Utrikesdepartementet. Utrikesråd Anna-Karin Enström informerade den 28 september 2017 om Pesco (Det permanenta strukturerade samarbetet) och den 10 oktober 2017 om Sveriges samlade politik för internationell civil och militär krishantering. Utrikesråd Teppo Tauriainen informerade om EU:s ekonomiska partnerskapsavtal med staterna i SADC (Södra Afrikas utvecklingsgemenskap) den 10 oktober 2017. Statssekreterare Hans Dahlgren informerade om förhandlingsläget i brexit den 12 oktober 2017. Kabinettssekreterare Annika Söder informerade den 9 november 2017 om Pesco och om östliga partnerskapet inför dess toppmöte som skulle äga rum den 24 november 2017. Statsrådet Ann Linde informerade om avtal om ekonomi och handel (CETA) och om strategiskt partnerskapsavtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan, den 1 februari 2018. Ambassadör Lars Danielsson informerade om förhandlingsläget när det gäller brexit den 8 februari 2018.

Utskottet hade möte med Moldaviens utrikesminister Andrei Galbur den 7 juni 2017. Utskottet deltog i interparlamentariska konferenser om EU:s gemensamma utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik i Estland den 7–9 september 2017 respektive i Bulgarien den 15–17 februari 2018. Utskottet

deltog i interparlamentariska konferenser om hållbar utveckling (Agenda 2030) respektive om Västra Balkan i Europaparlamentet, Bryssel, den 21 november 2017. Utrikesutskottet besökte Moldavien den 30 oktober–1 november 2017. Utskottet deltog i Europaparlamentets öppna utskottssammanträde den 27 februari 2018 om de globala migrations- och flyktingramverken.

Utrikesutskottet har även deltagit i mottagandet av ett antal utländska högnivåbesök med koppling till EU:s institutioner. Ett möte hölls med EU-kommissionär Cecilia Malmström den 28 september 2017. Ledamöter från utskottet deltog när Azerbajdzjans utrikesminister Elmar Mammadyarov mötte förste vice talman Ewa Thalén Finné den 6 november 2017. Utrikesutskottet hade lunchmöte med Armeniens utrikesutskott den 15 november 2017 och möte med Tysklands EU-minister Michael Roth den 16 februari 2018. Utskottet deltog i talmannens möte med Armeniens utrikesminister Edward Nalbandian den 13 mars 2018. Utskottet tog emot Tjeckiens utrikesutskott den 27 mars 2018. Utrikesutskottet besökte ett antal europeiska huvudstäder under våren 2018: Köpenhamn, kombinerat med besök i Paris den 3–6 april, Wien den 8–9 maj och London den 21–22 maj 2018. Syftet med samtliga dessa resor var att fördjupa utskottets kunskaper genom besök och utbyten med representanter för parlament, regeringsföreträdare och tankesmedjor. Övergripande fokus för resorna var EU:s framtida utveckling, sedd i ljuset av brexit, samt utvecklingen inom det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet och övriga frågor inom utrikesutskottets beredningsområde. För besöket i Berlin var även frågor om östliga partnerskapet av intresse. För besöket i Wien var även det kommande österrikiska EU-ordförandeskapet av intresse.

Numreringen för motion 2017/18:4036 (SD) ändrades under beredningen efter att två yrkanden drogs tillbaka. Konstitutionsutskottet refererar i ett fall till den tidigare numreringen.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i EU under 2017. Skrivelsen är en beskrivning av den övergripande utvecklingen i EU, frågor under rådet för allmänna frågor, EU:s förbindelser med omvärlden, ekonomiska och finansiella frågor, rättsliga och inrikes frågor, sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård, konkurrenskraftsfrågor, transport, telekom och energi, jordbruk, fiske och livsmedel, miljö, utbildning, ungdom, kultur och idrott, samt frågor relaterade till EU:s institutioner.

Utskottets överväganden

Den övergripande utvecklingen i EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU-samarbetets inriktning och utveckling.

Jämför reservation 1 (C).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för den övergripande utvecklingen i EU (s. 14–24). Den inkluderar också information till och överläggningar och samråd med riksdagen inför Europeiska rådets möten under 2017.

Motionerna

I motion 2017/18:3239 yrkande 8 anför Karin Enström m.fl. (M) att Europasamarbetet ska vara ett gemensamt värderingsbygge mot protektionism och nationalism. Det ska stå emot dem som vill slå ned frihet, demokratiska principer, mänskliga rättigheter och öppenhet. I yrkande 20 samma motion anför motionärerna att internationellt samarbete och en stark global infrastruktur måste trygga de globala flödena av varor, information, kapital, tjänster och människor.

I motion 2017/18:3684 yrkande 1 anför Annie Lööf m.fl. (C) att Sverige ska driva att EU tar ett globalt ledarskap för miljö, klimat, handel, öppenhet och liberala värderingar. I yrkande 4 samma motion anføres att Sverige ska driva att EU ska kunna utvecklas djupare på vissa områden utan att alla länder behöver vara med. Även i motion 2017/18:3775 yrkande 13 anför Kerstin Lundgren m.fl. (C) att EU ska kunna utvecklas djupare på olika områden utan att alla länder behöver vara med. I samma motion yrkande 14 anføres att EU ska vara rustat för att möta de gränsöverskridande hot och utmaningar som unionen står inför.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden vill liksom tidigare år uttrycka sin tacksamhet över skrivelsen som ger en bred översikt över verksamheten i EU 2017. Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen, såväl på politisk nivå som på tjänstemannanivå, har liksom tidigare år fungerat väl.

EU-nämnden understryker dock vikten av att nämnden inför samråden får regeringens senaste förslag till ståndpunkt för att underlätta nämndens

mandatgivning. Även relevanta dokument, särskilt inför beslutspunkter, behöver nå nämnden innan samråd hålls.

Sedan hösten 2017 finns en ny arbetsform för stats- och regeringschefernas möten, den s.k. ledaragendan. Ledaragendan är ett initiativ av Europeiska rådets ordförande Donald Tusk och syftar till att diskutera knäckfrågor på högsta politiska nivå. EU-nämnden påpekar att samråd bör genomföras inför dessa möten om ett gemensamt uttalande ska göras eller om regeringen avser att framföra ståndpunkter som inte tidigare är förankrade i riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utrikesutskottet vill inledningsvis framhålla betydelsen av EU-samarbetet. Som i utlåtande 2016/17:UU18 anser utskottet att EU är det bästa verktyget för att hantera de gränsöverskridande utmaningar som medlemsstaterna står inför och det bästa verktyget för att garantera fred, demokrati, säkerhet och tillväxt. Det svenska EU-medlemskapet ger Sverige en större möjlighet att vara med och forma politiken på europeisk och global nivå. Utskottet anser alltså att EU och Sverige behöver mer av EU-samarbete inom områden som klimatförändringar, inkluderande ekonomisk tillväxt, migration och terrorism.

På ett globalt plan gäller det att värna den multilaterala säkerhetsordningen, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i globala och regionala forum. Utskottet anser att EU är och ska fortsätta att vara en central aktör i det globala arbete som rör mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Även när det gäller det multilaterala handelssystemet behöver EU inta en världsledande roll för att lyfta fram frihandel som ett centralt instrument för hållbar tillväxt. Utskottet stöder kommissionens ambitiösa frihandelsagenda med målsättningen att sluta fler frihandelsavtal mellan EU och omvärlden.

Samtidigt måste EU-samarbetet fortsätta att utvecklas och förbättras för att behålla sin legitimitet. EU måste visa att unionen är till för EU-medborgarna så att förtroendet för EU-samarbetet kan stärkas hos medborgarna. Inom varje samarbetsområde måste EU visa att det finns ett mervärde med samarbete på EU-nivå. Det är också för förtroendets skull av stor vikt att de beslut som EU fattar också genomförs.

Utskottet understryker vikten av att EU fortsätter att vara drivande för att kontinuerligt höja den globala ambitionen i klimatarbetet.

Utskottet konstaterar att regeringen för 2018 har gjort följande övergripande prioriteringar för sitt EU-arbete: ett socialt Europa för jobb och inkluderande tillväxt, en ambitiös klimat-, energi- och miljöpolitik, ett gemensamt asylsystem och utökat migrationssamarbete samt ett säkert EU i en säker värld.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2017/18:3239 yrkandena 8 och 20, motion 2017/18:3684 yrkandena 1 och 4 samt motion 2017/18:3775 yrkandena 13 och 14.

Storbritanniens utträde ur EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden relaterade till Storbritanniens utträde ur EU.

Jämför reservation 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Skrivelsen

I skrivelsen behandlas frågan om Storbritanniens utträde ur EU (s. 25–26).

Motionerna

I motion 2017/18:3194 yrkande 3 anför Jan Björklund m.fl. (L) att brexit-förhandlingarna bör resultera i ett balanserat avtal som bäddar för ett fortsatt nära samarbete, minimerar handelshinder och slår vakt om rättigheterna för EU-medborgarna i Storbritannien. Men krav bör också ställas på att Storbritannien inte kan vara del av den inre marknaden om landet inte accepterar fri personrörlighet. I motion 2017/18:3419 yrkande 10 anför Lars Hjälmstedt m.fl. (M) att Sverige i de pågående förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU ska vara pådrivande för att så mycket som möjligt av frihandelsförhållandet parterna emellan består tillika värna om de fyra fria rörligheterna. I motion 2017/18:3684 yrkande 8 anför Annie Lööf m.fl. (C) att Sverige ska ta initiativ till att bygga nya strategiska partnerskap med exempelvis de nordiska länderna och Tyskland för att få samma genomslag inom EU som tidigare när Storbritannien lämnar samarbetet. I samma motion yrkande 32 anføres att Sverige ska driva att brittisk delaktighet i europeisk säkerhet är viktig även efter brexit, inte minst för den transatlantiska länken. I motion 2017/18:4036 yrkande 5 anför Björn Söder m.fl. (SD) att Storbritanniens utträde ur unionen ska behandlas korrekt och inte bemötas av sanktioner, bestraffningar eller dylikt.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden konstaterar att det har funnits en bred samsyn i nämnden när det gäller den svenska hållningen i förhandlingarna när frågan har diskuterats vid flera tillfällen inför såväl allmänna rådet som Europeiska rådet.

Utskottets ställningstagande

Den 29 mars 2017 anmälde Storbritanniens premiärminister landets avsikt att lämna Europeiska unionen. Förhandlingarna inleddes med utträdesfrågorna, och under 2018 har förhandlingarna påbörjats även om ramarna för en långsiktig förbindelse mellan EU och Storbritannien, inklusive ett övergångsarrangemang mellan medlemskapet och den långsiktiga

förbindelsen. Inriktningen är att utträdesavtalet ska bli färdigt till senhösten 2018 och godkännas av Europaparlamentet och det brittiska parlamentet i god tid före det brittiska utträdet, som i enlighet med artikel 50 i fördraget om Europeiska unionen förutses äga rum den 29 mars 2019.

Vid Europeiska rådet den 29 april 2017 upprepade de europeiska ledarna sin önskan att Storbritannien kvarstår som en nära partner och att varje överenskommelse måste grundas på en avvägning mellan rättigheter och skyldigheter samt säkerställa lika villkor. Enligt riktlinjerna ska förhandlingarna vara transparenta och ske i form av ett enda paket i överensstämmelse med principen att inget är överenskommet förrän allt är överenskommet, dvs. enskilda frågor kan inte lösas separat.

Vid det senaste Europeiska rådet den 23 mars 2018 välkomnades den principöverenskommelse som nåtts mellan EU och Storbritannien i utträdesförhandlingarna när det gäller bl.a. medborgares rättigheter, den ekonomiska uppgörelsen och övergången. Europeiska rådet upprepade sitt mål att ha ett så nära partnerskap som möjligt med Storbritannien. Avsikten är att utforma ett balanserat, ambitiöst och omfattande frihandelsavtal. Partnerskapet ska även innefatta samarbete om säkerhets- och utrikespolitik, terrorism och brottsbekämpning. Det konstateras att Storbritanniens val att lämna tullunionen och den inre marknaden som ett led i sitt utträde kommer att få negativa ekonomiska konsekvenser, i synnerhet för Storbritannien. Dessa riktlinjer från Europeiska rådet i mars öppnar för möjligheten att ompröva EU:s förhandlingsbud, om Storbritannien ändrar sin position. Utskottet noterar att denna möjlighet till omprövning även gäller om Storbritannien skulle ändra inriktning och välja en mer integrerad relation med EU. Utskottet stöder de riktlinjer som satts upp för förhandlingarna vid Europeiska rådet den 29 april 2017 respektive den 23 mars 2018.

Storbritannien är en av Sveriges närmsta samarbetspartner inom Europeiska unionen och en av våra främsta handelspartner när det gäller både export och import av såväl varor som tjänster. Sammanlagt bor ca 100 000 svenskar i Storbritannien. Utskottet konstaterar att Storbritanniens beslut att lämna EU är beklagligt men understryker vikten av att EU och Storbritannien fortsätter att ha en nära relation, inklusive en stark och omfattande handelsrelation. Sverige har ett stort intresse av ett bra resultat i förhandlingarna och av att även i framtiden ha en god relation med Storbritannien.

Sverige har starka intressen inom alla områden av brexitförhandlingarna. Det är mycket angeläget med ett ordnat utträde som skapar rättslig klarhet och bl.a. innebär en tillfredsställande lösning för de EU-medborgare som bosatt sig i Storbritannien, liksom en ekonomisk uppgörelse som innebär att båda parter lever upp till sina åtaganden. På grundval av ett ordnat utträde vill Sverige se en så nära framtida relation som är möjlig mellan EU och Storbritannien. Det innefattar en bred och djup relation när det gäller handel med varor och tjänster och nära samarbete på andra områden som inre och yttre säkerhet, forskning m.m.

När det gäller motionsyrkandet om strategiska partnerskap med andra EU-länder med anledning av Storbritanniens utträde konstaterar utskottet att Sverige precis som hittills kommer att behöva identifiera likasinnade EU-länder utifrån var skiljelinjerna går i de olika sakfrågorna inom EU-samarbetet.

Även EU har ett starkt eget intresse av att få till stånd en så bra framtida förbindelse med Storbritannien som möjligt. Det är därför viktigt att EU förblir en konstruktiv och ansvarstagande förhandlingspart som tar sig an den fortsatta förhandlingen i en positiv anda. Förhandlingarna om de framtida förbindelserna bör utgå från en ändamålsenlig hantering av de problem och utmaningar som Storbritanniens utträde innebär utifrån de principer som Europeiska rådet lagt fast.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2017/18:3194 yrkande 3, motion 2017/18:3419 yrkande 10, motion 2017/18:3684 yrkandena 8 och 32 samt motion 2017/18:4036 yrkande 5.

Utrikes- och säkerhetspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s utrikes- och säkerhetspolitik.

Jämför reservation 5 (M), 6 (SD), 7 (L) och 8 (KD) samt särskilt yttrande 1 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (s. 38–53). Utvidgningsprocessen behandlas på s. 30–33.

Motionerna

I motion 2017/18:3194 yrkande 15 anför Jan Björklund m.fl. (L) att Ukraina ska kunna få status som medlemsland. Länderna på västra Balkan bör kunna bli medlemmar när de uppfyller högt ställda krav som kombineras med en fortsatt granskning av hur de upprätthåller rättsstatens principer och respekt för mänskliga rättigheter. Medlemskapsförhandlingarna med Turkiet bör helt avbrytas mot bakgrund av den auktoritära utvecklingen i landet.

I motion 2017/18:3239 yrkande 1 anför Karin Enström m.fl. (M) att Sverige ska föra en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik med en tydligare koppling till och prioritering av svenska intressen. I samma motion yrkande 3 anfördes att Sverige genom att främja demokrati, folkrätten och de mänskliga fri- och rättigheterna också försvarar Sveriges säkerhet, välstånd och intressen i den internationella politiken. I motion 2017/18:3745 yrkande 4 anför Sofia

Damm m.fl. (KD) att det bör göras kontinuerliga utvärderingar av EU:s globala strategi i syfte att utreda om den uppfyller ändamålen.

I motion 2017/18:4036 yrkande 9 anför Björn Söder m.fl. (SD) att regeringen bör använda sitt veto för att förhindra att anslutningsförhandlingar inleds med ett land till dess att alla inre konflikter är lösta, landet i fråga har uppnått en BNP som inte väsentligt understiger EU:s genomsnitt, och landet kan garantera det yttre gränsskyddet samt påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Det ska också ställas krav på att landet är en utvecklad demokrati och fungerande rättsstat som respekterar de mänskliga rättigheterna. I samma motion yrkande 12 uppmanar Björn Söder m.fl. regeringen att verka för att stoppa alla steg mot ett turkiskt medlemskap. Vidare anför motionärerna i yrkande 13 att Europeiska utrikestjänsten bör avvecklas. Vidare anför Sverigedemokraterna i yrkande 14 att Sverige bör verka för en linje där säkerhets- och försvarspolitik i huvudsak ska ligga på respektive medlemsland och därmed motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Motionärerna framhåller att det för det svenska försvarets framtida utveckling är nödvändigt att ha tillgång till en tekniskt väl utvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har en betydelsefull försvarsindustri. I yrkande 15 anføres att regeringen bör verka för att EU:s förstärkta rätt att föra talan i FN upphävs, alternativt begränsas, för att inte inskränka medlemsländernas rätt att framföra åsikter i FN. Även i motion 2017/18:1580 yrkande 4 anför Markus Wiechel (SD) att EU:s institutioner inte ska ha behörighet att föra Sveriges talan inom FN. Vidare anför Sverigedemokraterna i motion 2017/18:4036 yrkande 17 att konsulär beredskap även i fortsättningen ska vara en nationell kompetens.

EU-nämndens yttrande

Under 2017 har frågor som rör säkerhet och försvar stått högt på dagordningen inför utrikesrådet respektive Europeiska rådet. Diskussionerna om det gemensamma permanenta strukturerade samarbetet på försvarsområdet, PESCO, har varit återkommande i regeringens samråd med EU-nämnden. Det har funnits en majoritet för regeringens ståndpunkt att Sverige bör ansluta sig till samarbetet, men med avvikande meningar från ett par oppositionspartier. På försvarsområdet har även bl.a. förslaget till en europeisk försvarsfond diskuterats i nämnden.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet har vid flera tillfällen uttryckt att utskottet inte delar motionärernas bedömning att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska

samarbetet präglas av överstatlighet och inte heller bedömningen att riksdagens inflytande över beslut om ett svenskt deltagande i internationella militära insatser är begränsat. Militära och försvarsmässiga beslut med konsekvenser på EU-nivå fattas enligt gällande fördrag med enhällighet, och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor utomlands krävs det ett riksdagsbeslut. Liksom vid behandlingen av tidigare motionsyrkanden vill utskottet framhålla att ett svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser också handlar om att främja Sveriges nationella säkerhet och svenska intressen.

Utskottet instämmer med regeringen i att Sverige ska fortsätta att aktivt verka inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Därmed stöder utskottet även regeringens ambition att Sverige ska delta i och bidra till Pesco i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna enas om.

Försvarsutskottet anser likt Europeiska rådet att en konkurrenskraftig och innovativ europeisk försvarsindustri, kännetecknad av öppenhet, transparens och likabehandling av samtliga europeiska leverantörer, behövs för att behålla och utveckla Europas försvarsförmåga.

Likt tidigare anser utskottet dock att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. Försvarsmaktens operativa behov för att nå den förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om ska vara styrande för den svenska materieförsörjningen. Bibehållandet av såväl undervattensförmågan som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling, anser utskottet.

Med hänvisning till det anförda anser försvarsutskottet att utrikesutskottet bör avstyra motion 2017/18:4036 yrkande 14.

Utrikesutskottets ställningstagande

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning inom EU. Sveriges säkerhet är beroende av att den europeiska säkerhetsordningen respekteras, och därmed är det i Sveriges intresse att EU har en aktiv utrikes- och säkerhetspolitik. Målet med EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik är att värna unionens gemensamma värden och intressen, stärka unionens säkerhet och främja internationellt samarbete. EU-samarbetet bygger på gemensamma grundläggande värden om frihet, demokrati, jämställdhet, rättsstaten och mänskliga rättigheter. Dessa värden utgör grunden för ett fungerande samarbete och för ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och gentemot omvärlden.

Utskottet har vid flera tillfällen framhållit att EU:s globala strategi, som utgår från en bred syn på säkerhet, bör vara ramen för EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska agerande och att det är viktigt att denna genomförs. Utskottet anser, i likhet med i betänkande 2016/17:UU10, att EU-samarbetet

har en viktig roll i att värna vår gemensamma säkerhet och att det är av central betydelse att försvara och stärka det europeiska samarbetet. Hot och fred avvärjs i gemenskap och samverkan med andra stater och organisationer. Europeiska rådet slog vid sitt möte i december 2016 fast att Europa behöver ta ett större ansvar för sin egen säkerhet och enades om en ny ambitionsnivå för den gemensamma försvars- och säkerhetspolitiken. Flera processer pågår för att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, bl.a. genomförandet av den globala strategin, ett nytt försvarsforskningsprogram, en ny europeisk försvarsfond och ett permanent strukturerat samarbete.

Riksdagen godkände det svenska deltagandet i Pesco i december 2017 (rskr. 2017/18:94). Beslutet låg i linje med utskottets ståndpunkt att EU bör stärkas som säkerhetspolitisk aktör. Detta kan ske genom att utveckla unionens förmåga att planera och genomföra civila och militära krishanteringsinsatser och genom att Sverige aktivt bidrar till utvecklingen av innehållet i den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och fortsätter att bidra till EU:s civila och militära krishanteringsinsatser (bet. 2017/18:UFöU3).

Samtidigt som utskottet stöder det pågående arbetet för att stärka den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, med betoning på en ökad europeisk förmåga för civil och militär krishantering, kräver dagens komplexa utmaningar en samlad ansats. Det är därför viktigt att EU har förmåga att agera över hela konfliktcykeln, från förebyggande till stabilisering. EU:s styrka som utrikes- och säkerhetspolitisk aktör är just bredden av instrument som finns att tillgå. Utskottet stöder regeringens ansats att jämställdhet och agendan för kvinnor, fred och säkerhet ska integreras som en naturlig del i EU:s externa agerande.

Sverige har hittills bidragit till EU:s samtliga civila och militära krishanteringsinsatser. Liksom i betänkande 2016/17:UU10 vill utskottet se dessa insatser som ett konkret uttryck för unionens vilja och förmåga att bidra till fred och säkerhet.

Enligt EU:s globala strategi ska det göras en årlig uppföljning över läget när det gäller denna strategi och i uppföljningen ska det påpekas inom vilka områden det behövs ytterligare åtgärder. Den första uppföljningsrapporten publicerades i juni 2017.

I de utmanande tider som råder måste EU stå enat och agera gemensamt för en regelbaserad global säkerhetsordning som genomsyras av multilateralism. EU har med aktiv svensk medverkan spelat en viktig roll i FN:s arbete under året, och unionen har varit drivande i flera förhandlingsprocesser, resolutioner och initiativ. Sverige har, bl.a. som säkerhetsrådsmedlem, kontinuerligt verkat för att främja gemensamma EU-prioriteringar såsom FN-reform, upprätthållandet av en regelbaserad världsordning och konfliktförebyggande. När det gäller EU som aktör i FN konstaterar utskottet i likhet med i betänkande 2016/17:UU10 att EU:s status som aktör i FN formaliseras genom resolution 65/276 av den 3 maj 2011.

EU har ett starkt engagemang för mänskliga rättigheter och är en global aktör på området. EU:s arbete på området omfattar bl.a. kampen mot

dödsstraff och tortyr, liksom skyddet av religions- och övertygelsefrihet. Det innefattar också arbetet mot diskriminering av hbtq-personer, skyddet av människorättsförsvarare och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Vidare handlar det även om barnets rättigheter och barn i väpnade konflikter liksom respekten för den internationella humanitära rätten. Utskottet stöder att regeringen fortsätter att verka för att EU ska vara en stark aktör för de mänskliga rättigheternas allmänna giltighet, för demokrati och för rättsstatens principer globalt, såväl i multilaterala forum som i relationen med tredjeländer.

Utskottet välkomnade i utlåtande 2017/18:UU4 att kommissionen lanserar initiativ för att ta utvidgningen framåt. En trovärdig utvidgningspolitik förutsätter att EU står fast vid ingångna åtaganden. Arbetet för att uppmuntra samtliga länder på västra Balkan att ta steg mot ett EU-närmande bör fortsätta. EU:s utvidgning har bidragit till att stärka Europas säkerhet, stabilitet och ekonomiska utveckling, och det är fortfarande ett viktigt instrument för att främja stabilitet och utveckling i EU:s närområde. Principer om konditionalitet och framsteg på egna meriter bör ligga till grund för den fortsatta processen.

Övriga motionsyrkanden om Europeiska utrikestjänsten, om en fristående nationell säkerhets- och försvarspolitik och om konsulär beredskap som nationell kompetens har redan behandlats i förra årets betänkande om verksamheten i EU (2016/17:UU10). Utskottet vidhåller inställningen att avstyrka dessa yrkanden och har inget ytterligare att tillägga.

I övrigt ansluter sig utskottet till de ställningstaganden som försvarsutskottet har gjort i sitt yttrande.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:1580 yrkande 4, motion 2017/18:3194 yrkande 15, motion 2017/18:3239 yrkandena 1 och 3, motion 2017/18:3745 yrkande 4 och motion 2017/18:4036 yrkandena 9, 12–15 och 17.

EU:s handels- och utvecklingspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s gemensamma handelspolitik samt motionsyrkanden om inriktning, styrning och instrument för EU:s utvecklingsbistånd.

Jämför reservation 9 (SD) och 10 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen av EU:s gemensamma handelspolitik (s. 53–56) och för EU:s verksamhet som global utvecklingspolitisk aktör under 2017 (s. 56–59).

Motionerna

I motion 2017/18:533 yrkande 5 anför Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) att Sverige inom EU bör verka för handelsavtal med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS-länderna) som tar sin utgångspunkt i agenda 2030 och en samstämmig utvecklingspolitik. I motion 2017/18:555 yrkande 12 anför Jonas Sjöstedt m.fl. (V) att Sverige bör verka för en ökad samstämmighet och effektivitet i EU:s utvecklingspolitik. I yrkande 28 samma motion anføres att Sverige inom EU bör verka för att stoppa förslaget att biståndsmedel ska kunna användas till militär verksamhet.

I motion 2017/18:4036 yrkande 18 anför Björn Söder m.fl. (SD) att EU:s handelsavtal ska följa Världshandelsorganisationens standard. I yrkande 19 samma motion anføres att även andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken. Vidare anføres i yrkande 20 att exportbidrag som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas. Motionärerna motsätter sig i yrkande 21 att ytterligare investeringsfonder som Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFSD) inrättas med hänsyn till att värdet av sådana investeringsfonder är tveksamt.

Utskottets ställningstagande

I regeringens skrivelse beskrivs Sverige som en stark förespråkare för fri och rättvis handel, för ökad öppenhet och mot protektionism. Miljön, klimatet, löntagarnas intressen och människors hälsa ska värnas i handelspolitiken. Sverige har även varit drivande för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i frihandelsavtalen.

Utskottet konstaterar att en öppen, rättvis och frihandelsvänlig handelspolitik är en av grundstenarna för tillväxt och sysselsättning i Sverige och i EU. Det är av stor vikt att EU fortsätter att stå upp för det multilaterala regelbaserade handelssystemet. Utskottet välkomnar kommissionens övergripande ambition att fortsätta inleda frihandelsförhandlingar med fler länder och understryker vikten av att kommande förslag inte leder till ökad protektionism, vilket skulle skada både EU och Sverige. Förhandlingar pågår med tioalet länder. Sedan 2013 har 15 förhandlingsrundor hållits med USA om ett transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap (TTIP), den senaste i oktober 2016. Samtalen är nu pausade i avvaktan på besked från administrationen i Washington. Förhandlingarna med Japan har nått slutskedet. Sverige har varit en aktiv part i förhandlingarna om frihandelsavtal för EU med både Mexiko och Mercosur. Förhandlingar ska inledas med Australien och Nya Zeeland.

Handel är också ett centralt verktyg för fattigdomsbekämpning. Sverige lägger därför stor vikt vid det handelsrelaterade utvecklingsbiståndet.

Cotonouavtalet mellan EU och de s.k. AVS-länderna (79 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet), som har tre dimensioner – politik, utveckling och handel – löper ut 2020. Under 2018 ska EU enas om en gemensam linje inför förhandlingarna med AVS-länderna.

Utvecklingssamarbetet i kombination med politisk dialog utgör kärnan i genomförandet. Kommissionens förslag är ett utökat politiskt partnerskap som syftar till att knyta AVS-länderna närmare EU:s värderingar och intressen. När det gäller handelsområdet är avsikten att övergå från Cotonouavtalet till separata ömsesidiga frihandelsavtal (Economic Partnership Agreements). Målsättningen med EPA-avtalen är att främja utveckling i AVS-länderna genom handelsliberaliseringar och biståndsinsatser inom kapacitetsutveckling. EPA-avtal tillämpas för närvarande i alla tre AVS-regionerna, men majoriteteten av de framförhandlade avtalen med de afrikanska länderna tillämpas inte ännu. Riksdagen godkände det ekonomiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och SADC-staterna, å andra sidan, i november 2017 (rskr. 2017/18:50). Många av AVS-länderna saknar handelsteknisk kapacitet för genomförande av avtalen. Det finns möjligheter till EU-bistånd som inte realiserats än. Sverige har biståndsprogram för att stärka handelsteknisk kapacitet.

Utskottet vill betona vikten av ömsesidighet och jämbördighet i dialogen med dessa länder och regioner. I likhet med i betänkande 2016/17:UU10 vill utskottet betona vikten av att handeln med länder utanför Europa bedrivs på öppna och likvärdiga villkor.

EU och dess medlemsstater är världens största givare av utvecklingsbistånd och världens största givare av humanitärt bistånd. I det nya policydokument som antogs i juni 2017 för EU:s utvecklingssamarbete – Nytt europeiskt samförstånd om utveckling – Vår värld. Vår värdighet, Vår framtid – slås också fast att EU och dess medlemsstater ska tillämpa principen om politisk samstämmighet för utveckling och ta hänsyn till målen för utvecklingssamarbetet i alla externa och interna policyer som genomförs och som sannolikt kommer att påverka utvecklingsländerna. Sverige får genom EU ökade möjligheter till globalt genomslag för grundläggande värderingar och utvecklingspolitiska prioriteringar. Sverige drev på för att få igenom betydelsen av en rättighetsbaserad ansats och fokus på de fattigaste länderna och behovet av att hantera utmaningar med klimatförändringar och miljöförstöring. Medlemsstaternas åtagande om att avsätta 0,7 procent av BNI till officiellt bistånd och vikten av att respektera OECD-Dacs definition av offentligt utvecklingsbistånd har även klargjorts i dokumentet.

Utskottet vill understryka vikten av att EU:s utvecklingspolicy respekterar de kriterier för offentlig utvecklingsfinansiering som man kommit överens om i OECD:s biståndskommitté Dac och principerna om biståndseffektivitet. Enligt Dacs nuvarande regelverk får biståndsmedel inte gå till militära aktörer, förutom när det gäller civil utbildning av militär i mänskliga rättigheter och, i undantagsfall, för merkostnader i samband med leverans av katastrofhjälp. Utskottet understryker vikten av att regeringen fortsätter att värna om att de kriterier om utvecklingssamarbete som OECD:s biståndskommitté kommit överens om respekteras fullt ut.

Övriga motionsyrkanden om WTO-standard, exportbidrag och Europeiska fonden för hållbar utveckling har redan behandlats i förra årets betänkande

(2016/17:UU10). Utskottet vidhåller inställningen att avstyrka dessa yrkanden och har inget ytterligare att tillägga.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:533 yrkande 5, 2017/18:555 yrkandena 12 och 28 samt motion 2017/18:4036 yrkandena 18–21.

EU:s grannskapspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om EU:s grannskapspolitik.
Jämför reservation 11 (M, C, L, KD), 12 (SD) och 13 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen av östliga partnerskapet under 2017 (s. 59–60).

Motionerna

I motion 2017/18:529 yrkande 4 anför Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) att Sverige bör verka för att reformera EU:s grannskapspolitik med Nordafrika och Mellanöstern för att öka fokus på folkrätt, demokrati och mänskliga rättigheter samt att ett sådant reformarbete också måste omfatta Medelhavsunionen.

I kommittémotion 2017/18:3009 yrkande 1 anför Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) att Sverige ska arbeta fram en ambitiös strategi för hur det östliga partnerskapet ska utvecklas, ta nya initiativ i syfte att bredda och fördjupa samarbetet och vara det mest pådrivande landet i EU för partnerskapet. I samma motion yrkande 2 anføres att det för de länder som genomför politiska och ekonomiska reformer ska finnas ett tydligt EU-medlemskapsperspektiv. Vidare i yrkande 3 anføres att Sverige ska ha ett långsiktigt engagemang för fortsatt reformering av länderna inom det östliga partnerskapet. Motionärerna anför i yrkande 4 att EU ska ge dessa partnerländer starkt stöd i deras ansträngningar och i det reformarbete det medför. I yrkande 5 anføres att Sverige inom EU bör synliggöra fördelarna med partnerskapet för medborgarna i respektive land samt verka för att involvera och engagera medborgarna i processen. Vidare i yrkande 6 anføres att Sverige inom EU tydligare måste synliggöra de problem och möjligheter som finns med partnerskapet och hitta nya lösningar och en väg för att snabbare nå målen med partnerskapet. Motionärerna anför i yrkande 7 att Sverige ska verka för möjligheten till differentiering mellan partnerländerna där respektive land ska ha möjlighet att göra framsteg i sin egen takt. I yrkande 8 anføres att det östliga partnerskapet ska grunda sig på ömsesidiga utfästelser om rättsstatens principer, goda styrelseformer, respekt för de mänskliga rättigheterna, respekt

för skyddet av minoriteter samt principerna om marknadsekonomi och hållbar tillväxt. Vidare anförs i yrkande 9 att samarbetet mellan EU och partnerländerna bör fördjupas inom energisäkerhet. I yrkande 10 anförs att regeringen inom EU ska arbeta för att partnerländerna utvecklar rena, säkra och långsiktigt hållbara energikällor. Motionärerna anför i samma motion yrkande 11 att regeringen inom EU måste ställa högre krav på partnerländerna när det gäller korruptionsbekämpning. Vidare i yrkande 12 anförs att EU starkt och tydligt måste visa sin solidaritet och sitt engagemang för partnerskapet och partnerländerna samt fortsätta att understryka vikten av genomförande av de åtaganden som gjorts, inte minst långtgående reformer i partnerländerna.

I motion 2017/18:3745 yrkande 6 anför Sofia Damm m.fl. (KD) att Sverige bör initiera en ny översyn av EU:s grannskapspolitik. I motion 2017/18:4036 yrkande 22 anförs av Björn Söder m.fl. (SD) att regeringen bör arbeta för ett mellanstatligt samarbete mellan fria självständiga stater samt en renodlad frihandelszon som utvidgas genom frihandelsavtal med utomstående stater i stället för att uppta ytterligare medlemsstater. Om associeringsavtal ändå ska tecknas anser Sverigedemokraterna att kraven måste skärpas, och de vill se tydligare reformer och uppfyllda krav innan avtal ingås, t.ex. när det gäller arbete mot korruption och organiserad brottslighet, fungerande rättsstat, fungerande gränskontroller, säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har flera gånger uttryckt, senast i betänkande 2016/17:UU10, att det är en viktig utmaning för EU att bidra till ett fortsatt öppet Europa, vilket inkluderar att bidra till och stödja en positiv utveckling i EU:s grannländer såväl inom det östliga partnerskapet som i den södra Medelhavsunionen. Ökad handel, rörlighet över gränserna och gemensamma regelverk bidrar till välförstånd och säkerhet och stöder en demokratisk utveckling.

När det gäller motionsyrkanden om grannskapspolitiken vill utskottet betona, i likhet med vad som anförts i tidigare betänkanden och utlåtanden, att det krävs en ambitiös strategi för att utveckla partnerskapen med sikte på att fördjupa och bredda dem. Partnerskapen ska grundas på ömsesidiga utfästelser om rättsstatens principer, god samhällsstyrning, respekt för mänskliga rättigheter, inklusive minoriteters rättigheter, samt principerna om marknadsekonomi och hållbar ekonomisk tillväxt. Det är av central vikt för EU:s trovärdighet att säkerställa ett fortsatt fokus på länder som tydligt tagit ställning för en integration med EU genom särskilda avtal.

Sverige stöder de ambitioner som länderna i det östliga partnerskapet har för att närma sig EU och för att genomföra de reformer som är nödvändiga för ett närmande. Utskottet understryker vikten av att Sverige driver i EU att östliga partnerskapet ska ligga högt på EU:s dagordning. Utskottet betonar att det i linje med mer-för-mer-principen ska finnas ett tydligt medlemskapsperspektiv för de partnerländer som är geografiskt belägna i Europa och som genomför politiska och ekonomiska reformer. En sådan

ansats förutsätter att EU:s engagemang för reformer är långsiktigt och att EU erbjuder ett omfattande stöd, inklusive bistånd, för de partnerländer som vill närma sig EU. Utskottet framhåller även vikten av att EU och partnerländerna fördjupar samarbetet när det gäller energisäkerhet.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:529 yrkande 4, motion 2017/18:3009 yrkandena 1–12, motion 2017/18:3745 yrkande 6 och motion 2017/18:4036 yrkande 22.

EU:s bilaterala och regionala förbindelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om EU:s bilaterala och regionala förbindelser, inklusive om sanktioner riktade mot Ryssland.

Jämför reservation 14 (M), 15 (SD), 16 (C), 17 (V), 18 (L) och 19 (M, C, L, KD) samt särskilt yttrande 2 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen av EU:s bilaterala och regionala förbindelser under 2017 (s. 59–76).

Motionerna

I motion 2017/18:530 yrkande 1 anför Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) att regeringen ska återkomma till riksdagen med en heltäckande strategi för ett utökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika. I yrkande 3 samma motion anføres att Sverige som medlem i EU bör agera för att frågor om fackliga rättigheter, ursprungsbefolkningens rättigheter och hållbart utnyttjade av naturresurser lyfts inom ramen för den politiska dialogen i EU:s associeringsavtal med latinamerikanska länder. I motion 2017/18:533 yrkande 7 anför Yasmine Posio Nilsson m.fl. att regeringen ska återkomma med förslag om att förstärka samarbetet mellan myndigheter, högsolor, kultursektorn och civila samhället i Sverige och i Sydafrika.

I partimotion 2014/15:1878 yrkande 6 anför Jan Björklund m.fl. (FP) att Sverige bör verka för att ytterligare skärpa EU:s vapenembargo mot Ryssland. I motion 2017/18:1578 yrkande 1 anför Markus Wiechel m.fl. (SD) att regeringen bör verka för att ytterligare skärpa EU:s sanktioner mot Ryssland om inte situationen för utsatta grupper förbättras avsevärt. I motion 2017/18:3566 yrkande 3 anför Ulf Kristersson m.fl. (M) att Sverige inom EU ska driva på för utvidgade sanktioner mot Ryssland. I motion 2017/18:3775 yrkande 17 anför Kerstin Lundgren m.fl. (C) att sanktionspolitiken mot Ryssland ska fortsätta så länge Minskavtalet inte uppfyllts. I motionerna 2017/18:4043 yrkande 1 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) och 2017/18:2767

yrkande 1 av Jan R Andersson och Caroline Szyber (M, KD) anförs att regeringen ska utreda möjligheterna att införa Magnitskijsanktoner i Sverige. Den s.k. Magnitskijlagen stiftades av den amerikanska kongressen 2012 för att straffa ryska företrädare som sågs som ansvariga för den ryske revisorn Sergej Magnitskijs död i ett fängelse i Moskva 2009. Den amerikanska kongressen stiftade därefter 2016 en global Magnitskijlag som innebär att den amerikanska regeringen kan besluta om sanktoner som riktar sig mot utländska företrädare som anses vara inblandade i brott mot de mänskliga rättigheterna. Motionärerna anför att Magnitskijsanktoner är effektiva just för att de tar sikte på enskilda personer och deras ekonomiska förhåvanden utomlands. I båda motionernas yrkande 2 anförs att regeringen inom EU ska driva att Magnitskijsanktoner ska införas på europeisk nivå. Vidare anförs i motion 2017/18:4043 yrkande 3 att Sverige ska arbeta för att EU driver en enhetlig linje mot Ryssland.

I motion 2017/18:3240 yrkande 9 anför Karin Enström m.fl. (M) att EU ska använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka länder som Kina när det gäller mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

I motion 2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD) och motionerna 2017/18:1582 och 2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD) anförs att regeringen ska verka för att hjälpa vissa bönder inom UNODC:s skördeutbytesprogram i Myanmar att lättare kunna sälja sina produkter i Europa.

Vidare anför Björn Söder m.fl. (SD) i motion 2017/18:4036 yrkande 23 att regeringen ska arbeta i EU för en tydlig utvärdering och uppföljning av sanktionernas effekter och eventuella tillkortakommanden för att sanktionerna mot Ryssland ska ge största möjliga effekt. I fråga om fredsprocessen i Mellanöstern anförs i yrkande 24 att Sverige inom EU ska verka för att en regeringsbildning där Hamas ingår inte ska anses vara legitim. Vidare anförs i yrkande 25 att regeringen bör verka i EU för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak samt visa sitt tydliga stöd för kristna och andra utsatta minoriteter i området. Dessutom bör de humanitära insatserna i konfliktområdena öka och en långsiktig konstitutionell lösning utarbetas för att skydda områdets religiösa och kulturella minoriteter.

EU-nämndens yttrande

Under 2017 har den fortgående konflikten i Syrien, fredsprocessen i Mellanöstern, Iran, Irak och Libyen haft fortsatt aktualitet i EU-samarbetet. I fråga om fredsprocessen har Israels bosättningspolitik och konsekvenserna av USA:s ställningstagande i Jerusalemfrågan medfört diskussioner. Nordkorea har återkommande tagits upp i utrikesrådet efter att landet genomfört otillåtna provsprängningar och robottester. Det har funnits en majoritet för regeringens linje i dessa frågor. EU:s relation till Turkiet, utvecklingen i landet och uppföljningen av det gemensamma uttalandet om migration från 2016 har flera gånger diskuterats i EU-nämnden.

Utskottets ställningstagande

Av kommissionens arbetsprogram för 2018 framgår att kommissionen avser att stärka förbindelserna med Indien och Latinamerika. En strategi föreslås för att stärka förbindelserna mellan EU och Asien. Förbindelserna med Iran och Irak ska förnyas och utvecklas.

När det gäller motionsyrkanden om Latinamerika konstaterar utskottet att EU och Latinamerika/Västindien har ett biregionalt strategiskt partnerskap. Det senaste toppmötet hölls 2015 och diskussionerna fokuserade bl.a. på frågor som demokrati och mänskliga rättigheter samt fattigdomsbekämpning. Ett associeringsavtal med länderna i Centralamerika ratificerades av Europaparlamentet 2012. Avtalet syftar bl.a. till att utveckla ett politiskt partnerskap som inbegriper stärkandet av mänskliga rättigheter. Även handelsavtalet med Peru, Colombia och Ecuador omfattar mänskliga rättigheter. Ecuadors anslutning till handelsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, har behandlats nyligen av utskottet i betänkande 2017/18:UU24. Förhandlingar om associeringsavtal med länderna i Mercosur, som bl.a. ska omfatta politisk dialog, fortsätter under 2018.

Regeringen ska under våren 2018 presentera en handlingsplan om samarbete med Latinamerika för att fortsätta stärka Sveriges relationer med regionens länder.

Utskottet konstaterar att situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina är allvarlig och att den har försämrats under de senaste åren. Situationen för mänskliga rättigheter i Kina har behandlats i betänkande 2017/18:UU15 om FN och mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik. Utskottet konstaterar där att EU är en viktig plattform för dialog om situationen för mänskliga rättigheter i Kina och anser att regeringen bör verka aktivt för att unionen ska vara tydlig kring dessa frågor i dialogen med Kina. I EU:s Kinastrategi, som antogs i juli 2016, slogs bl.a. fast att främjandet av mänskliga rättigheter och rättsstatens principer ska vara kärnan i EU:s relation med Kina. Utskottet utgår från att EU och Sverige även framöver på ett aktivt sätt verkar för att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina. EU:s dialog med Kina om mänskliga rättigheter är ett viktigt instrument för att påverka Kina när det gäller mänskliga rättigheter. Utskottet understryker vikten av att Sverige driver att EU är tydlig i denna dialog med Kina och att svenska regeringsföreträdare konsekvent tar upp situationen för mänskliga rättigheter i Kina när de träffar företrädare för Kina. När det gäller hållbar utveckling konstaterar utskottet att både EU och Kina delar ambitionen att uppnå grön tillväxt. Vid 2015 års toppmöte mellan EU och Kina förband sig båda parterna att arbeta för lägre koldioxidutsläpp och att samarbeta inom ramarna för FN:s klimatkonventioner. Utskottet framhåller vikten av att detta samarbete fortsätter.

Vid EU:s utrikesministerråd den 26 februari 2018 antogs rådsslutsatser om Myanmar (Burma) med anledning av de pågående omfattande systematiska och allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begås av

Myanmars militära styrkor och säkerhetsstyrkor. EU uttryckte åter sin oro över den försämrade MR-situationen i delstaterna Kachin och Shan. Utskottet har behandlat situationen för mänskliga rättigheter i Myanmar i betänkande 2017/18:UU15. EU har under de senaste åren gett stora biståndsanslag till Myanmar och har spelat en viktig och ledande roll i landet genom sitt stöd till bl.a. landsbygdsutveckling och tryggad livsmedelsförsörjning.

När det gäller Ryssland konstaterar utskottet att landet bär ansvaret för den konflikt i östra Ukraina som tills nu har resulterat i över 10 000 dödsoffer. Med hänsyn till att den ryska aggressionen, inklusive den illegala annekteringen av Krim, är ett uppenbart folkrättsbrott kan utskottet konstatera att den ryska aggressionen är det mest allvarliga hotet mot den europeiska säkerhetsordningen sedan kalla krigets slut. Utskottet anser att EU:s sanktioner ska bibehållas så länge skälen till att de infördes består. En återgång till unionens tidigare relation med Ryssland är omöjlig så länge som Rysslands politik och dess agerande i och gentemot Ukraina förblir oförändrat.

När det gäller den bristande respekten för mänskliga rättigheter och demokrati i Ryssland har Sverige inom EU-kretsen hållit en hög profil och konsekvent verkat för en enad, stark och tydlig EU-linje gentemot Ryssland. Utskottet betonar, som i betänkande 2017/18:UU15, vikten av att EU och Sverige även i fortsättningen är en stark röst för demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland. Sverige bör självständigt och tillsammans med andra agera för att Ryssland uppfyller sina åtaganden om mänskliga rättigheter.

Utskottet noterar att flera länder har infört eller är på väg att införa lagstiftning som är inspirerad av den amerikanska Magnitskijlagstiftningen, t.ex. Storbritannien, Kanada, Estland och Litauen. Det varierar i respektive land hur denna lagstiftning utformas, men övergripande kan sägas att avsikten med lagstiftningen i dessa länder är att möjliggöra ekonomiska sanktioner och/eller inreseförbud mot utlänningar som har begått allvarliga människorättsbrott. Det kan tilläggas att Lettland har infört reseförbud för ett antal ryska tjänstemän som har koppling till Magnitskijfallet.

Utskottet konstaterar att sanktioner, som tillämpas av Sverige, är antingen beslutade av FN:s säkerhetsråd eller av EU:s medlemsstater som en del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Införande av EU-sanktioner kräver enhällighet. Efter Rysslands olagliga annektering av Krim var Sverige ett av de mest pådrivande länderna för att EU skulle införa sanktioner mot Ryssland. De infördes sedan i ett antal steg under 2014–15. Sanktionspolitiken mot Ryssland har varit framgångsrik i så måtto att EU:s 28 medlemsländer har uppträtt koordinerat. Sverige ska driva på för att sanktionerna utvidgas så att personer som kränker mänskliga rättigheter, förföljer, torterar och dödar ryska demokrati- och civilsamhällesaktivister, och som lever på korrupcion kan bli föremål för ytterligare sanktioner. Dessa principer för lagstiftning kan införas i enskilda EU-länder. Sverige bör även samarbeta med andra EU-länder i syfte att få fram gemensam EU-lagstiftning om sanktioner, s.k. Magnitskijlagstiftning.

När det gäller motionsyrkandet om Sydafrika konstaterar utskottet att samarbetet mellan Sverige och Sydafrika i dag bedrivs på flera nivåer: bilateralt genom handel, regionalt för att stärka fred, säkerhet och demokrati i Afrika och multilateralt genom EU och FN. Sydafrika är en av EU:s tio strategiska partner. Sverige och Sydafrika har sedan 1999 en gemensam bi-nationell kommission där gemensamma frågor inom bl.a. politik, utbildning, forskning och kultur diskuteras och utvecklas.

När det gäller motionsyrkanden om Mellanöstern vill utskottet hänvisa till de ställningstaganden som utskottet nyligen gjort om Irak, Syrien och fredsprocessen i Mellanöstern i sitt betänkande 2017/18:UU14 som särskilt avhandlar Mellanöstern.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2014/15:1878 yrkande 6, motion 2016/17:462, motion 2017/18:530 yrkandena 1 och 3, 2017/18:533 yrkande 7, motion 2017/18:1578 yrkande 1, motion 2017/18:1582, motion 2017/18:2082, motion 2017/18:2767 yrkandena 1 och 2, motion 2017/18:3240 yrkande 9, motion 2017/18:3566 yrkande 3, motion 2017/18:3775 yrkande 17, motion 2017/18:4036 yrkandena 23–25 samt motion 2017/18:4043 yrkandena 1–3.

Budget, ekonomi och finansiella frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden relaterade till eurosamarbetet, EU:s budget, makrofinansiellt stöd och samarbetet inom EU på skatteområdet.

Jämför reservation 20 (M) och 21 (SD) samt särskilt yttrande 3 (V).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för ekonomiska och finansiella frågor, inklusive EU:s budget (s. 77–96). Europa 2020-strategin och den europeiska terminen samt översynen av EU:s fleråriga budgetram 2014–2020 behandlas på s. 27–30.

Motionerna

I motion 2017/18:3240 yrkande 13 anför Karin Enström m.fl. (M) att Sveriges regering bör ha en positiv grundsyn på förslag som syftar till att slå vakt om icke-euroländers ställning och inflytande. Moderaterna anser att ett svenskt eurointräde endast kan bli aktuellt inom ramen för ett välskött eurosamarbete, där de länder som delar den gemensamma valutan följer de finanspolitiska ramverken och bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik.

I motion 2017/18:4036 yrkande 4 framför Björn Söder m.fl. (SD) att kostnaderna för EU ska minska, särskilt med tanke på Storbritanniens troliga utträde. I samma motion yrkande 6 anförs att regeringen ska verka för att utjämna och likställa relationen mellan Sveriges utgifter till och inkomster från EU. Vidare anförs i yrkande 7 att regeringen ska motsätta sig ytterligare kostnader för svenska skattebetalare till följd av ökade anslag för migration. Motionärerna anför i yrkande 8 att regeringen ska verka för att EU ska följa den fastställda felmarginalen på 2 procent i budgeten. I yrkande 27 anförs att regeringen ska verka för att dra in kommande betalningar till icke-EU-medlemmar samt återföra de ekonomiska medlen till medlemsländerna och låta medlemsländerna enskilt besluta om utbetalningar av makrofinansiellt stöd. Vidare anförs i yrkande 28 att Sverige ska stödja de förslag mot skatteflykt på bolagsskatteområdet som överensstämmer med OECD:s riktlinjer för skatteavtal och arbetet mot urholkning av skattebasen och överföring av vinster (BEPS). Motionärerna anför i yrkande 29 vikten av konsekventa och tydliga målbeskrivningar för EU-kommissionens förslag. Vidare anförs i yrkande 30 att Sverige bör vidmakthålla den nationella suveräniteten inom skattepolitiken och säga nej till att utveckla projektet Egna medel samt olika former av EU-skatter. Motionärerna anför i yrkande 31 att Sverige bör stödja en utveckling av EU:s mervärdesskattedirektiv som leder till ökat nationellt självbestämmande och frihet inom mervärdesbeskattningen.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden har behandlat frågan om digital beskattning inför rådet för ekonomiska och finansiella frågor, och regeringen fick då stöd för sin hållning. Inom ramen för samma rådskonstellation har nämnden diskuterat framtiden för Ekonomiska och monetära unionen. Nämnden har även fått information inför det eurotoppmöte som ägde rum i samband med Europeiska rådet i december, och som hölls inom ramen för ledaragendan där även icke-euroländer fick delta. Ett förberedande arbete inför eurotoppmötet utfördes i eurogruppen, och nämnden har fått information om detta vid ett par tillfällen.

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet noterar inledningsvis att vitboken om EU:s framtid och efterföljande diskussionsunderlag har bidragit till en viktig diskussion om unionens utveckling, särskilt i ljuset av Storbritanniens kommande utträde. Utskottet kommer även framöver att aktivt följa och delta i diskussionen.

Utskottet stöder arbetet inom den europeiska planeringsterminen, som är en gemensam övervakningscykel för budget- och strukturpolitiken inom EU. Utskottet har tidigare framhållit vikten av att EU:s medlemsländer för en ekonomisk politik med nationellt ägarskap för genomförande av strukturreformer, och den europeiska planeringsterminen stärker incitamenten för EU:s medlemsländer att föra en ansvarsfull finanspolitik. Enligt utskottet

ska rådet och kommissionen när de tillämpar regelverket för förstärkt samordning av den ekonomiska politiken fullt ut respektera de nationella parlamentens roll.

Som en liten öppen ekonomi är det för Sveriges del av stor betydelse att EU:s inre marknad utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare. Utskottet har vid flera tillfällen uttryckt att det är angeläget att kapitalmarknaderna integreras ytterligare, med ett fullgott konsument- och investerarskydd och utan att den finansiella stabiliteten undergrävs. Utskottet har också uttryckt betydelsen av finansiell stabilitet i EU:s omvärld och vidhåller att det ligger i såväl Sveriges som EU:s intresse att även länder i unionens närområde utvecklar regelverk som främjar ekonomisk stabilitet och tillväxt.

När det gäller EU:s budget och förhandlingarna om den kommande fleråriga budgetramen har utskottet vid ett flertal tillfällen framhållit att Sverige även i fortsättningen ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, med en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och strikt budgetdisciplin. Regeringen har fått stöd för sin linje i förhandlingarna inför nästa budgetram, och den svenska restriktiva grundhållningen i EU- budgetpolitiken är fast förankrad i riksdagen. Enligt utskottet blir de kommande budgetförhandlingarna ett tillfälle att ytterligare modernisera EU-budgeten. En omprioritering till förmån för åtgärder med ett tydligt europeiskt mervärde som främjar ekonomisk förnyelse bör vara vägledande i arbetet. Utskottet har tidigare betonat att EU-budgeten inte ska finansieras genom att EU får beskattningsrätt. Utskottet står fast vid att kontrollen av att EU-medel används på ett korrekt och effektivt sätt behöver förbättras.

Utskottet vill åter betona vikten av att frågor som har betydelse för hela EU ska diskuteras och beslutas av samtliga medlemsländer. När det gäller fördjupningen av Ekonomiska monetära unionen har utskottet förståelse för euroländernas behov av att fördjupa samarbetet sig emellan. Det är dock centralt att länderna för en nationell ekonomisk politik med respekt för de finanspolitiska reglerna och att det finns nationellt ägarskap för genomförande av strukturreformer. Utskottet vidhåller sin uppfattning att prioritet bör ges åt att slutföra befintliga åtgärder som vidtagits för att förbättra den ekonomiska och monetära unionens funktionssätt, framför att inrätta nya förfaranden och institutioner, såsom en europeisk finansminister med tillhörande departement.

Liksom tidigare noterar utskottet arbetet inom EU med att färdigställa bankunionen. Sverige deltar inte i bankunionen, men det kan ändå finnas anledning för Sverige att följa och vid behov försöka påverka utvecklingen av den.

Med hänvisning till det anförda anser finansutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 4, 6–8 och 27.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet instämmer i finansutskottets syn att de kommande budgetförhandlingarna ska ses som ett tillfälle att ytterligare modernisera EU-budgeten och att en omprioritering till förmån för åtgärder med ett tydligt europeiskt mervärde som främjar ekonomisk förnyelse bör vara vägledande. Som finansutskottet tidigare har uttryckt det bör transparens, enkelhet och ansvarsfördelning vara ledstjärnor i utformningen av budgeten.

Med anledning av motionsyrkandet om icke-euroländers ställning och inflytande understryker utrikesutskottet i likhet med finansutskottet vikten av att frågor inom ekonomisk styrning och samordning som har betydelse för hela EU diskuteras och beslutas av samtliga medlemsländer. Även i övrigt ansluter sig utskottet till de ställningstaganden som görs i finansutskottets yttrande.

När det gäller motionsyrkandena om förslag mot skatteflykt, EU-skatter och EU:s mervärdesskattedirektiv kan utskottet meddela att dessa frågor redan har behandlats i förra årets betänkande (2016/17:UU10). Utskottet vidhåller inställningen att avstyrka dessa yrkanden och har inget ytterligare att tillägga. Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2017/18:3240 yrkande 13 och 2017/18:4036 yrkandena 4, 6–8 och 27–31.

Rättsliga och inrikes frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden relaterade till EU:s migrationspolitik och EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

Jämför reservation 22 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för rättsliga och inrikes frågor (s. 97–114).

Motionerna

I motion 2017/18:4036 yrkande 11 argumenterar Björn Söder m.fl. (SD) för ett svenskt ensidigt visumtvång gentemot Turkiet. I samma motion yrkande 16 argumenterar motionärerna bl.a. för att EU under hot om sanktioner bör kräva att Turkiet ratificerar FN:s flyktingkonvention utan geografiska begränsningar. I yrkande 26 är Sverigedemokraterna mycket kritiska till EU:s hantering av visumlättnader och viseringsfrihet. Sverigedemokraterna anser att viseringsfrihet endast bör ges till medborgare i länder där alla inre konflikter är lösta, som har en godtagbar ekonomisk standard och som kan garantera det yttre gränsskyddet och påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption och organiserad brottslighet och terrorism. Dessutom ska landet i fråga vara en utvecklad demokrati och fungerande rättsstat som respekterar de

mänskliga rättigheterna. När det gäller förslaget om en gemensam europeisk gräns- och kustbevakning anser Sverigedemokraterna att de föreslagna åtgärderna bättre kan genomföras på nationell nivå och menar att förslaget i dess helhet strider mot subsidiaritetsprincipen (yrkande 32). Vidare i yrkande 33 utvecklar Sverigedemokraterna sin ståndpunkt om att Sverige och andra EU-länder ska vara självständiga och oberoende i utformningen av sin invandringspolitik. Regeringen bör därmed avbryta förhandlingarna om det gemensamma europeiska asylsystemet. Motionärerna anför i yrkande 34 att regeringen ska effektivisera arbetet med att sluta återtagandeaftal med tredjeländer på EU-nivå. I yrkande 35 anføres bl.a. att den juridiska problematiken bör utredas ytterligare innan frågan om polisiärt samarbete genomförs i ramprogrammet för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA).

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden har haft reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet, det s.k. asylpaketet, som en återkommande fråga inför möten i rådet för rättsliga och inrikes frågor. Frågan om solidaritet i mottagandet av människor i behov av skydd har varit central i diskussionerna. I nämnden har det uttryckts att det bör ställas krav på konditionalitet från EU:s sida, d.v.s. att medlemsstater som inte solidariskt ställer upp och delar ansvaret för mottagande inte heller ska få del av EU-medel. I sammanhanget kan nämnas att de olika förslagen i lagstiftningspaketet huvudsakligen har behandlats som lägesrapporter, d.v.s. informationstillfällen vid rådets möten. Regeringen har därmed inte sökt mandat i nämnden för att föra fram svenska ståndpunkter inför dessa möten. EU-nämndens ledamöter har vid flera tillfällen uttryckt frustration över EU:s arbetssätt i denna fråga. Åtgärder mot terrorism har återkommande diskuterats, inte minst efter attacken i Stockholm den 7 april 2017.

Konstitutionsutskottets yttrande

Vid konstitutionsutskottets överläggning med regeringen i september 2016 om kommissionens förslag till nytt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter 2018–2022 välkomnades förslaget till ett femårigt program. Utskottet och statsrådet var eniga och fann inga skäl att verka för några förändringar i programmet. Mot denna bakgrund anser konstitutionsutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkande 36. (Konstitutionsutskottet torde avse yrkande 35 som avser Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter.)

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet anser att samverkan inom EU när det gäller gräns- och kustbevakning är av stor vikt. Liksom tidigare anser utskottet att Kustbevakningen ska fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den nyinrättade byrån för europeisk gräns- och kustbevakning inom området. Utskottet ser ingen anledning att föreslå ytterligare åtgärder för tillfället men avser att fortsätta följa frågan. Mot denna bakgrund anser försvarsutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkande 32.

Utrikesutskottets ställningstagande

En av kommissionens mest prioriterade frågor under året har varit förhandlingarna om reformen av det gemensamma asylsystemet som kommissionen presenterade under 2016 (fakta-PM 2015/16:FPM 79). Enligt regeringens skrivelse 2017/18:118 verkar Sverige för en närmare integrering av den externa och interna dimensionen av EU:s migrationspolitik till förmån för ett långsiktigt och hållbart samarbete med tredjeländer.

Liksom i utrikesutskottets betänkanden 2016/17:UU5 och 2016/17:UU10 anser utskottet att ett förstärkt och konstruktivt samarbete inom EU är en av grundstenarna i en långsiktigt hållbar migrationspolitik. Utskottet understryker vikten av att finna en rättvis och fungerande lösning i fråga om det gemensamma asylsystemet. EU:s framtida asylsystem ska vara hållbart, värna asylrätten och samtidigt uppnå en jämnare fördelning av asylsökande mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör agera solidariskt.

Utrikesutskottet har behandlat frågan om återvändande i betänkande 2017/18:UU2 och 2017/18:UU25 och noterade då att det framgår av regeringens ställningstagande med anledning av EU:s förslag till ny partnerskapsram med tredjeländer (fakta-PM 2015/16:FPM112) att regeringen anser att det är viktigt att EU får till stånd ett bättre återvändande, för att säkerställa den framtida gemensamma asyl- och migrationspolitiken och värna Schengensamarbetet. Regeringen står bakom initiativet till en skraddarsydd ansats för att främja samarbetet om migration med specifika tredjeländer, i syfte att uppnå ett effektivare återtagande. Regeringen anser inte att ett generellt villkorande av bistånd kopplat till frågan om återtagande vore en ändamålsenlig metod. Detta skulle snarast kunna verka kontraproduktivt. I enlighet med slutsatser som EU antagit, där främst mer-för-mer-principen tillämpas, och med principer för ett effektivt utvecklingssamarbete, kan bistånd användas som grund för att medvetandegöra tredjeländer om vikten av att få till stånd ett väl fungerande samarbete om återtagande.

Motionsyrkanden om visumtvång och sanktioner gentemot Turkiet och EU:s hantering av visumlättnader har redan behandlats i förra årets betänkande (2016/17:UU10). Utskottet vidhåller inställningen att avstyrka dessa yrkanden och har inget ytterligare att tillägga.

I övrigt ansluter sig utskottet till de ställningstaganden som gjorts av konstitutionsutskottet och försvarsutskottet i deras yttranden. Med hänvisning

till det ovan anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2017/18:4036 yrkandena 11, 16, 26 och 32–35.

Konkurrenskraft, transport och energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden relaterade till konkurrenskraft, transporter och vissa telekomfrågor inom EU-samarbetet.

Jämför reservation 23 (SD) och 24 (C).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen när det gäller konkurrenskraftsfrågor, transportfrågor, telekom och energi (s. 123–145).

Motionerna

I motion 2017/18:3684 yrkande 3 anför Annie Lööf m.fl. (C) att Sverige ska driva att EU ska utvecklas med de fyra friheterna och den inre marknaden som grund.

I motion 2017/18:4036 yrkande 39 anför Björn Söder m.fl. (SD) bl.a. att konkurrenskraftsåtgärder ska vara reella tillväxtåtgärder. I samma motion yrkande 40 anføres att strukturreformer inte ska vara kostnadsdrivande. Vidare anføres i yrkande 41 bl.a. att fokus ska ligga på åtgärdernas inverkan på EU:s konkurrenskraft i den globala konkurrensen. Sverigedemokraterna anför i yrkande 42 att Europeiska rymdorganisationen ESA ska förbli ett organ för mellanstatligt samarbete. I yrkande 43 anføres att Sverige inte bör delta i sammanhållningspolitiken. Vidare anføres i yrkande 44 att man enbart i nödvändiga fall ska genomföra ERTMS (European Rail Traffic Management System). Sverigedemokraterna anför i yrkande 45 att yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfarten inte ska bestämmas på EU-nivå. I yrkande 46 anføres att regeringen ska verka i EU för att frekvenstilldelningen ska fortsätta att ligga på nationell nivå. Vidare anføres i yrkande 47 att organet för regleringsmyndigheter inte ska införas. Motionärerna anför i yrkande 48 att EU inte ska besluta om offentligt wifi.

I ovannämnda motion finns även flera yrkanden om energifrågor. I yrkande 49 framhåller Björn Söder m.fl. vikten av att förhandlingarna om energiunionen utgår från betydelsen av globalt minskat koldioxidläckage och europeisk konkurrenskraft. Dessutom efterlyses en kostnadsanalys av investeringar i infrastruktur, förnybar energi och subventioner samt fördelning av europeiska fondmedel. I samma motion yrkande 50 anføres det om energiförsörjningstrygghet att det ligger i nationernas intresse att säkra sin egen elproduktion och diversifiering. Vidare anføres i yrkande 51 om energieffektiviseringsmål att medlemsländernas olikheter bör återspeglas på

ett mer realistiskt sätt i de mål som sätts upp och att medlemsstaterna själva ska utforma styrmedel och åtgärder för att uppnå målen. Motionärerna anför i yrkande 52 att de är kritiska till kraven att medlemsstaterna ska öppna stödsystem för förnybar elproduktion i andra medlemsstater.

EU-nämndens yttrande

Digitaliseringsfrågor präglade bl.a. konkurrenskraftsområdet under 2017. EU-nämnden fick under hösten 2017 information inför det informella digitala toppmötet i Tallinn, och digitalisering var även ett av de ämnen som behandlades av Europeiska rådet i oktober. Inför konkurrenskraftsrådet samrådde regeringen med nämnden om den digitala inreklamningsstrategin och fick, med undantag för en avvikande mening, stöd för sin linje.

EU-nämnden har behandlat kommissionens förslag om paketet om ren energi vid flera tillfällen. En majoritet av nämnden har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna ståndpunkt, även om ett par partier lämnat avvikande meningar i förhållande till de olika förslag som ingår i paketet. På transportområdet har nämnden behandlat förslagen om Eurovinjett och elektroniska vägavgiftssystem som båda är del av det s.k. rörlighetspaketet. Vid samrådet fick regeringen, efter ajournering och en kompletterad ståndpunkt, stöd för sin linje.

Utbildningsutskottets yttrande

När det gäller rymdfrågor vill utskottet understryka att rymdforskning och rymdverksamhet är av vital strategisk betydelse för samhället. Samhället är beroende av rymdtekniken inom en rad områden, t.ex. för navigation, logistik, bankomattjänster, väderprognoser, telekommunikation samt miljö- och klimatövervakning.

Utskottet konstaterar bl.a. att Europas rymdsamarbete är ett delat ansvar mellan EU och Europeiska rymdorganisationen (Esa). Esa är en mellanstatlig internationell organisation med 22 medlemsländer, som till stor del överlappar med EU:s medlemsstater. Esas syfte är att främja vetenskapligt och teknologiskt rymdsamarbete i Europa genom att utarbeta och genomföra en långsiktig europeisk rymdpolitik, ta fram europeiska program, samordna medlemsländernas rymdprogram och utarbeta en industripolicy. Vid det sjunde rymdrådet, som består av EU:s och Esas rymdministrar, uppmanades EU och Esa att tillsammans utveckla en övergripande rymdstrategi.

Bland annat vidhåller utskottet att det är av stor betydelse att samarbetet mellan EU och Esa förblir effektivt i framtiden för att Europas länder ska kunna dra full nytta av verksamheter kopplade till rymden. Det är utskottets uppfattning att ett stärkt samarbete mellan EU och Esa kan ha en positiv betydelse för båda organisationernas utveckling och för resultatet av det gemensamma arbetet inom rymdområdet. Utskottet vill också poängtera att det inom ramen för den presenterade rymdstrategin för Europa inte finns några

förslag om ett införlivande av Esa i EU och påminna om att regeringen senast vid konkurrenskraftsrådet i maj 2017 verkade för att framhålla vikten av en tydlig rollfördelning mellan EU och Esa. Vidare noterar utskottet att yrkandet om att Esa ska förbli ett mellanstatligt samarbete har behandlats tidigare i samband med skrivelse 2016/17:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016 och ser i ljuset av det som anförts ovan ingen anledning att ändra sin bedömning.

Med hänvisning till vad som ovan anförts anser utbildningsutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkande 42.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet delar regeringens uppfattning att ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen och för att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft. Det är därför av stor vikt att Sverige och övriga medlemsstater fullföljer sina åtaganden i arbetet med att förverkliga en fullt fungerande inre marknad för transporter, och då särskilt i fråga om det fjärde järnvägspaketet, sjöfartsmarknaden och utvecklingen av det gemensamma luftrummet.

Utskottet har i tidigare sammanhang välkomnat kommissionens översyn av EU:s befintliga vägtransportlagstiftning inom ramen för det s.k. mobilitetspaketet och vill återigen påtala vikten av sunda och likvärdiga konkurrensvillkor mellan medlemsstaterna och av att alla medlemsstater följer de gemensamma reglerna. Vidare anser utskottet i likhet med regeringen att de EU-åtgärder som vidtas inom politiken för informationssamhället ska bidra till goda förutsättningar för en väl fungerande inre marknad. De förväntas även bidra till en effektiv, robust och säker infrastruktur samt till ett stort utbud av kommunikationstjänster.

Med anledning av yrkandet om ERTMS påminner utskottet om att frågan behandlades i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens förordningsförslag om riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (COM(2011) 650) under vintern 2012. Utskottet gjorde då bedömningen att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Sedan dess har utskottet även behandlat sakfrågan utförligt i flera betänkanden, senast i betänkande 2017/18:TU6 Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor, där utskottet tog ställning till flera motionsyrkanden om att införa ERTMS. Utskottet framförde bl.a. att det följer av EU-rätten att signalsystemet ska vara fullständigt infört på medlemsstaternas stamnät senast 2030. Utskottet underströk samtidigt vikten av att man i det fortsatta arbetet tar till vara de erfarenheter som arbetet med ERTMS hittills har gett för att systemet ska införas i Sverige på ett smidigt och kostnadseffektivt sätt. Vidare riktade riksdagen hösten 2016 ett tillkännagivande till regeringen om att den bör verka för att ERTMS införs samordnat med Sveriges grannländer och i nära samråd med branschaktörerna samt med beaktande av järnvägens totala funktionssätt, vilket nu behandlas inom Regeringskansliet. När det gäller yrkandet om erkännande av

yrkeskvalifikationer för inlandssjöfart vill utskottet hänvisa till sin subsidiaritetsprövning av kommissionens direktivförslag (COM(2016) 82) under våren 2016. Utskottsmajoriteten ansåg att förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Med anledning av yrkandet om frekvenstilldelning vill utskottet framhålla att yrkandet överensstämmer med de synpunkter som utskottet framförde i utlåtande 2016/17:TU8 i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens direktivförslag om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590). I sedvanlig ordning skickades utlåtandet till EU-institutionerna och till regeringen för kännedom. Vidare konstaterar utskottet att det regelbundet behandlar motionsyrkanden om frekvenstilldelning, senast i betänkande 2017/18:TU9 It-politik.

När det gäller yrkandena om Berec och offentligt wifi påminner utskottet om att det under hösten 2016 subsidiaritetsprövade kommissionens förslag om inrättande av 10 Berec (COM(2016) 591) och förslag om finansiering av offentligt wifi (COM(2016) 589). Utskottet gjorde bedömningen att förslaget om att inrätta Berec var förenligt med subsidiaritetsprincipen. I utlåtande 2016/17:TU7 framförde utskottet dock att delar av förslaget om finansiering av offentligt wifi ansågs strida mot subsidiaritetsprincipen. Utlåtandet skickades därefter till EU-institutionerna och till regeringen för kännedom. Utskottet överlade även med regeringen om förslaget inför TTE-rådsmötet den 2 december 2016. Utskottsmajoriteten anförde då att Sverige borde motsätta sig förslaget, vilket regeringen anger explicit i skrivelsen att den gjorde på TTE-rådsmötet i december.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det redan har behandlat de frågor som tas upp i de aktuella motionsyrkandena. Utskottet anser därmed att det inte är nödvändigt med något ytterligare initiativ.

Med hänvisning till vad som ovan anförts anser trafikutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 44–48.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet konstaterar att deltagande i EU:s inre marknad, dit drygt 70 procent av den svenska exporten går, är en viktig förutsättning för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Utskottet anser att en väl fungerande inre marknad är av avgörande betydelse när det gäller att stärka hela EU:s konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning till nytta för företag, arbetstagar och konsument. Utifrån vad som redan uppnåtts med de fyra fria rörligheterna och på den inre marknaden finns det potential att utveckla EU:s konkurrenskraft inom områden där EU-samarbete kan ge ett mervärde till EU:s medborgare och näringsliv. Genom att t.ex. skapa en digital inre marknad kan EU bevara sin ställning som världsledande aktör i den digitala ekonomin, skapa nya möjligheter till innovation och hjälpa europeiska företag att växa globalt.

Vissa motionsyrkanden om konkurrenskraftsåtgärder (motion 2017/18:4036 yrkandena 39–41) har redan behandlats i förra årets betänkande (bet. 2016/17:UU10). Utskottet vidhåller inställningen att avstyrka dessa yrkanden och har inget ytterligare att tillägga.

Utrikesutskottet ansluter sig i övrigt till de ställningstaganden som görs i utbildningsutskottets yttrande och i trafikutskottets yttrande. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:3684 yrkande 3 och motion 2017/18:4036 yrkandena 39–52.

Jordbruk, miljö- och hälsofrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden relaterade till bl.a. jordbruk, fiske, djurskydd, utsläppsminskningar, arbetsmiljö, tillgänglighet och hälsofrågor.

Jämför reservation 25 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen under 2017 inom EU när det gäller sysselsättning och social politik samt hälso- och sjukvård (s. 115–122) och om jordbruk, fiske och livsmedel samt miljö under 2017 (s. 146–156)

Motionerna

I motion 2017/18:4036 yrkande 53 anför Björn Söder m.fl. (SD) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik bl.a. att regeringen ska verka för att åternationalisera jordbrukspolitiken. I samma motion yrkande 54 anføres att fiskepolitiken ska bedrivas på mellanstatlig nivå. Vidare i yrkande 55 anføres bl.a. att Sverige ska verka för ett högre djurskydd genom striktare gemensamma regler vid transporter samt att medlemsstaterna gemensamt ska motverka undantag för plågsamma slaktmetoder. Motionärerna anför i yrkande 56 att regeringen ska verka för att Sverige återtar beslutsmakten över skogsbruk och viltvård. Sverigedemokraterna anför i yrkande 57 bl.a. att Sverige inte ska stödja EU-ambitioner att gå längre än redan beslutade utsläppsminskningar på EU-nivå. I yrkande 58 anføres att frågor om kemikalier och avfall ska avgöras på nationell nivå.

I samma motion finns också yrkanden om arbetsmiljö- och hälsofrågor. I yrkande 36 anför Björn Söder m.fl. att carcinogen- och mutagendirektivet kommer att försämra skyddet för svenska arbetare eftersom man måste anpassa sig efter länder med sämre arbetsmiljölagar. I samma motion yrkande 37 anføres om tillgänglighetsdirektivet att det ska vara upp till respektive medlemsstat vilka lagar och praktiska lösningar som man vill genomföra för

att uppnå målen om ökad tillgänglighet. Vidare i yrkande 38 anförs bl.a. att hälsofrågor ska vara en nationell kompetens.

EU-nämndens yttrande

Frågorna i EU-nämnden inför möten i rådet för jordbruk och fiske har bl.a. innefattat den framtida gemensamma jordbrukspolitiken, där en enhällig nämnd har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna förhandlingsposition. Samrådet om EU:s fiskemöjligheter i Västerhavet 2018 kan nämnas, då förslaget om ett fiskeförbud för ål väckte stora diskussioner i nämnden och det konstaterades att det inte fanns stöd för regeringens föreslagna ståndpunkt. Därefter hölls ett extra telefonsamråd under pågående möte i rådet om att förslaget om fiskeförbud för ål ersatts med två alternativa förslag om en stängningssäsong. Efter diskussion och ajournering kunde en majoritet av nämndens ledamöter enas om att ge regeringen mandat att rösta i rådet i enlighet med förslaget om en stängningsperiod på tre månader.

På klimat- och miljöområdet har nämnden fått information och samråd om förslag om ett reviderat system för handel med utsläppsrätter. Den föreslagna svenska ståndpunkten har sammantaget fått stöd av en majoritet av nämndens ledamöter. Nämnden har även behandlat förslag till förordning om ansvarsfördelning för utsläppsminskningar och förordning som inkluderar utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Vid samråd har en majoritet av nämnden, efter ajournering och justering av ståndpunkten på förslag av flera oppositionspartier, kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt. Två partier anmälde oliklydande avvikande meningar över den justerade ståndpunkten.

När det gäller sociala frågor har den europeiska pelaren för sociala rättigheter varit en av de stora frågorna. Nämnden har haft samråd om frågan inför möten i rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård såväl som inför Europeiska rådets möten. Inför det sociala toppmötet i Göteborg fick nämnden endast information. Sammantaget har en majoritet av nämndens ledamöter kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt om den s.k. sociala pelaren. Flera partier har dock lämnat avvikande meningar då de anser att EU ges utvidgad befogenhet genom förslaget eftersom sociala frågor huvudsakligen tillhör medlemsstaternas kompetens samt att den svenska arbetsmarknadsmodellen måste värnas. Pelaren kommer att följas upp inom ramen för den europeiska planeringsterminen. På sysselsättningsområdet har även förslaget om ändring av utstationeringsdirektivet behandlats vidare i nämnden. Vid samråd har regeringens föreslagna linje fått stöd av nämnden, även om flera avvikande meningar anmälts. Ett extra skriftligt samråd hölls efter att regeringen inkommit med en kompletterad ståndpunkt mot bakgrund av de pågående förhandlingarna vid rådsmötet. Den reviderade ståndpunkten fick stöd i nämnden även om flera avvikande meningar alltjämt gjordes gällande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat innehållet i motion 2017/18:4036 yrkandena 36–38 och 53–58 i förra årets betänkande om verksamheten i Europeiska unionen och då avstyrkt dessa. Utskottet vidhåller alltjämt sin inställning att dessa yrkanden ska avstyrkas.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:4036 yrkandena 36–38 och 53–58.

Utbildning, ungdom och kultur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden relaterade till Utbildning 2020, Erasmussamarbetet, utbildning, ungdom och kultur inom EU-samarbetet.

Jämför reservation 26 (SD).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvecklingen inom EU-samarbetet när det gäller frågor om utbildning, ungdom och kultur under 2017 (s. 157–162)

Motionerna

I motion 2017/18:4036 yrkande 59 anför Björn Söder m.fl. (SD) att Europa 2020-strategin inte ska innehålla förslag på lösningar på problem eller utmaningar som är bäst lämpade att lösas på nationell nivå. I samma motion yrkande 60 anförts att regeringen ska verka för att lägga ned Erasmus-plus-samarbetet. Vidare anförts i yrkande 61 att EU ska låta utbildningsfrågor vara en nationell angelägenhet. Motionärerna anför i yrkande 62 att ungdomspolitikerna är en nationell angelägenhet och att den europeiska ungdomspolitikerna inte bör ha som mål att få ungdomar att knyta an bättre till det europeiska projektet. I yrkande 63 framhåller man vikten av att det inte sker någon harmonisering på kulturområdet inom EU och att kulturpolitik även i fortsättningen ska vara en nationell angelägenhet.

EU-nämndens yttrande

Inför möten i rådet för utbildning, ungdom och kultur har nämnden kunnat ge stöd för regeringens föreslagna position inför behandlingen av förordningen om en solidaritetskår, rådsslutsatser om investering i Europas unga när det gäller solidaritetskåren och rådsslutsatser om EU:s strategiska förhållningssätt till internationella kulturella förbindelser.

Kulturutskottets protokollsutdrag

Kulturutskottet vill inledningsvis betona att de av EU:s samarbetsområden som ligger inom kulturutskottets beredningsområde, nämligen kultur, ungdom och idrott, är nationella angelägenheter. Kulturutskottet understryker att EU inom dessa områden enbart har befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder.

De två övergripande mål som ligger till grund för EU-samarbetet på ungdomsområdet 2010–2018 är att skapa fler och lika möjligheter för alla unga i utbildningen och på arbetsmarknaden och att främja alla ungas aktiva medborgarskap, sociala delaktighet och solidaritet. Ungdomspolitikerna är sektorsövergripande och omfattar alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år. Detta förutsätter arbete på såväl nationell, regional och lokal som internationell nivå. Det är dock enligt utskottet viktigt att åtgärderna inte inkräktar på de enskilda staternas befogenhet på området.

Utskottet vill framhålla betydelsen av internationella kulturella förbindelser. Internationalisering och interkulturellt arbete är en prioriterad uppgift inom kulturpolitiken och en viktig del när det gäller att uppnå de kulturpolitiska målen (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Kulturen stimuleras och utvecklas i mötet mellan olikheter. Det är betydelsefullt att svensk kultur har möjlighet att nå utanför landets gränser. Utskottet vill också peka på kulturens viktiga roll i relationsskapandet med andra länder. Det är dock enligt utskottet angeläget att understryka att EU:s befogenhet på kulturområdet enbart omfattar att främja samarbete mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera medlemsstaternas insatser.

Med hänvisning till vad som ovan anförs anser kulturutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 62 och 63.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet vill inledningsvis framhålla att flera viktiga processer ägde rum inom utbildnings- och forskningsområdet under 2017. Utskottet har aktivt följt utvecklingen och kommer att så göra även i fortsättningen.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att utbildningsfrågor enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) är en nationell kompetens men att unionen har befogenheter att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. EU:s insatser inom utbildningsområdet får enligt artikel 2.5 i EUF-fördraget inte innebära en harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar. Vidare sker EU-samarbetet på utbildningsområdet till stor del genom den s.k. öppna samordningsmetoden, som är en typ av mellanstatligt beslutsfattande som inte leder till bindande EU-lagstiftning. Metoden kräver inte att EU-länderna för in nya eller ändrar befintliga lagar, utan bygger i stället på riktmärken och mellanstatlig utvärdering.

När det gäller Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 kan utskottet konstatera att dessa är två nära sammanbundna men separata instrument. Europa 2020-strategin är EU:s breda tillväxtstrategi fram till 2020, som bl.a. innehåller övergripande mål för sysselsättning, utbildning, forskning och innovation, social sammanhållning, energi och klimat. Utbildning 2020 är EU:s strategiska ramverk för europeiskt utbildningssamarbete, som bl.a. består av fyra strategiska mål och sju riktmärken, som ska vara vägledande för uppföljningen av arbetet. Två av de sju riktmärkena för Utbildning 2020 är även mål inom Europa 2020-strategin. Med det i åtanke vill utskottet framhålla att Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 är värdefulla instrument för det europeiska samarbetet inom bl.a. utbildningsfrågor. Utskottet anser att instrumenten är ändamålsenliga och svarar väl gentemot de gemensamma utmaningar som EU:s medlemsstater står inför när det gäller utbildningsfrågor – inte minst genom möjligheten för medlemsstaterna att utbyta erfarenheter och dra lärdom av varandra. Som utskottet förstår yrkandet om Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 handlar det huvudsakligen om att genomföra Utbildning 2020. Utskottet vill därför framhålla att i rådsslutsatserna om att inrätta Utbildning 2020 (rådets slutsatser av den 12 maj 2009, 2009/C 119/02) enades EU:s utbildningsministrar om ett antal principer om hur Utbildning 2020 ska genomföras. Utbildningsministrarna kom bl.a. överens om att Utbildning 2020 ska genomföras med ett effektivt utnyttjande av den öppna samordningsmetoden, som beskrivits kortfattat ovan, med fullständig respekt för medlemsstaternas ansvar för sina utbildningssystem och enligt det europeiska utbildningssamarbetets frivilliga karaktär.

När det gäller yrkandet om att verka för att lägga ned Erasmus plus vill utskottet betona vikten av internationella utbyten inom utbildningsområdet. Det är utskottets uppfattning att olika former av gränsöverskridande utbildning har ett stort mervärde både för den enskilda deltagaren och för samhället i stort. Det är därför av stor vikt att utveckla och ta till vara möjligheterna för elever, studenter, forskare och andra berörda att förlägga delar av sin utbildning utomlands, menar utskottet. Med det i åtanke anser utskottet att Erasmus plus spelar en nyckelroll. Utskottet vill i sammanhanget även poängtera att den halvtidsöversyn av Erasmus plus (COM(2018) 50) som presenterades i januari 2018 visar att programmet värderas högt av både berörda parter och allmänheten samt att programmet är effektivt och relevant och på knappt tre år har möjliggjort för över 1,8 miljoner personer att delta i olika utbyten och för över 240 000 organisationer att delta i olika samarbetsprojekt. Utskottet noterar även att över 24 000 svenskar studerade utomlands under läsåret 2016/17. Av de utresande studenterna åkte 7 100 studenter inom ramen för någon form av utbytesprogram, varav över 3 000 åkte inom ramen för ett EU-program (Universitetskanslersämbetet och Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden UF 20 SM 1703).

Angående kompetensagendan för Europa konstaterar utskottet att kommissionen i juni 2016 presenterade sitt meddelande om en ny kompetensagenda för Europa (COM(2016) 381). Av meddelandet framgår att

målet är ett gemensamt engagemang och en delad vision om kompetens som nyckeln till hållbara arbetstillfällen, tillväxt och konkurrenskraft. I meddelandet presenterar kommissionen sammanlagt tio planerade initiativ inom tre olika områden för att stärka kompetensbasen inom Europa. Initiativen har olika utformning, från informations- och erfarenhetsutbyten till rättsakter inom utbildningsområdet (rekommendationer och beslut). När det gäller genomförandet av agendan framhåller kommissionen i meddelandet att det är medlemsstaterna som bestämmer om undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation, men kommissionen anser samtidigt att det krävs en gemensam satsning för att uppnå ändamålsenliga och hållbara resultat.

Utskottet har tidigare granskat kommissionens meddelande om en ny kompetensagenda för Europa i utlåtande 2016/17:UbU7. I utlåtandet anförde utskottet bl.a. att det är positivt att kommissionen fokuserar på att stärka kompetensbasen i Europa genom samarbete, eftersom tillgången på rätt utbildad arbetskraft är avgörande för tillväxt och sysselsättning. Utskottet anförde vidare att samarbetet mellan medlemsstaterna är viktigt och att det är angeläget med erfarenhets- och informationsutbyten på utbildningsområdet. Samtidigt underströk utskottet att utbildning är en nationell kompetens och att kommissionens roll på området är att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras arbete. Utskottet ville därför betona att de åtgärder som föreslås i agendan måste utgå från medlemsstaternas frivilliga medverkan.

Utskottet noterar även att yrkandena om Utbildning 2020 och Europa 2020-strategin, Erasmus plus och om att EU ska låta utbildningsfrågor vara en nationell angelägenhet har behandlats tidigare i samband med skrivelse 2016/17:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016. Sammantaget med vad som anförts ovan ser utskottet inga skäl att vidta några åtgärder eller ändra sin bedömning från föregående år med anledning av yrkandena om utbildningsfrågor.

Med hänvisning till vad som ovan anförts anser utbildningsutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 59–61.

Utrikesutskottets ställningstagande

Utrikesutskottet ansluter sig till de ställningstaganden som görs i kulturutskottets protokollsutdrag 2017/18:25 och utbildningsutskottets yttrande 2017/18:UbU4y. Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion 2017/18:4036 yrkandena 59–63.

EU:s institutioner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden, bl.a. om ett svenskt utträde ur EU och om delegerade akter. Vidare avslår regeringen ett motionsyrkande relaterat till hemligstämpling av EU-dokument.

Jämför reservation 27 (SD) och 28 (L).

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för EU:s institutioner (s. 164–169). Avsnittet behandlar bl.a. frågor om kommissionens, Europaparlamentets och EU-domstolens verksamhet, öppenhet och insyn, EU-rekrytering samt Regionkommittén. Delegerade akter och genomförandakter behandlas på s. 35–36.

Motionerna

I motion 2017/18:3194 yrkande 1 anför Jan Björklund m.fl. (L) att Sverige ska ta täten i EU:s reformarbete och driva på för effektiva institutioner och beslutsprocesser som präglas av öppenhet och insyn.

I motion 2017/18:4036 yrkande 1 anför Björn Söder m.fl. (SD) att regeringen ska verka för en omförhandling så att svenska folket kan få möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU. I samma motion yrkande 2 pläderas för folkomröstning. Vidare i yrkande 3 uppmanar Sverigedemokraterna regeringen att verka för ökad offentlighet genom att minska hemligstämplandet av material som skickas till EU-nämnden. Sverigedemokraterna anför i yrkande 10 att varje tillfälle för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter ska diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om utträde ur EU och omförhandling av Sveriges medlemskap i EU. Konstitutionsutskottet vidhåller sin uppfattning att det inte finns någon anledning att omförhandla Sveriges medlemskap i EU.

Utskottet välkomnar regeringens arbete för ökad öppenhet i EU:s institutioner, bl.a. genom bevakningen av mål i EU-domstolen och tribunalen. Utskottet vill också framhålla vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Utskottet har tidigare framhållit att det finns anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Även om det interinstitutionella avtalet innehåller förbättringar när det gäller ett mer

öppet, stärkt och konsekvent samråd vidhåller utskottet denna uppfattning. Utskottet välkomnar också de framsteg som gjorts inom ramen för det inter-institutionella avtalet för att förbättra öppenheten i lagstiftningsförfarandet genom att inrätta ett gemensamt register över delegerade akter.

Mot denna bakgrund anser konstitutionsutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 1–3 och 10.

Utrikesutskottets ställningstagande

Med anledning av motionsyrkandet om svenskt utträde ur EU kan utskottet konstatera att frågan om utträde inte är aktuell. Utskottet har vid flera tillfällen uttryckt sin ståndpunkt, som i betänkande 2016/17:UU10, att Sverige bäst kan ta till vara nationella intressen och främja universella värden genom att vara en engagerad och konstruktiv kraft i det europeiska samarbetet.

Utskottet understryker vikten av att regeringen arbetar för ökad öppenhet, insyn och delaktighet i EU-arbetet. Sverige och Europa behöver ett välfungerande EU för att möta de stora utmaningar som regionen gemensamt behöver hantera.

Utskottet ansluter sig i övrigt till de ställningstaganden som görs i konstitutionsutskottets yttrande (2017/18:KU5y). Med hänvisning till det anförda avstyrker utrikesutskottet motion 2017/18:3194 yrkande 1 och motion 2017/18:4036 yrkandena 1–3 och 10.

Övriga yrkanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlats tidigare i detta betänkande finns i betänkandet även motionsyrkanden som är föremål för en förenklad motionsberedning i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under valperioden 2014–2018, som utrikesutskottet fastställde i oktober 2014. Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna.

Skrivelsen

Utskottet föreslår att skrivelse 2017/18:118 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Den övergripande utvecklingen i EU, punkt 1 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 4 samt

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 13 och 14 samt avslår motion

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 8 och 20.

Ställningstagande

Centerpartiet har en positiv syn på EU-samarbetet och vill se ett globalt EU som tar ansvar och arbetar tillsammans för gränsöverskridande frågor, såsom frihandel, mänskliga rättigheter, demokrati, migration och säkerhet. Ett EU där transparens och öppenhet är närvarande och klåfingrighet långt borta. EU ska vara en garant för demokrati, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Inom unionen ska medlemsländerna inte tillåtas bryta mot grundläggande principer om rättsstaten och pressfrihet utan att drabbas av kraftfulla och kännbara sanktioner. Det handlar om legitimitet och trovärdighet för EU. Rättsstatens principer och mänskliga rättigheter ska inte kunna lagstiftas bort av populistiska regeringar. På samma sätt ska EU stå upp för demokrati, frihet och en liberal världsordning när Ryssland hotar sina grannar. Det ska inte råda någon tvekan om att EU står upp för dessa länders rätt att välja sin egen väg. Här ska Sverige vara en tydlig och pådrivande röst inom EU. Det kan t.ex. handla om att skärpa sanktioner mot Ryssland så länge som ockupationen av Krim fortgår.

Centerpartiet vill att EU ska vara rustat för att kunna möta de gränsöverskridande hot och utmaningar som unionen står inför, även om det skulle innebära en breddning av de uppgifter som unionen har i dag. Sverige bör driva på för att medlemsstaterna genomför EU-samarbetet i frågor där bättre samverkan i dag är nödvändig. Dit hör bl.a. EU:s inre marknad, arbetet mot den organiserade och gränsöverskridande brottsligheten, terrorism, försvar och cyberhot, migrationsfrågan och arbetet för en bättre och mer effektiv miljö- och klimatpolitik.

Centerpartiet vill också att det ska vara möjligt för EU att utvecklas djupare på vissa områden utan att alla länder behöver vara med. Redan i dag har Sverige valt att stå utanför eurozonen samtidigt som vi är med fullt ut i Schengensamarbetet. Det är ett sätt att säkerställa att EU inte blir handlingsförlamat för att vissa länder säger nej till utveckling och reform, och det är ett sätt att ge medlemsländer och medborgare större möjligheter till flexibilitet.

Grunden i EU-samarbetet, de fyra friheterna och den inre marknaden, är alltför viktiga för att det enda alternativet ska vara att lämna unionen om man är missnöjd med utvecklingen inom vissa politikområden. Men Centerpartiet vill inte att det ska gå att förhandla bort redan ingångna avtal och fördrag eller grundläggande principer och gemensamma värderingar. Antalet områden med flexibilitet i samarbetet bör även begränsas.

2. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 5 och avslår motionerna

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2017/18:3419 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 32.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna välkomnade beslutet om att låta det brittiska folket få avgöra sin egen framtid. Det brittiska folket ska inte straffas för sitt val genom sanktioner eller dylikt. Inför utträdet 2019 är det av stor vikt att de framtida relationerna mellan Sverige och Storbritannien inte försvagas på grund av sårade känslor i Bryssel.

3. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 32 samt avslår motionerna

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2017/18:3419 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Centerpartiet vill se ett nära samarbete mellan unionen och Storbritannien även efter deras utträde ur unionen, inte minst i säkerhetsfrågor. Brittisk delaktighet i europeisk säkerhet är viktigt även i framtiden. Att Storbritannien lämnar betyder också att Sverige måste bygga nya strategiska partnerskap inom EU för att fortsätta göra sin röst hörd. Centerpartiet vill därför inom ramen för EU förstärka och fördjupa det nordiska samarbetet. Vi kan dessutom behöva bilda olika allianser beroende på vilken fråga vi vill nå framgång i. Nordeuropa, och inte minst ett mer handlingskraftigt och beslutsamt Tyskland, bör bli en ännu viktigare partner för Sverige.

4. Storbritanniens utträde ur EU, punkt 2 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och avslår motionerna

2017/18:3419 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10,

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 8 och 32 samt

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Storbritannien är och kommer att fortsätta vara en av Sveriges och EU:s viktigaste handelspartner. Uppemot hundra tusen svenskar beräknas vara bosatta i landet. Det är helt centralt att brexitförhandlingarna resulterar i ett balanserat avtal som bäddar för fortsatt nära samarbete, minimerar handelshinder för varor och tjänster och slår vakt om rättigheterna för EU-medborgare i Storbritannien. Men krav bör också ställas, och Storbritannien

kan inte vara en del av den inre marknaden såvida landet inte accepterar fri rörlighet för personer.

5. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (M)

av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Sofia Arkelsten (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna

2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 4 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 9, 12–15 och 17.

Ställningstagande

2017 har börjat med ett skifte i den världsordning vi levt med sedan andra världskriget, då den nya administrationen i USA har signalerat en annan syn på sin roll i världen och på relationen med EU och Europa. Men redan Storbritanniens beslut att lämna EU har skakat om vår utrikes- och säkerhetspolitiska struktur. På olika sätt och av olika skäl får både Trump-administrationen och brexitbeslutet svårförutsägbara konsekvenser för Sverige, inte minst säkerhetspolitiskt. Vårt ankare, vår viktigaste utrikespolitiska arena och det som ska vara garanten för frihet och säkerhet är EU, men dess överlevnad kan inte tas för given. EU lider av trovärdighetsproblem, svagt ledarskap, och arbetet präglas av interna kriser alltsedan finanskrisen 2008. Därtill utmanas EU:s existens och värdegrund både inifrån och utifrån: inifrån av antieuropeiska krafter på höger- och vänsterflankerna, utifrån från öst av Kremls destabiliseringsförsök men nu också från väst, av en amerikansk administration som öppet ifrågasätter värdet av ett enat EU och ser brexitbeslutet som en modell för andra länder i Europa.

Globaliseringen knyter samman det som är nära med det som är avlägset, och förändringarna går allt fortare. Vi ska ha förmågan att kunna förebygga och hantera de kriser vi ställs inför men vi ska även samverka tillsammans med andra. Det kräver att vi för en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik med en tydligare koppling till och prioritering av svenska intressen som styr den säkerhetspolitiska agendan. Den ska syfta till att skydda det svenska territoriet och värna det öppna samhället byggt på grundläggande värderingar

som demokrati, frihet, jämställdhet och respekten för mänskliga rättigheter. Och det sker samtidigt som vi stöder länder och människor där dessa värden är ifrågasatta. Utgångspunkten i de moderata idéerna om individens rätt till frihet, människans okränkbarhet och tron på potentialen för var och en att utvecklas och växa utifrån sina förutsättningar är central. Detta är idéer som nu ifrågasätts av auktoritära regimer och våldsbejakande organisationer.

Vi ser allvarliga humanitära kriser till följd av konflikter i omvärlden. Antalet flyktingar, asylsökande och internflyktingar globalt överstiger 65 miljoner personer. En kris som innebär ett enormt och utbrett mänskligt lidande. Sammantaget påverkar detta Sveriges utrikespolitik men också inrikespolitiken.

Vi måste slå vakt om gemensamma värderingar som demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi. För att möta framtidens utmaningar är därför ett starkare samarbete inom EU med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken samt ett djupare transatlantiskt samarbete det viktigaste för oss.

Moderaternas politik handlar om frihet och individens rättigheter såväl i de små som i de stora sammanhangen. För oss är det självklart att svensk utrikespolitik ska vara en tydlig röst för frihet och mänskliga rättigheter runtom i världen. Vårt engagemang för frigörelsekampen i Öst- och Centraleuropa är något som vi känner särskild stolthet över. Vi ska driva denna frihetsagenda vidare genom att vara en stark kraft för och stödja en demokratisk utveckling när och där den befinner sig på tillbakagång.

I allt högre grad blir våra samhällen beroende av flöden av varor, information, kapital, tjänster och människor som utgör globaliseringens kärna. Länder och människor knyts närmare varandra genom ökad handel och informations- och teknologiutbyte. Vi lever i en sammanlänkad värld med stora möjligheter men också beroenden och sårbarhet som följd. Vi måste trygga dessa flöden genom internationellt samarbete och en stark global infrastruktur. Men vi måste också förbereda oss för att händelser bortom Europa kommer att ha större säkerhetspolitisk återverkan i vår egen del av världen.

Vi ska stödja frihetslängtande människors kamp mot förtryck var än i världen de befinner sig. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna och vi ska stå upp mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning m.m. Vi måste också arbeta för att fler människor kan ta del av friheten genom att med kraft bekämpa fattigdom och miljöproblem i världen. Kraftigt förorenad luft, brist på rent vatten och avsaknaden av grundläggande sjukvård inskränker också människors frihet och möjligheter till ett bra liv.

I dag är det alltmer uppenbart att ekonomisk utveckling och politiskt inflytande går hand i hand. En tydlig svensk utrikespolitik bygger alltid på att vi tar ansvar för Sveriges ekonomi, samhällsutveckling och miljö. Den tydligaste omställningen i världen är den snabba ekonomiska och politiska maktförskjutningen från Europa och Nordamerika till Asien och då i synnerhet

Kina och Indien. De länder som nu tar allt större plats på den internationella arenan måste visa att de också tar ansvar för de gemensamma globala utmaningar som världen står inför. De måste därför lägga större kraft på att främja frihet, internationell fred och säkerhet, frihandel, fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Sverige är ett öppet land med ett långtgående internationellt engagemang och ett stort beroende av vår omvärld. Vår utrikespolitik ska vara värdebaserad. Vi ska medverka till frihet, fred och försoning såväl i vår egen som i andra delar av världen. Det kräver internationellt inflytande, vilket bygger på kompetens, ansvarstagande, en idé- och politikutveckling i takt med omvärldens förändringar samt en effektiv och resursstark utrikesförvaltning. Politisk dialog och handel ger effektivare påverkansmöjligheter än isolering och bojkotter. I många fall är det just de länder som vi har minst samsyn med som vi har störst behov av att påverka för att kunna göra verklig skillnad.

Demokratin, folkkräften och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör hörnstenarna i vår utrikespolitik. Dessa förvaltas bäst genom kraftfulla internationella institutioner och en stark internationell rättsordning. Genom att främja dessa värden försvarar vi också Sveriges säkerhet, välbefinnande och intressen i den internationella politiken.

Ytterst är utrikespolitikens uppgift att värna Sveriges säkerhet, frihet och självständighet. Det uppnås genom diplomatins dagliga arbete med t.ex. förhandlingar, koalitionsbyggande, konfliktlösning och konfliktförebyggande. Även de dyraste insatser i förebyggande syfte är billigare än konflikt eller krig. Politiken ska främja och försvara Sveriges politiska, ekonomiska och samhälleliga intressen på den internationella arenan.

Utrikespolitiken omfattar också exportfrämjande: att hjälpa svenska företag in och fram på utländska marknader, till gagn för Sveriges ekonomi, innovationskraft och sysselsättning. Svensk utrikespolitik präglas i dag av ett mått av altruism, dvs. att det som är bra för världen är bra för Sverige. Det behövs istället en utrikespolitik med en tydligare koppling till och prioritering av svenska intressen. Vi behöver en strategisk prioritering för vilka länder, organisationer och företrädare utrikesförvaltningen bör arbeta långsiktigt med för att vi ska uppnå våra mål. Svensk utrikespolitik ska ha ett tydligare fokus på sådant som gynnar säkerhet, fred, demokrati och frihet i vårt närområde, Europas sammanhållning, handel och ekonomi. Vidare måste det normativa regelverk som den internationella ordningen vilat på under efterkrigstiden, och som nu utmanas, försvaras och om möjligt stärkas. Sverige ska vara solidariskt med våra politiskt allierade, och vi ska värna för den normativa, regelbaserade världsordning som med möda byggts under efterkrigstiden, och som utgör vår yttersta försvarslinje. Vi ska värna ett EU som håller samman, fortsätta verka för ett fritt, demokratiskt, fredligt och enat Europa, och fokusera på östliga partnerskapet och Balkan.

6. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 9, 12–15 och 17 samt avslår motionerna

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 3 samt

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Sverigedemokraterna anser det vara tveksamt om denna förändring i svensk utrikespolitik är förankrad hos det svenska folket. Därför menar Sverigedemokraterna att regeringen inom EU ska verka för en linje där säkerhets- och försvarspolitik ska vara ett ansvar för respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis. Utöver detta menar Sverigedemokraterna att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har en viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför upprätthålla en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om vi vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmaterieförsörjningen av vår försvarsmakt.

Resolution 65/276 från 2011 ger EU:s institutioner rätt att föra unionens talan i FN, i stället för representanter för EU:s ordförandeland, och även långtgående rätt för EU:s institutioner att agera som en medlemsstat, fast EU inte är en medlemsstat. Sverigedemokraterna ser det som ett steg mot ett federalistiskt EU som har som slutgiltigt mål att ersätta medlemsstaternas representation i FN. Sverigedemokraterna är av uppfattningen att FN, i och med det viktiga arbete Sverige historiskt bidragit med, kommer att gå miste

om en betydelsefull röst. EU är inte en stat, och Sverigedemokraterna motsätter sig kraftigt en utveckling mot att fallet blir så. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen bör verka för att EU:s förstärkta rätt att föra talan i FN upphävs alternativt begränsas för att inte inskränka på medlemsstaternas rätt att framföra åsikter i FN.

Den förhastade och dåligt planerade utvidgningen av EU har haft kännbara negativa konsekvenser för svenska folket, såsom omfattande social turism, urholkning av den svenska arbetsrätten och lönedumpning. Utvidgningen har orsakat enorma kostnader för Sverige genom ett ökande behov av strukturfondsstöd till de nya medlemmarna. Då unionen utvidgas samtidigt som processen mot integration och överstatlighet fortsätter påverkas de välskötta länderna oundvikligen av de nya medlemsländernas problem i form av dåligt skötta ekonomier, fattigdom, korruption och organiserad brottslighet. Sverigedemokraterna ser med oro på att unionen inom en inte alltför avlägsen framtid kan ta in länder som har ouppklarade, allvarliga konflikter med medlemsländer och andra kandidatländer relaterade till gränser, handel, namn och etnisk tillhörighet. De nya potentiella medlems- och kandidatländerna riskerar även att ytterligare urholka EU:s gränsskydd då handel med identitetshandlingar och korruption inom poliskåren är regel snarare än undantag.

Om en utvidgningsprocess ska leda till en positiv utveckling i potentiella medlemsstater måste också EU bli mycket tydligare i sina krav och mer konsekvent i utvidgningens konditionalitet, dvs. att länder uppfyller sina åtaganden innan eftergifter görs från EU:s sida. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen bör använda sitt veto för att stoppa inledande av anslutningsförhandlingar till dess att kandidatlandet i fråga har löst alla sina inre konflikter, landet i fråga har uppnått en BNP som inte väsentligt understiger EU:s genomsnitt samt kan garantera det yttre gränsskyddet och påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Det ska också ställas krav på att ett kandidatland är en utvecklad demokrati och fungerande rättsstat som respekterar de mänskliga rättigheterna. Dessa krav bör även gälla viseringsfrihet. Innan ett nytt kandidatland godkänns måste Köpenhamnskriterierna i realiteten vara uppfyllda och inte bara vara en papperskonstruktion.

Sverigedemokraterna ser extra allvarligt på att förhandlingarna med Turkiet går vidare genom öppnandet av nya förhandlingskapitel, trots att landet har genomgått ett destabiliserande försök till militärkupp som åtföljts av repression från regeringen. Turkiet är ett land som avviker mycket kraftigt från Europa när det gäller offentlig förvaltning, demokratisk tradition och tillämpning av rättsstatens principer. Mot bakgrund av hur den turkiska regeringen i närtid agerat mot demonstranter, press, den kurdiska minoriteten och sina grannländer är det tydligt att kommissionen sänkt kraven som ställs på kandidatländer och väljer att bortse från deras uppenbara brister. Även om EU säger sig ställa samma krav på Turkiet som på andra ser Sverigedemokraterna det som högst osannolikt att detta kommer att bli något

annat än tomma löften. Mot bakgrund av detta vill Sverigedemokraterna uppmana regeringen att verka för att stoppa alla steg mot ett turkiskt medlemskap.

Sverigedemokraterna kan inte ställa sig bakom att den utrikespolitiska kompetensen helt ska förflyttas från nationell nivå till EU:s utrikestjänst. Vi kan instämma i mervärdet i en gemensam EU-linje i viktiga frågor så länge det görs med konsensus och varje medlemsstat också i fortsättningen har en frihet att föra sin egen utrikespolitik i enlighet med sina intressen. Vi ser däremot inte behovet av en särskild utrikestjänst och utrikesrepresentant för EU. Med hänvisning till detta är det vår uppfattning att Europeiska utrikestjänsten bör avvecklas.

EU:s alltmer fördjupade samarbete i konsulära frågor har medfört vissa fördelar. Det är dock värt att komma ihåg att möjligheten att upprätthålla egna diplomatiska representationer är ett av de mest grundläggande kännetecknen för en suverän stat. Enligt vår mening bör vi se konsulära frågor som en fråga där Sveriges och de övriga medlemsstaternas nationella kompetens strikt ska värnas och där regeringen ska motverka att det konsulära samarbetet går mot en gemensam EU-representation. Vi motsätter oss därför det direktiv som formaliserar det konsulära samarbetet.

7. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15 och avslår motionerna

2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 3,

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 4 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 9, 12–15 och 17.

Ställningstagande

Motståndet mot att utvidga EU är stort på flera håll i Europa. Samtidigt fungerar möjligheten att bli EU-medlem som ett positivt incitament för flera östeuropeiska länder att genomföra demokratiska och marknadsekonomiska reformer. Ukraina ska kunna få status som kandidatland, och länderna på västra Balkan bör kunna bli medlemmar när de uppfyller högt ställda krav som kombineras med fortsatt granskning av rättsstat och respekt för mänskliga

rättigheter. Mot bakgrund av den auktoritära utvecklingen i Turkiet bör medlemskapsförhandlingarna helt avbrytas med Turkiet.

8. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 4 och
avslår motionerna
2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,
2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 15,
2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 3 samt
2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 9, 12–15 och 17.

Ställningstagande

Kristdemokraterna ser positivt på EU:s globala strategi som antogs 2016 och som är det strategiska ramverket för EU:s externa agerande. Strategin bygger på insikten att inget europeiskt land är starkt nog att på egen hand möta de säkerhetspolitiska utmaningar vi står inför. Kristdemokraterna anser att det i grunden är positivt att EU stärker sitt engagemang på försvarspolitikens område. Inför Rysslands alltmer aggressiva uppträdande och en allmänt växande säkerhetspolitisk osäkerhet i vår värld är det nödvändigt att tillvarata Europasamarbetets möjligheter när det gäller exempelvis militär forskning och utveckling av kostsam försvarsmateriel. Mer kan också göras för att effektivisera lednings- och samordningssystem för EU-gemensamma försvarsinsatser. Däremot ser vi inte fördelarna med att unionen utvecklar egna militära kapaciteter. För att kunna se effekterna av EU:s globala strategi vill Kristdemokraterna se kontinuerliga utvärderingar och avstämningar av strategin, i syfte att se om den uppfyller ändamålen.

9. EU:s handels- och utvecklingspolitik, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 18–21 och avslår motionerna

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:555 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12 och 28.

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater är positiva till handel och anser att Sverige, såväl inom EU som i internationella forum såsom Världshandelsorganisationen (WTO), ska verka för en öppen och fri handel. Handelsavtalen ska följa WTO:s standard. Ökad handel ger ökad tillväxt, som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Liksom tidigare anser vi att frihandel kan vara en starkt välståndsskapande kraft för såväl fattiga som mer utvecklade länder. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Vi anser dock att även andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken. Sverige ska t.ex. kunna ställa motsvarande krav på djuretik såväl när det gäller de animaliska produkter vi importerar som när det gäller de inhemskt producerade produkterna. Vi ser även vikten av att handelsavtal ska innefatta bl.a. företagens sociala ansvar och miljöaspekter där prioriteringen ska vara ett minskat koldioxidläckage.

Sverigedemokraterna anser att subventioner, såsom EU:s exportbidrag, som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas. Sverigedemokraterna motsätter sig inrättandet av ytterligare investeringsfonder som Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFSD) eftersom detta kommer att ytterligare expandera EU:s utgifter till tveksam nytta.

10. EU:s handels- och utvecklingspolitik, punkt 4 (V)

av Yasmine Posio Nilsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:555 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 12 och 28 samt avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 18–21.

Ställningstagande

Trots att EU-kommissionen är världens fjärde största biståndsgivare och Sverige kanaliserar drygt 2 miljarder kronor av den nationella biståndsbudgeten årligen genom EU är den svenska biståndsdebatten fokuserad på det svenska bilaterala biståndet. Det pågår ett antal olika processer inom EU:s utvecklingspolitik som kommer att medföra omfattande förändringar av hur denna politik kommer att bedrivas framöver, och i detta arbete bör Sverige delta aktivt. EU:s utvecklingspolitik har flera brister och står inför en rad utmaningar. Det främsta problemet är att få EU:s medlemsstater att leva upp till sina åtaganden när det gäller biståndet. Den tidigare målsättningen att biståndet skulle uppgå till 0,7 procent av BNI till 2015 har reviderats till ett kollektivt åtagande om att uppnå målet under löptiden för den nya globala hållbarhetsagendan, dock med förbehållet att de äldre medlemsstaterna får ta hänsyn till budgetära omständigheter och att de nyare endast behöver sträva mot målet 0,33 procent. EU ska dessutom på kort sikt uppnå målet om att 0,15–0,20 procent av BNI ska gå till de minst utvecklade länderna samt uppnå 0,20 procent under hållbarhetsagendans löptid. Dessa målsättningar är otillräckliga. Sverige bör aktivt verka för att EU och dess medlemsländer snarast tar fram en tydlig färdplan för hur målen ska nås. Dessutom bör Sverige verka för att EU:s klimatfinansiering ska läggas till utöver redan existerande åtaganden för biståndet.

Utöver biståndsnivåerna finns andra stora problem. Fortfarande är s.k. bundet bistånd vanligt i ett flertal medlemsstater. All utvecklingsforskning pekar på att det är en mycket ineffektiv biståndsform, och det står i strid med tanken om ägandeskap i biståndet. EU har antagit en policy för samstämmighet i utvecklingspolitiken, Policy Coherence for Development, som motsvarar politiken för global utveckling i Sverige. Fortfarande finns dock bristande samstämmighet mellan EU:s olika verksamheter. När t.ex. unionens handels-, jordbruks- och fiskeripolitik utformas utifrån medlemsstaternas behov kan detta försvåra, och i vissa fall helt slå sönder, förutsättningarna för att biståndet ska få resultat. Under 2014 togs uppskattningsvis 7,1 miljarder euro från EU-ländernas biståndsbudgetar för att finansiera bundet bistånd, klimatbistånd, räntekostnader, flyktigmottagande i EU, utländska studenter vid högskolor i EU och skuldavskrivningar. Ytterligare en stor utmaning för EU:s utvecklingspolitik är att vissa medlemsstater (Malta, Ungern och Polen m.fl.) har kunnat blockera mycket av arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i unionens bistånd.

Förra sommaren öppnade EU-kommissionen för att biståndspengar ska kunna användas till militär verksamhet. Det finns en stark uppslutning bakom förslaget inom EU. Denna användning av biståndsmedel strider tydligt mot biståndets principer enligt Dacs kriterier och EU:s fördrag. Vänsterpartiet är mycket kritiskt till denna utveckling och menar att Sverige inom EU bör verka för att stoppa förslaget att biståndsmedel ska kunna användas till militär verksamhet.

Sverige bör stoppa förslag om att vidga definitionen av privatsektorbistånd. Det behöver klargöras att samstämmighet för utveckling är ett överordnat mål. Det finns också ett behov av att tydliggöra det civila samhällets roll i EU:s utvecklingspolitik så att civilsamhället får delta i beslutsprocesser, och finansieringen av civilsamhällets verksamhet ökar. Sverige bör verka för en ökad samstämmighet och effektivitet i EU:s utvecklingspolitik.

Sedan början av 2000-talet har EU förhandlat ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS-länderna). Det ursprungliga syftet med avtalen var att integrera AVS-länderna i världsekonomin och därigenom främja en hållbar utveckling och bidra till att utrota fattigdomen. Avtalen har sedan förhandlingarna inleddes fått massiv kritik från civilsamhälle, småbrukare, näringsliv och politiker både i AVS-länderna och i EU. Kritiken har främst gått ut på att avtalen framför allt gynnar EU:s intressen. Avtalen är inte utformade med hänsyn till AVS-ländernas utvecklingsbehov och de leder till ett ökat fokus på råvaruexport.

EPA-avtalen kan få flera problematiska konsekvenser. De riskerar att slå ut lokal produktion och regional handel och underminera utvecklingsinsatser i AVS-länderna. Avtalen begränsar också handlingsutrymmet för AVS-länderna i och med att möjligheten att använda sig av kvantitativa importrestriktioner eller exportskatter för att gynna lokal produktion och utveckling begränsas. Vilka konsekvenser EPA-avtalen får för de afrikanska länderna söder om Sahara avgörs till stor del av hur EU väljer att genomföra avtalen, t.ex. när det gäller tolkningen av icke tariffära handelshinder vid användandet av importrestriktioner på jordbruksvaror för att gynna den egna inhemska matproduktionen. I avtalen finns rendez-vous-klausuler som innebär att man ska ha fortsatta förhandlingar om regelverk om investeringar, patent och offentlig upphandling. Vid förhandlingar inom dessa områden är det centralt att EU:s egenintressen inte får styra. Sverige bör inom EU verka för handelsavtal med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet som tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 och en samstämmig utvecklingspolitik.

11. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (M, C, L, KD)

av Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Sofia Arkelsten (M), Kerstin Lundgren (C), Göran Pettersson (M), Fredrik Malm (L), Sofia Damm (KD) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3009 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1–12 och avslår motionerna

2017/18:529 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 4,
2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 6 och
2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 22.

Ställningstagande

Genom det östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex grannländerna i Östeuropa och Kaukasus. Dessa länders möjligheter att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier samt själva göra sina utrikespolitiska vägval är centrala för ett säkert och stabilt Europa. Associeringsavtalen syftar till att de berörda länderna stegvis ska stärka sin politiska associering och ekonomiska integration med EU genom att genomföra reformer och åtaganden. En majoritet av EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, har ratificerat avtalen. Georgien nådde under 2016 de krav som ställdes och fick 2017 viseringsfrihet och senare under 2017 även Ukraina. Här är det viktigt att EU lever upp till sina löften och faktiskt ger viseringsfrihet och inte ställer upp nya krav eller fördröjer beslutet. Här måste regeringen agera kraftfullt. När det gäller tullfrågor har stora framsteg gjorts i Moldavien, Georgien och Ukraina. I Ukraina har det dock försvårats av det politiska läget i landet. Här är det viktigt att EU och medlemsstaterna fortsätter stödja och utöka antalet projekt för att stödja processen.

Med de länder som ingått nya associeringsavtal arbetar EU för att utveckla koncept för godkända ekonomiska aktörer i linje med EU:s lagstiftning för att förbättra riskhantering och förenkla handelsproceduren. En framtida anslutning av de östra grannländerna till det gemensamma transiteringsförfarandet är också ett viktigt mål och steg framåt för integrationen. Att förbättra de östliga partnerländernas tullkapacitet är väsentligt.

I december 2015 började förhandlingarna om ett nytt juridiskt bindande och övergripande avtal mellan EU och Armenien om uppgradering av de bilaterala förbindelserna. För närvarande bygger dessa på ett partnerskaps- och samarbetsavtal. Det är viktigt att EU ökar ansträngningarna för att ett avtal ska komma på plats. Tullsamarbetet mellan EU och Azerbajdzjan har varit begränsat sedan Azerbajdzjan beslutade att avbryta förhandlingarna om associeringsavtal, men vid toppmötet i Riga 2015 bekräftade Azerbajdzjan intresse av ett nytt avtal. Detta välkomnades av EU och är ett exempel på hur det nya mer differentierade tillvägagångssättet kan fungera för att hantera länders särskilda behov och prioriteringar. Förhandlingarna påbörjades under 2016, och även här bör EU öka ansträngningarna för att avtalet ska komma på plats.

Östliga partnerskapet ska förmedla ett varaktigt budskap om solidaritet från EU. Partnerskapet var ett uttryck för EU:s politiska vilja att erbjuda de sex östliga grannarna djupare samarbete med unionen i syfte att öka integrationen med EU och stärka närmandet till unionens värdegrund, regelverk och lagstiftning. Sverige ska arbeta för en ambitiös strategi för hur partnerskapet

ska utvecklas, ta nya initiativ i syfte att bredda och fördjupa samarbetet och vara det mest pådrivande landet i EU för östliga partnerskapet. För de länder som genomför politiska och ekonomiska reformer ska det finnas ett tydligt EU-medlemskapsperspektiv.

Sverige ska verka för möjligheten till differentiering mellan partnerländerna där respektive land ska ha möjlighet att göra framsteg i sin egen takt. Principen om differentiering är viktig. Likaså att stegen tas på frivillig grund. Den innebär att de sex länderna bör behandlas på egna meriter och utifrån individuella förutsättningar. Samtidigt finns ett värde av att de sex länderna omfattas av samma ramverk och strategiska ansats, inte minst för att utveckla samarbetet dem emellan. Principen om konditionalitet är också central, dvs. att utvecklingen av varje lands relation med EU kommer att vara beroende av hur väl landet lever upp till åtaganden vad gäller t.ex. mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen.

Syftet med östliga partnerskapet var att skapa ett tydligare ramverk för de bilaterala relationerna med EU. Sverige ska fortsätta att utveckla bilaterala kontakter och utbyten med länderna inom det östliga partnerskapet. Från att initialt ha drivits av Sverige och Polen, med starkt stöd från främst Visegradgruppen och de baltiska länderna har nu det östliga partnerskapet etablerats som en allmänt accepterad del av EU:s politik. Det är viktigt att Sverige nu stärker samarbetet med dessa länder för att föra processen vidare i enlighet med de mål som sattes upp vid bildandet av partnerskapet.

Det östliga partnerskapet ska grunda sig i ömsesidiga utfästelser om rättsstatens principer, goda styrelseformer, respekt för de mänskliga rättigheterna, respekt för skyddet av minoriteter samt principerna om marknadsekonomi och hållbar tillväxt. Det är önskvärt med en tydligare koppling mellan de politiska prioriteringarna avseende de sex mälländerna inklusive vilka reformer de bör genomföra och EU:s bistånd till dessa länder. Östliga partnerskapet bör bidra till detta, liksom till förbättrad givarsamordning. Sverige ska ha ett långsiktigt engagemang för fortsatt reformering av länderna inom det östliga partnerskapet, och EU ska ge dessa partnerländer starkt stöd i deras ansträngningar att närma sig EU och erbjuda bistånd i det reformarbete som detta medför. Sverige behöver därför stärka ansträngningarna över hela regionen.

I Azerbajdzjan och Vitryssland är de ekonomiska och politiska reformerna få, kränkningarna av mänskliga rättigheter och bristen på demokratisk utveckling är fortsatt särskilt allvarliga. Även i de tre föregångsländerna finns det fortsatta problem med skyddet av mänskliga rättigheter, korruption och oligarkers särställning. EU måste ställa högre krav på partnerländerna i alla dessa delar – korruptionsbekämpning, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och demokratisk utveckling.

Relationen mellan EU och Vitryssland har till viss del förbättrats. Europeiska rådet har hävt de mest restriktiva sanktionerna mot Vitryssland. Vitryssland förtrycker dock fortfarande oliktankande och använder sig av dödsstraff. Enligt more-for-more-principen innebär det att Vitryssland måste

genomdriva omfattande reformer och en dialog behöver föras om detta. EU måste nu intensifiera arbetet med att genomföra en förteckning över konkreta åtgärder i syfte att skapa en EU-politik för ett kritiskt engagemang i Vitryssland.

För de tre länderna i partnerskapet, Armenien, Azerbajdzjan och Vitryssland, som inte skrivit ett associeringsavtal, är det nu viktigt att hålla dialogen levande, inte minst för medborgarnas skull. Det måste finnas en öppning kring EU-medlemskap för alla sex länder förutsatt att politisk vilja finns och att de reformer som krävs genomförs. Partnerskapet uppmuntrar och stöder dem i genomförandet av nödvändiga reformer i denna riktning. För att partnerskapet ska få reell genomslagskraft krävs det dock att EU klart och tydligt deklarerar att även dessa länder ska få bli medlemmar i EU om de så önskar och lever upp till de krav som gäller för medlemskap.

Partnerländernas ambitioner med EU är olika, men EU har ett intresse av att fördjupa relationerna med vart och ett. Hur relationen utvecklas beror på varje partnerlands egna val, men också om de kan leva upp till de krav som EU ställer på samarbetet. En stor utmaning är att hitta modeller för att dels fördjupa relationerna, dels främja reformer.

Det östliga partnerskapet syftar också till att stärka EU:s och partnerländernas energisäkerhet när det gäller långsiktiga leveranser och transiteringar av energi. Här har inte utvecklingen gått i önskad takt och det finns stora utmaningar. Sverige måste ta initiativ till att fördjupa och utveckla samarbetet mellan EU och partnerländerna inom energisäkerhet, och EU ska arbeta för att partnerländerna utvecklar rena, säkra och långsiktigt hållbara energikällor.

Sverige och EU bör synliggöra fördelarna med partnerskapet för medborgarna i respektive land samt verka för att involvera och engagera medborgarna i processen. EU och partnerländerna måste bli bättre på att förklara innebörd och mål med partnerskapet för allmänheten.

Den växande osäkerheten med anledning av brexit, Visegradländernas agerande inom Europeiska rådet och det ökade inflytandet från missnöjespartier runtom i Europa har skakat om förutsättningarna för att bygga hållbara allianser mellan EU och grannländerna och hotar de värden som EU står för om en fungerande rättsstat och mänskliga rättigheter. Här behöver Sverige fortsätta att driva på arbetet, både för att betona vikten av att partnerskapet leder till kännbara förbättringar för vanliga medborgare i partnerländerna men också för att försvara den fundamentala grundtanken inom unionen: att gemensamma problem kräver gemensamma lösningar, baserade på gemensamma värderingar. EU:s grannskaps- och utvidgningspolitik ser ut att förbli ett av vår tids mest strategiska instrument för att främja stabilitet och välbefinnande i regionen. Att tydligt markera dessa framgångar och bibehålla en fortsatt hög ambitionsnivå är i sig det bästa sättet att motverka inflytandet från de externa aktörer som vill se ett fragmenterat och svagt Europa.

Utvecklingen av partnerskapet har i hög grad präglats av de alltmer aggressiva ryska försöken att underminera partnerländernas fortsatta EU-närmanden. Ryssland har samtidigt ökat sina ambitioner att integrera grannländerna inom ramen för EEU (Euroasiatiska unionen). Det innebär att länderna inom det östliga partnerskapet kommer att ställas inför svåra val.

Aldrig tidigare har östliga partnerskapet varit viktigare. Sverige måste genom EU stötta Ukraina mot Ryssland och bidra till att hitta en fredlig lösning samt arbeta för en fortsatt stark satsning på länderna inom det östliga partnerskapet. Sverige måste fortsätta på den väg som Alliansen startade. Det är genom ekonomiskt och politiskt stöd samt dialog som vi kan främja en positiv utveckling i regionen.

Sverige och EU måste tydligare synliggöra de problem och möjligheter som finns med partnerskapet och hitta nya lösningar och en väg framåt för att snabbare nå målen med partnerskapet. EU måste starkt och tydligt visa sin solidaritet och sitt engagemang för partnerskapet och partnerländerna samt fortsätta att understryka vikten av att gjorda åtaganden genomförs, inte minst långtgående reformer i partnerländerna. Synliga resultat är centralt för att bevara och stärka stödet.

12. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 22 och avslår motionerna

2017/18:529 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 4,

2017/18:3009 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1–12 och

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 6.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör arbeta för ett mellanstatligt samarbete mellan fria självständiga stater samt en renodlad frihandelszon som utvidgas genom frihandelsavtal med utomstående stater i stället för upptagande av ytterligare medlemsstater. Vi anser att det är av stor vikt att EU upprätthåller goda relationer och handelsförbindelser med grannskapet. Vi anser vidare att det är viktigt att värna varje lands rätt till territoriell integritet och suveränitet samt möjlighet att genomföra fria val utan påtryckningar från utomstående parter.

Om associeringsavtal ändå ska tecknas anser vi att kraven måste skärpas. Det räcker inte med samarbete efter ett genomfört avtal, utan vi vill se tydligare reformer och uppfyllda krav om bl.a. arbete mot korruption och organiserad brottslighet, fungerande rättsstat, fungerande gränskontroller, säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Vidare måste stor försiktighet iakttas när det gäller beslut om nya stödpaket för särskilt det södra grannskapet. Omfattningen av sådana paket riskerar att bli mycket kostnadsdrivande för unionen i ett läge när många medlemsländer redan befinner sig i ekonomisk kris. Sveriges linje bör vara att ytterligare avtal om närmare associering inte är tvingande på EU-nivå utan överläts till sådana medlemsstater som anser sig ha kapacitet för detta.

13. EU:s grannskapspolitik, punkt 5 (V)

av Yasmine Posio Nilsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:529 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2017/18:3009 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) yrkandena 1–12,

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 6 och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 22.

Ställningstagande

Den arabiska våren har synliggjort dubbelmoralen i EU:s relationer till regionen. Man har i högtidstalen i Europa talat om mänskliga rättigheter, men det har varit de ekonomiska och politiska egenintressena som gång på gång vägt tyngst i relationerna med Nordafrika och Mellanöstern. Ska EU på allvar bli en kraft för fred, demokrati och mänskliga rättigheter måste den s.k. grannskapspolitiken i grunden förändras. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att det finns mötesplatser och arenor för dialog som också inkluderar företrädare för diktaturer och auktoritära stater. Men det förutsätter att dessa dialoger har ett politiskt innehåll. I ljuset av den arabiska våren bör Sverige verka för att reformera EU:s grannskapspolitik med Nordafrika och Mellanöstern så att det blir mer fokus på folkrätt, demokrati och mänskliga rättigheter. Ett sådant reformarbete måste också omfatta Medelhavsunionen.

14. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (M)

av Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Sofia Arkelsten (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9 och

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3 och avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7,

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17,

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25 och

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Rysslands agerande under de senaste åren innebär ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och en förändrad hotbild mot Sverige och vår kontinent. Ryssland har visat att de inte har respekt för rådande världsordning. Därför behövs det ett väl definierat förhållningssätt till Ryssland. Vi ska använda de forum som finns för att ställa krav på Ryssland att fullfölja sina internationella förpliktelser, och verka för att det har ett pris att undergräva den internationella rättsordningen och negligera sina förpliktelser.

Relationen mellan EU och Ryssland måste vila på respekt för internationella regler, institutioner och principer. Åtaganden inom världshandelsorganisationen WTO och Europarådet måste följas och uppmuntra till en utveckling mot ett pluralistiskt och demokratiskt Ryssland. EU måste påtala de oacceptabla övergreppen mot de mänskliga rättigheterna, inte minst mot hbtq-personer, och den ökade repressionen mot det civila samhället.

Vi måste skilja på den ryska befolkningen och de styrande i Ryssland. Den ryska regimen är auktoritär och inte demokratiskt vald. Vi ska stödja den ryska befolkningens strävan till att få utöva sina mänskliga och medborgerliga rättigheter, men vi ska inte stödja den ryska regimen. Det ligger i allas intresse

att Ryssland närmar sig Europa och att Ryssland utvecklas i demokratisk riktning. Därför måste vi tydligt markera att vi inte accepterar kränkningar av mänskliga rättigheter, korruption och icke-demokratiska verktyg och processer.

Betydelsen av EU:s relationer med Kina har ökat markant. Kinas agerande påverkar i princip alla verksamhetsområden inom EU:s utrikespolitik. EU måste, som Kinas viktigaste exportmarknad, tydligare använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka när det gäller mänskliga rättigheter, liberaliseringen av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling.

15. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD) och

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25 och avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7,

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9,

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17 och

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Myanmar har länge varit drabbat av ett inbördeskrig i vilket flera etniska minoriteter kämpat för att etablera oberoende republiker. Den absolut viktigaste inkomstkällan för utbrytarrepubliken Shanstaten har varit och är fortfarande opium och heroin. Narkotikaproduktionen har varit en viktig finansieringskälla för utbrytarrepublikens arméer, men den är också en stoppkloss i fredsprocessen eftersom ett fredsavtal med Burma/Myanmars regering skulle innebära ett slut på den mycket lukrativa handeln.

Som en del i ett långsiktigt projekt mot inhemsk produktion av och handel med narkotika skrev regeringen 2014 på ett avtal med FN:s organ mot brott

och narkotika (UNODC) som syftar till att hjälpa bönder i Shanstaten att byta ut opium mot kaffe och gummipalmproduktion. Enligt avtalet ska regeringen också stötta utvecklingen av sjukvård, utbildning och infrastruktur i området. Sverigedemokraterna ser att en viktig pusselbit i fredsförhandlingarna är att stödja jordbrukare som väljer att sluta med opiumproduktionen, eftersom denna underblåser konflikten. Sverigedemokraterna föreslår därför att regeringen inom EU tar initiativ till ett projekt för att hjälpa bönder som ingår i skördeutbytesprogrammet att sälja sina produkter i EU. Ett sätt att stödja dessa bönder skulle kunna vara att införa en viss produktmärkning. Vi vill också att regeringen tar initiativ till en reform av GSP-systemet för att minska tarifferna på sådana produkter. Möjligheten att slopa momsen bör också ses över. Om metoden slår väl ut bör den kunna expanderas till att omfatta alla UNODC:s skördeutbytesverksamheter.

Rysslands agerande i Ukraina strider mot internationell rätt och internationella avtal och kränker Ukrainas territoriella integritet både på Krim och i de östliga delarna av Ukraina. Ryssland stöder på många olika sätt separatistgrupper och har även militära styrkor i landet. Utifrån Sverigedemokraternas principiella utgångspunkt att värna alla staters suveränitet, självbestämmande och territoriella integritet är vi kritiska till Rysslands stormaktsfasoner som utgör ett säkerhetspolitiskt hot i vårt närområde. Sverigedemokraterna ställer sig positiva till EU:s starka reaktion mot Rysslands agerande på Krim och i östra Ukraina. Sverigedemokraterna ställde sig bakom att avbryta förhandlingarna om det nya samarbetsavtalet med Ryssland och avtalet om förhandlingsprocessen om viseringsfrihet, och partiet stöder ett fortsatt fryst förhandlingsläge.

Sverigedemokraterna ser med oro på situationen för oppositionella i Ryssland. Sverigedemokraterna anser liksom regeringen att ämnen som mänskliga rättigheter och demokrati även i fortsättningen bör stå högt på dagordningen när samtal förs mellan EU och Ryssland. Sverigedemokraterna står bakom de sanktioner som EU infört mot Ryssland hittills, är öppet för ytterligare utvidgningar och anser att Sverige ska ställa sig bakom ytterligare utvidgningar om situationen för oppositionella inte förbättras. Det är viktigt att Sveriges hållning står fast när andra EU-länder börjar vackla i fråga om sanktioner gentemot Ryssland. För att sanktionerna ska ge största möjliga effekt uppmanar Sverigedemokraterna regeringen att arbeta i EU för en tydlig utvärdering och uppföljning av sanktionernas effekter och eventuella tillkortakommanden.

Sverigedemokraterna anser att målet med EU:s Mellanösternpolitik bör vara en varaktig fred där båda parter kan leva i fred och säkerhet. Sverigedemokraterna ser det som omöjligt att Hamas kan bli del av en sådan långsiktig lösning. Förutom den fysiska faran från terrororganisationen Hamas är Hamas terrortaktik en form av psykologisk krigföring som är ägnad att göra livet så svårt som möjligt för civila israeler. Sverigedemokraterna efterlyser här ett mycket starkare ställningstagande från EU. Sverigedemokraterna anser att Sverige inom EU ska verka för att en regeringsbildning där Hamas ingår

inte ska anses vara legitim. Krav bör ställas på att palestinska myndigheten ska få stöd från EU. Sverigedemokraterna anser vidare att Sverige inom EU bör verka för att EU-institutionerna inte går vidare med att genomföra märkning av produkter från israeliska bosättningar. Vi anser att detta inte för fredsprocessen framåt, utan snarare missgynnar många människor från Palestina som tjänar sitt uppehälle genom att arbeta inom industrier i dessa områden.

De fruktansvärda inbördeskrigen i Syrien och Irak har varit särskilt förödande för minoriteter och i synnerhet för ländernas kristna minoriteter. Både det europeiska parlamentet och den amerikanska senaten har bedömt händelserna i området som folkmord, vilket vi välkomnar. Sverigedemokraterna stöder utökad autonomi och självständighet för såväl kurder som kristna. Vi ser därför mycket allvarligt på att EU gjort sig beroende av Turkiet för att hantera flyktingfrågan, samtidigt som Turkiet använder sin militär för att förhindra utökad kurdisk autonomi i Syrien. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör verka i EU för att uppmärksamma de humanitära och kulturella värden som håller på att gå förlorade i inbördeskrigens Syrien och Irak samt visa sitt tydliga stöd för de kristna och andra utsatta minoriteter i området. Vidare bör regeringen i EU verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena. Eftersom behoven är närmast gränslösa är det viktigt att pengarna används så effektivt som möjligt. Regeringen bör även verka i EU för att en långsiktig, konstitutionell lösning utarbetas, som tar hänsyn till, skyddar och bevarar områdets religiösa och kulturella minoriteter så att det skapas ett område för kristna på Nineveslätten med egen autonomi och en långsiktigt hållbar lösning som tar hänsyn till kurdernas anspråk på utökat självstyre.

16. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17 och

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7,

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),
 2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD),
 2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9,
 2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3 och
 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25.

Ställningstagande

Mycket av den säkerhetspolitiskt försämrade situationen i vårt närområde härrör från Rysslands aggressivitet gentemot sina grannar. Rysk militär närvaro är entydig för utvecklingen i såväl Sydossetien, Abchazien, Krim som östra Ukraina. Detta är helt oacceptabelt. Rysslands ockupation behöver upphöra. Sanktionspolitiken mot Ryssland måste fortgå så länge Ukraina inte återfår full kontroll över sitt territorium, sina erkända gränser. Det är bra att Europeiska rådet enades kring fördömandet av Salisbury-attacken där militär nervgas användes. Det är också positivt att flera europeiska länder gick samman och vidtog ytterligare och mer långtgående insatser än vad Europeiska rådet kunde enas kring och att Sverige valde att utvisa en rysk diplomat. Det går inte att låta några få länder hålla EU som gisslan i förhållande till Ryssland.

Men mer behöver göras, inte minst om Ryssland fortsätter att förneka inblandning i Salisbury-attacken och inte samarbetar med OPCW. Och framför allt om de fortsätter att bryta mot internationell rätt och internationella konventioner. EU måste agera mer koherent gentemot Ryssland. Sverige behöver arbeta mer för att EU agerar tydligt och samfällt mot Ryssland.

17. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (V)

av Yasmine Posio Nilsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3 samt

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7 och

avslår motionerna

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6,

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9,

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,
2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17,
2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25 och
2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Latinamerika förändras snabbt, och därmed behöver Sveriges samarbete med Latinamerikas länder också utvecklas. Vänsterpartiet menar att Sverige genom ett långvarigt engagemang i regionen hade byggt upp en hög grad av trovärdighet och kompetens som kastades bort i biståndsutfasningar då välfungerande projekt lades ned i all hast. Sida har tidigare föreslagit att det kvarvarande bilaterala utvecklingssamarbetet med Colombia, Bolivia och Guatemala ska fasas ut. Det skulle innebära att Sverige inte skulle bedriva bilateralt utvecklingssamarbete med något latinamerikanskt land. Under den rödgröna regeringen har det bilaterala biståndet till dessa tre länder levt vidare och även utvidgats till att omfatta Kuba. Vänsterpartiet ser att det finns ett stort behov av svenskt utvecklingssamarbete i flera latinamerikanska länder. Det är hög tid att Sverige fördjupar och breddar utbytet och samarbetet med Latinamerika. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en heltäckande strategi för ett ökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika.

Handel baserad på rättvisa och jämlika handelsregler är central för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Exempelen är många på hur orättvisa handelsregler hindrat utveckling och i stället fördjupat fattigdom och klyftor. Vad Latinamerika behöver, är en handelspolitik som motverkar dagens ojämlika förhållanden. För Vänsterpartiet är målet att handel och investeringar ska bidra till minskade klyftor inom och mellan länder, ökad jämställdhet och en hållbar utveckling. Avregleringar av handel och ökat ekonomiskt utbyte är inte ett självändamål i sig.

EU har under de senaste åren framförhandlat en rad associeringsavtal med flera länder i Latinamerika. Avtalen har fått hård kritik av enskilda regeringar, men framför allt av sociala rörelser och det civila samhället i både Latinamerika och Europa. Tanken är att avtalen ska vila på tre ben: politisk dialog, utvecklingssamarbete och handel. Tyvärr har det dock visat sig att EU:s handelsstrategi har fått större inflytande på förhandlingarna än vad EU:s samstämmighetspolicy om utvecklingsfrågor har fått. Handelsstrategin slår bl.a. fast att handelspolitiken ska underlätta för europeiska företag att konkurrera på världsmarknaden och säkra tillgången till råvaror. Därför tar EU i förhandlingarna mycket liten hänsyn till fattiga människors behov. I stället ligger tyngdpunkten på att stärka europeiska storföretags intressen på bekostnad av länders handlingsutrymme att välja sin egen politik för att bekämpa hunger och fattigdom.

Vänsterpartiet har varit mycket kritiskt mot EU:s associeringsavtal. Avtalen riskerar att försämra möjligheterna att bekämpa fattigdom och ökar riskerna för att småbönder ska slås ut och naturtillgångar exploateras på ett

ohållbart sätt. EU har ingått avtal med Colombia och Honduras, trots att de fackliga rättigheterna är starkt begränsade i dessa länder och de under flera år har toppat den globala statistiken när det kommer till mord på fackliga aktivister. Sverige bör som medlem i EU agera för att frågor om fackliga rättigheter, ursprungsbefolkningens rättigheter och hållbart nyttjande av naturresurser lyfts inom ramen för den politiska dialogen i EU:s associeringsavtal med latinamerikanska länder.

I december 2013 upphörde det svenska bilaterala utvecklingssamarbetet med Sydafrika. I stället skulle samarbetet fortsätta genom s.k. aktörssamverkan. Fyra år senare kan det konstateras att handelsförbindelser och ekonomiska intressen har dominerat relationerna mellan Sverige och Sydafrika. Samtidigt är behoven av utbyte och samarbete mellan myndigheter, högsolor, kultur och civila samhället mellan våra länder stora. Regeringen bör få uppdrag att ta fram en strategi för framtida aktörssamverkan mellan Sydafrika och Sverige.

18. EU:s bilaterala och regionala förbindelser, punkt 6 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 6 och avslår motionerna

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) yrkande 7,

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD),

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 9,

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 17,

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 23–25 och

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Utvecklingen i Ryssland är mycket oroande. Dess militära styrka växer i samma takt som landets respekt för mänskliga rättigheter och folkrätten försvinner. Exempelen på grova brott inom båda dessa områden är omfattande.

Ryssland har i närtid annekterat Krim och därmed för första gången i modern tid flyttat gränser i Europa med vapenmakt. Landet har varit och är ännu verksamt i östra Ukraina i syfte att destabilisera regionen. Vi bör verka för att ytterligare skärpa EU:s vapenembargo mot Ryssland.

19. Magnitskijsanktioner, punkt 7 (M, C, L, KD)

av Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Sofia Arkelsten (M), Kerstin Lundgren (C), Göran Pettersson (M), Fredrik Malm (L), Sofia Damm (KD) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2017/18:2767 av Jan R Andersson och Caroline Szyber (M, KD) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi delar utskottets bedömning. Sverige ska driva på för att sanktionerna utvidgas så att personer som kränker mänskliga rättigheter, förföljer, torterar och dödar ryska demokrati- och civilsamhällesaktivister och som lever på korruption kan bli föremål för ytterligare sanktioner. Dessa principer för lagstiftning kan införas i enskilda EU-länder.

I svensk rätt saknas i dag regler motsvarande Magnitskijlagstiftningen, även om vi redan i dag kan införa sanktioner mot enskilda personer efter EU- eller FN-beslut. Att lagreglera den här typen av sanktioner är komplicerat inte minst ur ett rättssäkerhetsperspektiv och kräver därför en grundlig utredning. Att andra väl fungerande rättsstater infört en liknande lagstiftning talar dock för att det är möjligt att hitta en både rättssäker och effektiv lagstiftning som kan fungera också i Sverige.

Sverige bör även samarbeta med andra EU-länder i syfte att få fram gemensam EU-lagstiftning om sanktioner, s.k. Magnitskijlagstiftning. Vi anser att regeringen ska utreda en nationell sådan lagstiftning.

20. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (M)

av Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Sofia Arkelsten (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13 och

avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4, 6–8 och 27–31.

Ställningstagande

Om eurozonen går i mer centralistisk riktning är det mycket angeläget för Sverige att det inte påverkar övriga EU-medlemmars möjlighet att utöva inflytande i alla de frågor som inte handlar om eurosamarbetet. Moderaterna är i grunden positiva till en gemensam valuta inom EU. Vi respekterar samtidigt resultatet av den folkomröstning som genomfördes 2003. Det är för närvarande inte aktuellt att införa euron i Sverige. Vi anser att ett svenskt eurointräde endast kan bli aktuellt inom ramen för ett välskött eurosamarbete, där de länder som delar den gemensamma valutans följer de finanspolitiska ramverken och bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik. Då är det också troligt att svenska folkets stöd för en gemensam valuta ökar. Mot bakgrund av detta bör Sveriges regering ha en positiv grundsyn på förslag om att slå vakt om ställning och inflytande för medlemsstater som inte har euron som valuta.

En av de fördragsändringar som har diskuterats, och som Sverige har anledning att se positivt på, handlar om att uttryckligen slå fast i fördraget om Europeiska unionen att EU är en union som inrymmer, och även framöver kan inrymma, flera valutor. Det är osannolikt att vissa medlemsländer någonsin kommer att införa euron som valuta. Att då frångå utgångspunkten att det långsiktiga målet är att euron ska användas som valuta i alla medlemsländer framstår som rimligt.

Andra förslag som förts fram av tankesmedjan Open Europe gäller förändringar i röstningsreglerna, t.ex. införandet av en "nödbroms" som skulle göra det möjligt för en medlemsstat eller en grupp av medlemsstater att upphäva majoritetsbeslutsprocessen om ett förslag, enligt dessa länder, påverkar icke-euroländers rättigheter. Ett annat alternativ är att utvidga den princip om dubbel majoritet (stöd av en kvalificerad majoritet av rösterna och fler än hälften av medlemsstaterna) som nu används vid vissa beslut i den europeiska bankmyndigheten (EBA) till andra politikområden. Den här typen av förslag behöver analyseras noga innan det går att ta slutlig ställning, men

Sverige har utifrån nationella intressen ingen anledning att utesluta dem på förhand.

21. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4, 6–8 och 27–31 samt avslår motion

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna vänder sig synnerligen starkt mot den snedvridning som råder inom unionen där vissa länder står för de finansiella bidragen och andra i stort sett får ta emot pengar nästan helt utan motkrav. Trots sin ringa storlek var Sverige den tredje största nettobetälaren till EU mellan 2000 och 2015. Sveriges sammanlagda EU-avgift uppgick 2016 till 31,8 miljarder kronor medan återflödet från EU:s budget endast var 9,7 miljarder kronor 2015. För 2017 väntas återflödet hamna ungefär på samma nivå. Mellanskillnaden på tiotals miljarder kronor kommer aldrig de svenska skattebetalarna till del utan används i stället för att finansiera ytterligare maktöverflyttning och utvidgning av EU. Sverigedemokraterna kräver att svenska skattemedel ska användas för utveckling av Sverige i stället för att gå till Central- och Östeuropa.

Sverigedemokraterna ser med stor oro på att EU, vid sin halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020, inte kan motivera varifrån inkomsterna för de höjda anslagen ska tas. Behovet av ökad finansiering för migration och det rådande säkerhetsläget i Europa anges som skäl för att öka budgetanslagen med 12 789 miljoner euro. Sättet genom vilket EU-budgeten fastställs och hur skattemedlen förvaltas av kommissionen visar på vikten av att EU:s budget minskas så länge Sverige är medlem. Vi sverigedemokrater vill därför att regeringen verkar inom EU för att hålla nere onödiga kostnader. Sverigedemokraterna motsätter sig att svenska skattebetalare ska bli tvungna att i ännu högre grad bekosta flyktingmottagning och dess konsekvenser för EU:s medlemsländer.

Sverigedemokraterna förstår inte varför EU:s och kommissionens oförmåga att hantera budgetmedel inte har lyfts upp i en större utsträckning. De felmarginaler som har noterats på 3,8 procent 2015, 4,4 procent 2014 och 4,5 procent 2013 visar på avsevärt högre felmarginaler än EU:s egna krav på

2 procents felmarginal. Detta visar på en trend mot osunda finanser, vilket aldrig bör accepteras. Sverigedemokraterna kräver att regeringen lyfter frågan för att svenska medborgares ekonomiska medel ska tas om hand på ett långsiktigt och respektfullt sätt.

Sverigedemokraterna är starkt kritiska till det makrofinansiella stödet från EU till Tunisien på 500 miljoner, Jordanien på 200 miljoner och sedan tidigare Ukraina på 1,8 miljarder euro. EU bör inte engagera sig som bidragsgivare och högrisklånggivare till länder som inte är medlemmar och därtill länder som tydligt har visat sig vara inkapabla att hantera sina egna statliga finanser. Sverigedemokraterna anser därmed att kommande planerade utbetalningar till utomstående länder ska dras in och återföras till medlemsstaternas medborgare. Utöver detta vill vi framhäva vikten av att i framtiden låta medlemsländerna enskilt bestämma om de är beredda att erbjuda lån och stöd till krisande ekonomier.

På senare år har OECD byggt ett omfattande ramverk mot skatteundandragande och vinstförflyttning på bolagsskatteområdet, det omhuldade s.k. BEPS-projektet. Syftet med detta projekt är att skapa en global samsyn om väsentliga åtgärder mot skatteundandragande och vinstförflyttning på bolagsskatteområdet och genomföra detta genom att lansera ett multilateralt skatteavtal. Vi sverigedemokrater anser att detta är den bästa vägen att gå för att komma åt de allvarliga konsekvenser som blivit resultatet av den snabbt utvecklade globaliseringen, där framför allt globala företag som opererar i många länder genom olika skatteupplägg ser till att endast behöva betala skatt i länder med lägst bolagsskatt eller ingen bolagsskatt alls. Det är väsentligt att detta arbete mot skatteundandragande görs med så stor och bred internationell samsyn som möjligt för att det ska lyckas. Sverigedemokraterna arbetar aktivt för att utveckla internationellt samarbete för att komma till rätta med dessa problem, eftersom stabila skatteintäkter är en förutsättning för trygghet och välfärd i Sverige. Den springande punkten är huruvida EU avviker från eller harmoniserar med övriga länder globalt. Därför välkomnar Sverigedemokraterna de insatser EU vidtar för att genomföra OECD:s ramverk i detta avseende enligt OECD:s riktlinjer. Detta gäller t.ex.

- företagens inkomstbeskattning och bolagsskattebasen
- rapporteringskrav, dubbelbeskattning och instrument mellan länder
- penningtvätt.

När det gäller arbetet mot skatteflykt finns det också arrangemang inom mervärdesskatteområdet som är viktiga att hantera. Det är positivt att regelverken för bolagsskattebasen i huvudsak riktar in sig på de större bolagskoncernerna med en global omsättning om 750 miljoner euro eller mer och att regelverken ska vara frivilliga för mindre bolag. I den mån syftet med bolagsskattebasen är att minska skatteundandragande är detta en god avsikt. Sverigedemokraterna har en försiktigt avvaktande hållning till utformningen av regelverket och ifrågasätter det verkliga syftet med detta.

När ärendet hanterades 2011 anförde EU-kommissionen följande: ”Den gemensamma konsoliderade bolagsskattebasen är en skattepolitisk åtgärd som ska förenkla skattereglerna, minska kostnaderna för att följa reglerna och undanröja skattehindren för företag som bedriver verksamhet över gränserna.” Den gemensamma konsoliderade bolagsskattebasen avses vidare ge en nystart för den inre marknaden och flaggskeppsinitiativet för industripolitik i Europa 2020-strategin och bidra till att genomföra de breda målen i unionens industripolitik enligt Europa 2020-strategin. Vid hanteringen av frågan under 2016 anförde EU-kommissionen följande: ”Ett viktigt syfte med förslaget är att öka rättvisan i skattesystemet genom att hantera några av grundorsakerna till skatteflykt bland företag.”

Det är intressant att se hur motiveringen för förslaget skiftar från 2011 års fokus på den inre marknaden till 2016 års fokus på skatteflykt. Sverigedemokraterna är mycket kritiska till att ge EU egen beskattningsrätt och vill inte att arbetet med en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) ska användas i detta syfte.

Det är positivt med de internationella avtalen, men Sverigedemokraterna vill höja ett varningens finger och mana till att ett vakande öga hålls på de nu pågående förändringsprocesserna. Det finns en risk att EU skapar överstatliga strukturer som i förlängningen innebär att beskattningsrätten flyttas över till EU-nivå helt och hållet. Redan i dag kan vi se hur EU har instiftat skattedirektiv på flertalet områden. Dessa direktiv begränsar Sveriges möjligheter att fritt kunna utforma en egen skattepolitik som är anpassad efter våra förhållanden, kulturella förtecken och inte minst vår nations föränderliga ekonomiska situation. Risken är att EU:s skattedirektiv och ett successivt överflyttande av makt över skattepolitiken också blir en tvångströja på Sverige som smiter åt allt hårdare. Under vissa tidsperioder kan det innebära mycket stora problem för Sverige.

Sedan den svenska folkomröstningen 1995 har många samarbetsområden inlemmats, vilket innebär ytterligare kostnader för EU-apparaten. EU vill nu göra så mycket att pengarna inte räcker till. För att finansiera ökade utgifter väntas antingen en högre EU-avgift för medlemsländerna eller ett nytt system för beskattning. Parallellt med de juridiska skattedirektiven som begränsar friheten diskuteras därför allt oftare begreppet ”egna medel” i samband med olika arrangemang i EU. Denna introduktion av vad som i förlängningen blir en EU-skatt motsätter vi sverigedemokrater oss med skärpa. Sverige bör inte gå med på att utvecklingen går i riktning mot en egen beskattningsrätt för EU.

Med utgångspunkt från mervärdesskattedirektivet har EU-kommissionen upprättat en handlingsplan för gemensam mervärdesskatt inom EU, och man har presenterat två alternativ när det gäller framtiden:

- Fortsätta på den inslagna vägen och vidareutveckla mervärdesskattedirektivet med nya skatteregler för alla medlemsländer. Medlemsländerna ska konsulteras, men EU-kommissionen fattar besluten.

- Erbjudna medlemsländerna en något större frihet att själva utforma sin mervärdesskatt vad gäller reducerade momssatser och undantagsregler.

Sverigedemokraterna är kritiska till mervärdesskattedirektivets reglering av svensk beskattning och vill därför stödja det andra alternativet för mervärdesskattedirektivet. Detta skulle bidra till att ge Sverige ett ökat självbestämmande i mervärdesbeskattningen.

22. Rättsliga och inrikes frågor, punkt 9 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 11, 16, 26 och 32–35.

Ställningstagande

Sverigedemokraternas utgångspunkt är att Sverige liksom andra EU-länder ska vara självständiga och oberoende i utformningen av sin invandringspolitik. Mot bakgrund av att EU-institutioners passivitet redan har lett till katastrofala konsekvenser för Sverige men även för andra EU-medlemmar ska regeringen verka för att avbryta förhandlingarna om det gemensamma europeiska asylsystemet som innebär att styrningen av migration och invandring lämnas över till EU-strukturer i en ännu högre utsträckning än vad som är fallet i dag. Vi anser att svenska folket genom sina representanter ska kunna bestämma vilka som kommer till Sverige och på vilka villkor.

Omfördelningsmekanismen, som är grundbulten i det gemensamma asylsystemet, har bevisligen inte fungerat. Sveriges önskemål om att använda sig av en del av Ungerns kvot och lätta på sin börda har inte fått gehör. Med Sverigedemokraternas politik kommer endast de som kommer direkt från ett krigsområde att omfattas av asylrätten, och därför finns det ingen anledning för Sverige att delta i utbyggnaden av det gemensamma systemet.

I stället för att utforma en gemensam asylpolitik som gång på gång visat sig ha misslyckats anser vi att varje EU-land ska bidra med humanitära medel till krisens närområde. I stället för påtvingade kvotsystem på EU-nivå har varje land möjlighet att utforma bilaterala avtal med FN om att ta emot kvotflyktingar via UNHCR:s vidarebosättningsprogram. Detta riktar sig till de mest utsatta direkt i krisens närområde. Då har varje land möjlighet att bidra utifrån sina egna förutsättningar.

Sverigedemokraterna är av åsikten att viseringsfrihet endast ska ges medborgare i länder där alla inre konflikter är lösta, som har en godtagbar ekonomisk standard och där landet kan garantera det yttre gränsskyddet och påvisa mätbara framsteg i kampen mot korruption, organiserad brottslighet och terrorism. Det ska också ställas krav på att landet är en utvecklad demokrati och fungerande rättsstat som respekterar de mänskliga rättigheterna. Vi ser fallet med Turkiet som ett tydligt exempel på att EU på grund av andra intressen troligen kommer att se mellan fingrarna med att nödvändiga krav inte är uppfyllda och ställer oss mycket kritiska till EU:s hantering av visumlätnader och viseringsfrihet generellt. Ett land som Colombia med stora problem med fattigdom, inre konflikter och brist på demokrati har beviljats visumfrihet, vilket vi anser är problematiskt. Regeringen bör verka för att kravet på visering för resande från Balkan återupprättas respektive behålls.

Principiellt ser Sverigedemokraterna positivt på att medborgare från länder i EU:s närområde reser till EU för att studera eller fylla luckor i arbetsmarknaden som inte går att fylla på annat sätt. Dessa personers erfarenheter i Europa kan också ha väldigt positiv inverkan på vederbörandes hemländer efter att de återvänt. Dessa i och för sig lovvärda syften motiverar dock inte en generell viseringsfrihet då de som studerar och har jobb sällan får problem att få visum. Regeringen bör därför verka för att visum även i framtiden tilldelas på individuell basis så länge landet i fråga inte uppfyller ovanstående krav.

Sverigedemokraterna förstår de motiv som föranlett den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning. Dock anser vi att kontrollen av det egna territoriet är och bör förbli en nationell uppgift. Gränskontroller är ett viktigt verktyg för att hävda territoriell integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. Vi anser att förslaget inkräktar på medlemsstaternas rätt att kontrollera och upprätthålla sina gränser. Enligt vår mening kan målen för de föreslagna åtgärderna bättre nås på nationell nivå, och vi anser därför att förslagen i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen.

Det är uppenbart att unionens senaste strategi och migrationsavtal med Turkiet saknar grund i beprövad erfarenhet och bygger på önsketänkande. Strategin för att hantera migrationsströmmen bygger på att Turkiet är en tillförlitlig avtalspart, något vi ser som ett mycket osäkert antagande. Turkiets ingångsvärde i processen ser ut att vara att skaffa sig medel för utpressning mot Europa, för att på så sätt utverka fördelar och få en s.k. ”gräddfil” in i unionen. Därför bör regeringen verka för att avtalet tidigast möjligt sägs upp. Vi sverigedemokrater anser att EU inte ställer tillräckligt höga krav på länder vid förhandlingar om visumfrihet och vill att regeringen inför ett ensidigt visumtvång för Turkiet.

Sverigedemokraterna anser att riktade sanktioner mot Turkiets ledarskap är ett mer proportionellt och ändamålsenligt sätt att bemöta Turkiets utpressningstaktik. De europeiska länderna har tillsammans ett utmärkt förhandlingsläge med Turkiet, och en tuff linje i kombination med hotet om

sanktioner skulle sannolikt få landet att bli mer lyhört. Regeringen bör därför driva som första krav på Turkiet att landet ratificerar FN:s flyktingkonvention utan geografiska begränsningar, att Turkiet börjar prestera enligt det befintliga, bilaterala återvändandeavtalet med Grekland samt tar kontroll över sina gränser och bekämpar den illegala flyktingsmugglingen på turkisk mark.

Sverigedemokraterna anser att EU har en stark förhandlingsposition för att förhandla fram återtagandeavtal med tredjeländer. Trots detta görs det ytterst lite på det området. Sverige och EU har stora problem med att exempelvis återföra marockanska, afghanska och algeriska medborgare till deras respektive hemländer. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att varje land ska ta hand om sina medborgare. Vi vill att regeringen verkar för att intensifiera förhandlingarna och att regeringen agerar mer offensivt i frågan. EU bör använda sanktioner där handel och bistånd är påtryckningsmedel. Länder som vägrar att ta tillbaka sina medborgare kan inte få bidrag från EU. Ett annat område som sverigedemokraterna vill att regeringen tittar på är att använda individuella sanktioner mot styrande skikt i de aktuella länderna.

Sverigedemokraterna anser att något av temaområdena för ramprogrammet för EU:s byrå för grundläggande rättigheter borde utvidgas till att omfatta uppföljning av och arbete mot religiös extremism. Vidare borde det framgå uttryckligen att arbete mot hedersrelaterat våld ingår i de temaområden som finns i förslaget. Härutöver delar vi i allt väsentligt bedömningen från rådets rättstjänst och menar, i likhet med flera andra medlemsstater, att det föreligger en juridisk problematik som bör utredas ytterligare innan frågan om polisiärt samarbete införs i FRA:s ramprogram.

23. Konkurrenskraft, transport och energi, punkt 10 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 39–52 och avslår motion

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna ser positivt på en stark och konkurrenskraftig inre marknad genom handel med varor och tjänster. Vi vill dock belysa vikten av en generell marknads- och behovsanpassning samt likvärdiga arbetsvillkor och kvalitets- och säkerhetsaspekter; och det bör finnas vissa generella

undantag. Vi vill kraftigt poängtera vikten av att åtgärder ska resultera i reell tillväxt och konkurrenskraft samt att sysselsättningsåtgärder inte är någon form av kostnadsdrivande socioekonomiska projekt.

Sverigedemokraterna ser att den inre marknaden spelar en stor roll för tillväxt och sysselsättning. Vi anser dock att dess strukturreformer och tillväxtfrämjande åtgärder inte får vara kostnadsdrivande och därmed få negativa budgetära konsekvenser på EU-nivå eller nationell nivå. Vi ser en uppenbar problembild med extremt dyra investeringar samt med vilka som ska bekosta utbyggnaden av en total gränsöverskridande energimarknad. Vidare beskrivs konsumentnyttan i alltför generella termer för att kunna vara direkt överförbar till alla medlemsstater.

Sverigedemokraterna ser i likhet med regeringen vikten av en stark europeisk konkurrenskraft men sedan går åsikterna isär. Vi väljer att konkretisera de mekanismer, delar, sektorer och områden som faktiskt kraftigt berör konkurrenskraften i Europa i stället för att som regeringen lyfta upp ord och begrepp som samordning, arbeta för investeringar, hållbar ekonomi, goda ramvillkor, fördjupad inre marknad m.m. Vi menar att fokus ska ligga på vilka åtgärder som har vidtagits eller ska vidtas och vilka positiva eller negativa effekter dessa har för den globala konkurrensen. Vi ser att vissa medlemsländer tar ett stort ekonomiskt ansvar men till följd av utvecklingen för bl.a. bil- och stålindustrin och energisektorn samt flyktingströmmar och ständigt ökande EU-utgifter för vissa länder kan situationen ändras väldigt snabbt. Sverigedemokraterna menar att alla kostnadsdrivande mekanismer måste upphöra och revideras. De olika industrisektorernas konkurrenskraft måste utvärderas när det gäller den europeiska energisituationen. Tillgången till arbetskraft genom snedvridande stödsystem behöver ses över.

Kommissionen har presenterat ett förslag till en ny förordning om konsumentskyddssamarbete som ska ersätta den nuvarande förordningen (se fakta-PM 2015/16:FPM100). Förordningen reglerar villkoren för när och hur nationella tillsynsmyndigheter ska samarbeta med varandra vid gränsöverskridande överträdelse av konsumentskyddslagstiftningen. Syftet med förslaget är att åtgärda brister när det gäller effektiviteten i samarbetet och att stärka tillsynsmyndigheternas utrednings- och tillsynsbefogenheter. Sverigedemokraterna står bakom utökad ursprungsmärkning och anser att regeringen bör verka för det inom EU samt konsumentskydd vid fall då det erbjuder högre skyddsgrad än det nationella.

Sverigedemokraterna ser värdet i en utvecklad rymdverksamhet. Vi anser dock att den europeiska rymdsatsningen även fortsättningsvis bör drivas som ett mellanstatligt samarbete och vänder oss mot ett införlivande av ESA i EU.

Enligt Sverigedemokraterna är den s.k. sammanhållningspolitiken något som Sverige inte bör delta i. Vidare bör de fonder som finansierar området omedelbart avskaffas.

Sverigedemokraterna inser vikten av ett välfungerande transportnät såväl inom landet som utomlands, men vi ställer oss skeptiska till införandet av ERTMS. Vi anser inte att Sverige ska gå i bräschen när det gäller att

genomföra signalsystemet, och i de fall vi inför det ska det finnas behov av det, så som när det gäller Öresundsförbindelsen. Vi anser inte att det är ekonomiskt försvarbart att som i dag verka för ett rikstäckande införande, då det tar enorma resurser i anspråk samtidigt som det försämrar kapaciteten på befintligt nät.

Sverigedemokraterna anser att det är olämpligt med harmoniserade yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfarten, med hänsyn till att inlandssjöfarten skiljer sig vida mellan EU:s medlemsländer och att det råder skiftande geologiska förutsättningar i de olika medlemsländerna.

I Sveriges fall har debatten kring användandet av 700-megahertzbandet påvisat behovet av självstyre när det gäller frekvenstilldelningen. Sverigedemokraterna anser att så pass viktiga frågor som frekvenstilldelning mycket väl kan samordnas med andra länder, men att länder i slutändan måste ha självbestämmanderätt i fråga om vilka frekvensspann man vill upplåta till frågor som rör säkerhet. Därför motsäger sig Sverigedemokraterna förslag som flyttar makten till EU när det gäller frekvenstilldelning.

Sverigedemokraterna motsäger sig generellt att nya myndigheter skapas och att EU:s makt utökas. I fallet med Berec anser vi dessutom att myndigheten är onödig och delar regeringens ståndpunkt att förslaget strider mot proportionalitetsprincipen.

Wifi på allmänna platser är generellt sett bra. Däremot ser Sverigedemokraterna ingen anledning till att EU ska bestämma om det eller att detta måste skötas på ett sätt som är beslutat i Bryssel. Vi anser att det bör vara upp till enskilda stater, och helst enskilda kommuner, om man väljer att lägga skattepengar på likartade projekt.

Vi sverigedemokrater ser positivt på samarbete länder emellan i energi- och klimatfrågor. Vi ser dock ett antal otydligheter och en brist på realism när det gäller åtaganden inom en gemensam europeisk energijunion och flera av de förslag som kommissionen presenterat i det s.k. vinterpaketet. I motsats till kommissionen hävdar vi, med hänvisning till EU:s ständigt generella kostnadsdrivande projekt, att den administrativa bördan kommer att öka. Genom vinterpaketet vill kommissionen införa ytterligare lagstiftning för att stärka energijunionen. Vi menar att Sverige inte behöver mer tvingande lagstiftningsåtgärder då svensk elproduktion i stort sett är fri ifrån utsläpp av koldioxid. Vi vill i stället lyfta fram betydelsen och vikten av globalt minskat koldioxidläckage och europeisk konkurrenskraft i framtida förhandlingar. Dessutom efterlyser vi en kostnadsanalys när det gäller investeringar i infrastruktur, förnybar energi och subventioner samt fördelning av europeiska fondmedel.

Vi anser att försörjningstrygghet är av största vikt och att det i första hand ligger i nationernas intresse att säkra sin egen elproduktion och diversifiering. Vi inser även betydelsen av att minska energiimporten från politiskt instabila stater. Vi ser det som orealistiskt att avveckla kärnkraften och samtidigt vilja avstå ifrån fossila energislag och ersätta detta med förnybara, intermittenta energislag. Vi ställer oss frågande till kostnadsdrivande lösningar när det

gäller energieffektivisering till liten eller ingen miljönytta alls och är övergripande kritiska till EU:s negativa inflytande på svensk energi- och miljöpolitik. Medlemsländernas olikheter bör återspeglas på ett bättre och mer realistiskt sätt, och målen bör sättas därefter.

Vi anser att det är angeläget att EU:s mål för energieffektivisering kan nås på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. För att detta ska kunna ske behöver medlemsstaterna själva utforma styrmedel, detaljregler och konkreta åtgärder för att bidra till EU:s måluppfyllelse. En detaljstyrning från EU-nivå som inte tillåter nationella, regionala eller lokala lösningar till gagn för en kostnadseffektiv måluppfyllelse bör inte accepteras.

Vi är även starkt kritiska till kommissionens förslag till krav på att medlemsstaterna ska öppna sina stödsystem för förnybar elproduktion i andra medlemsstater med minst en viss angiven andel av den kapacitet för förnybar elproduktion som nyligen mottagit stöd.

24. Konkurrenskraft, transport och energi, punkt 10 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3 och avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 39–52.

Ställningstagande

EU-samarbetet gör Sverige starkare. EU ska utvecklas med de fyra friheterna och den inre marknaden som grund. Och det är viktigt att EU-samarbetet fokuserar på rätt saker och inte på frågor som enskilda människor och beslutsfattare på lokal, regional och nationell nivå bättre kan bestämma om. Vi vill i stället att EU-samarbetet tar ett större ansvar för gränsöverskridande säkerhetshot och att unionen spelar en större roll på världsarenan. Det måste vara tydligt vilka frågor som ska behandlas på europeisk respektive nationell nivå.

25. Jordbruk, miljö- och hälsofrågor, punkt 11 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 36–38 och 53–58.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att det är en viktig princip att vi i så hög grad som möjligt behåller kontrollen över vår egen livsmedelsproduktion. Det är när maten produceras i Sverige som vi har som allra bäst insyn i produktionsförhållandena. Man bör också ifrågasätta orimligt långa transporter som kan bli resultatet av import.

Sverige har av tradition höga ambitioner vad gäller miljövänlig produktion och djurskydd, vilket vi ställer oss bakom. Om svenska lantbrukare inte har rimliga villkor för att bedriva sin verksamhet kommer produktionen att flytta till länder med lägre ambitioner, vilket innebär högre miljöbelastning och sämre djurskydd. All myndighetsutövning och politik ska utgå från att vi ska gynna konkurrenskraft, tillväxt och aktivt brukande av mark i Sverige. Det är oacceptabelt att självförsörjningsgraden, dvs. värdet av livsmedelsproduktion som andel av vår konsumtion, har sjunkit till under 50 procent.

Vi anser att den gemensamma jordbrukspolitiken har karaktären av en federalistisk icke ändamålsenlig övergripande lösning som inte är anpassad till svenska förhållanden. Ett avskaffande av den gemensamma jordbrukspolitiken skulle föranleda en radikal sänkning av medlemsavgifterna till EU. För svenskt vidkommande skulle i stället jordbruksstöden betalas ut direkt från den svenska staten. Det är därför Sverigedemokraternas mening att regeringen ska verka för att åternationalisera jordbrukspolitiken.

Vi eftersträvar att Sverige ska omförhandla villkoren för medlemskapet i Europeiska unionen med det långsiktiga målet att återföra beslutsmakten till Sverige. Tills vidare är det dock viktigt att vi på bästa sätt tar vara på de jordbruksstöd som lantbruket kan få del av genom EU för att stärka det svenska jordbruket och försöka påverka EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en för Sverige positiv riktning.

Många jordbruksstöd bidrar till högre arrende- och markpriser, vilket påverkar lönsamheten negativt för aktiva bönder som vill utveckla sin verksamhet och behöver mer mark. Sverigedemokraterna anser därför att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare. Dessutom måste EU:s byråkrati förenklas, och svenska myndigheters tillsyn ska vara rättssäker,

transparent och fri från onödigt betungande byråkrati. Vi vill också förbättra konkurrenskraften genom att sänka dieselskatten för jord- och skogsbruk till dansk nivå och införa en betesersättning för mjölkkor på bete.

Sverigedemokraterna står i princip bakom höga miljöambitioner för jordbruket och minskningen av övergödningen. Men vi måste skapa oss en realistisk bild av situationen. Det svenska lantbrukets andel av kvävetillförseln till Östersjön stannar vid endast några procent. Detta bör få konsekvenser exempelvis för genomförandet av det s.k. vattendirektivet. Rådgivning till lantbruket bör vara det huvudsakliga arbetssättet för att nå målen inom vattenförvaltningen i likhet med hur man arbetar i de flesta andra länder inom EU. Det måste också utföras bättre konsekvensanalyser av de åtgärdsförslag som läggs fram av vattenmyndigheterna.

Fisket är en fråga som bör regleras genom mellanstatligt och globalt samarbete, vilket i Sveriges fall innebär samarbete inom och genom EU. Fiskerikontrollen måste dock vara lika effektiv i alla EU-länder. Dagens fiskeripolitik inom EU innebär att svenska fiskare blir särbehandlade och att fisket inte bedrivs på lika villkor inom de olika länderna.

Sverigedemokraterna anser att konsumenternas förtroende för kvaliteten på livsmedlen förutsätter ett starkt djurskydd i Sverige och flexibla kontroller utifrån varje EU-medlemsstats specifika behov. Det bästa sättet att uppnå ett starkt djurskydd inom EU är att verka för ett högre djurskydd genom striktare gemensamma regler vid transporter samt att gemensamt motverka undantag för plågsamma slaktmetoder. Krav på ett starkt djurskydd i Sverige får heller inte leda till att svenskt jordbruk konkurreras ut av jordbruk i andra EU-länder. Sverigedemokraterna anser att de svenska böndernas konkurrenskraft ska stärkas, samtidigt som ett starkt djurskydd bibehålls.

Inom ramen för EU vill Sverigedemokraterna verka för att varje medlemsstat i högre grad får införa de sjukdoms- och smittkontroller som anses nödvändiga för att förhindra införsel av smittsamma djursjukdomar som kan utgöra ett hot mot djurs eller människors hälsa eller orsaka produktionsförluster.

Vi sverigedemokrater anser att en gemensam skogspolitisk strategi kan bli det första steget mot en framtida gemensam skogspolitik inom EU, vilket skulle få betydande negativa konsekvenser för Sverige och för den svenska skogsbruksmodellen. Redan i dag påverkas förutsättningarna för att bedriva skogsbruk av flera EU-direktiv och förordningar. Ett EU med allt större inflytande i dessa frågor riskerar att leda till ett större fokus på detaljstyrning och till att ytterligare administrativa och byråkratiska hinder tillkommer.

I kommissionens förslag om markanvändning, s.k. LULUCF, föreslås skogliga referensnivåer som anger hur mycket skog som kan avverkas i framtiden utan att det rapporteras som utsläpp. Varje land ska ha sin referensnivå som anger hur många kubikmeter skog per år som får avverkas. Förslag fokuserar på att minska avverkningarna. Finland och Sverige som inte avverkar den årliga tillväxten borde snarare kunna öka avverkningen i stället. Förslaget kan ses som en del av en större process som ytterst syftar till att

införa överstatliga inslag i medlemsländernas skogs- och energipolitik och en överföring av makt från medlemsländerna till EU:s institutioner. Sverigedemokraterna motsätter sig denna process och anser att vi i Sverige måste fortsätta att värna den nationella beslutanderätten.

I frågor som berör viltförvaltning anser vi att det nationella parlamentet alltid ska ha sista ordet och att regeringen därmed tydligt ska verka för att Sverige återtar beslutsmakten över dessa frågor.

Sverigedemokraterna vill se klimatpolitiken i ett globalt perspektiv. Varken Sverige eller EU kan påverka koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning utan globala avtal. Sverigedemokraterna eftersträvar en miljö- och klimatpolitik där alla världens människor har en okränkbar rätt att eftersträva en mer hälsosam morgondag. Vi avhåller oss emellertid från domedagsprofetior och lägger fokus på realistiska lösningar på verkliga problem.

Sverigedemokraterna motsätter sig inte Parisavtalet, men vi är vaksamma när EU och regeringen använder avtalet till att genomföra saker som inte står där. Sverige bör avvakta med att åta sig fler utsläppsminskningar innan resultatet av Parisavtalet har utvärderats.

Sverigedemokraterna anser inte att avtalet som förhandlades fram på COP 21 är att beteckna som rättsligt bindande. Det saknas krav för utsläppsminskningar samt sanktionsmöjligheter mot länder som inte uppfyller de redan lågt ställda kraven. I detta läge bör man inte försöka påskina för medborgarna att vi har ett robust lagligt bindande klimatavtal. Vi anser även att Sverige i detta osäkra läge bör vara tydligt med att vi inte är beredda att öppna upp för diskussioner om att gå längre än redan beslutade utsläppsminskningar på EU-nivå. Vi anser att man bör vara vaksam så att detta dokument inte bakvägen utvecklas till överstatlighet på energipolitikens område, som i allra högsta grad ska vara en nationell angelägenhet.

Sverigedemokraternas uppfattning är att frågor som inte måste hanteras på EU-nivå för att den inre marknaden ska fungera i stället ska avgöras på nationell nivå. Avfallshantering är t.ex. en fråga som inte lämpar sig för överstatliga lösningar. Det finns ingen anledning att genom överstatlighet tvinga fattigare europeiska länder att prioritera avfallsfrågor högre än t.ex. utveckling av infrastruktur och sociala frågor.

Då Sverigedemokraterna ser arbetsmiljöfrågor som en nationell fråga anser vi att ett gemensamt EU-direktiv kommer att försämra skyddet för svenska arbetare då man måste anpassa sig efter länder som har betydligt sämre arbetsmiljölagar. Att införa gränsvärden och miniminivåer för vissa ämnen som i dag är förbjudna i Sverige anser vi öppnar för att dessa förbjudna ämnen kan användas igen. Sverigedemokraterna vänder sig mot att EU vill inkräkta mer på det nationella självbestämmandet i arbetsmiljöfrågor.

Sverigedemokraterna är inte negativa till att EU har mål för sin tillgänglighet, men vi anser inte att det ska vara upp till EU att ställa specifika krav på hur man ska uppnå dessa mål i medlemsländerna. Vi anser att det helt ska vara upp till respektive medlemsland att välja vilka egna regler, lagar och

förslag till praktiska lösningar som man vill genomföra för att kunna uppnå målen om ökad tillgänglighet.

Vad gäller hälso- och sjukvårdsfrågor ska det enligt Sverigedemokraterna vara upp till varje medlemsstat att själv besluta om hur man vill organisera sin hälso- och sjukvård. Detta är ett område där mer makt inte ska flyttas över till EU från medlemsstaterna. Detta ska inte bli ytterligare ett område där EU tillskansar sig mer befogenheter på medlemsstaternas bekostnad. Det finns ett fåtal frågor där det finns viss nytta med gränsöverskridande samarbete, t.ex. antibiotikafrågor och antimikrobiell resistens. Här måste dock lösningar sökas inom andra multilaterala eller bilaterala organisationer och sammanhang.

26. Utbildning, ungdom och kultur, punkt 12 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 59–63.

Ställningstagande

Utbildning och forskning är en del av uppföljningen av Europa 2020-strategin. Utbildning 2020-strategin innehåller en del bra förslag, men Sverigedemokraterna anser att ett enskilt land avgör bäst själv vilka åtgärder och vilka prioriteringar som landet behöver för att ha en framgångsrik utbildningspolitik. Sverigedemokraterna är inte mot samarbete mellan länder, tvärtom, men anser att det inte ska ske på ett överstatligt plan utan genom bilaterala avtal. Erasmus plus innehåller ett antal förslag som bäst löses på nationell nivå – exempelvis anser Sverigedemokraterna att samverkan mellan olika lärosäten bäst sker direkt mellan lärosätena. Sverigedemokraterna anser därför att Erasmus-plus-samarbetet bör läggas ned.

Kompetensagenda för Europa är ett omfattande dokument och innehåller såväl bra som mindre bra förslag. Sverigedemokraterna ställer sig skeptiska till förslagen om flexibla läroplaner. Vi anser att detaljstyrningen gått för långt i den del som handlar om evidensbaserade politiska beslut. Sverigedemokraterna anser också att många skolpolitiska delar utgår från en europeisk lägstanivå, vilket gör att Sverige inte har så mycket att hämta där.

Det är viktigt att stater kan utbyta erfarenheter på det ungdomspolitiska området för att sprida goda lösningar mellan länderna. Detta får dock inte innebära överstatliga lösningar. Vi är positiva till att det i första hand är den öppna samordningsmetoden som man avser att använda för arbetet med

ungdomsfrågor, och vi vill betona vikten av att denna arbetsmetod används. Ungdomsarbete bör främst bedrivas på lokal nivå, och EU-samarbete kring ungdomsfrågor ska inte innebära någon harmonisering inom området.

Sverigedemokraterna anser att kulturpolitik bör vara en nationell angelägenhet och ser positivt på att man inom kulturområdet tillämpar den öppna samordningsmetoden i stället för överstatlig lagstiftning. Med det sagt vill vi förtydliga att vi inte är främmande för frivilligt mellanstatligt samarbete och erfarenhetsutbyte. Det är viktigt att man från Europeiska unionens sida inte försöker påtvinga harmonisering på området, utan att de egna nationernas kulturella särarter respekteras.

Vi är positiva till förslaget om ett europeiskt kulturarvsår. Men deltagandet ska vara frivilligt. Syftet ska vara att framhäva de olika nationernas unika kulturarv samt bidra till ökad förståelse för särarten i de europeiska nationernas gemensamma arv och kunskap om den egna nationella identiteten. När det gäller evenemanget europeisk kulturhuvudstad bör målet vara att framhäva städernas och nationernas kulturella särdrag och identiteter.

Sverigedemokraterna är positiva till projekt som rör erfarenhetsutbyten på kultur- och idrottsområdet. Samtal och erfarenhetsutbyten inom Europa är av godo, så länge utbytet inte syftar till att skapa en artificiell europeisk identitet eller harmonisering på kulturområdet. Vi ser inga hinder för ett mellanstatligt erfarenhetsutbyte utan samordning av den europeiska unionen.

27. EU:s institutioner, punkt 13 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 10 samt avslår motion

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser inte att det är rätt eller rimligt att EU:s regelverk står över de lagar som stiftas av Sveriges riksdag, det svenska folkets valda företrädare. Det svenska folket har aldrig blivit tillfrågat om detta, utan röstade ja till ett helt annat EU än vad EU på senare år utvecklats till. Ett totalhavererat Schengen med tillhörande invandring av flyktingar och andra till Sverige talar sitt tydliga språk. EU klarar inte och kommer aldrig att klara den påfrestning detta innebär. Med tanke på EU:s eftergifter till Turkiet borde det vara tydligt

att det svenska folket så fort som möjligt ska få besvara frågan om man vill stanna kvar i eller lämna den överstatliga unionen. Denna bild har förstärkts på senare tid med tanke på de sviktande relationerna med Turkiet och de hot som kommer från Ankaras sida.

Sverige var redan innan EU-inträdet 1995 en högteknologisk och framgångsrik välfärdsstat med en stark export samt högkvalitativa produkter och tjänster. Till det hade Sverige även innan EU-inträdet en hög arbetsmoral och ett välorganiserat samhälle. Allt detta lyckades svenskarna skapa utan en överstatlig union vars lagar har företrädare framför våra egna. Sveriges riksdag har reducerats till ett transportkompani utan ett reellt inflytande över allt fler frågor och politiska områden. Den våg av terrorattacker som har sköljt över EU:s medlemsstater pekar också på vikten av att respektive medlemsstat upprätthåller sina gränser och lag och ordning på sitt eget territorium.

Vi anser att svenskarna bäst bestämmer själva över sin egen framtid och vill därmed att Sverige ska inleda en omförhandling för att göra det möjligt att lämna den överstatliga delen av unionen för att i stället samarbeta på en mellanstatlig nivå. Vi vill se ett samarbete som inkluderar ett gemensamt intresse att samarbeta kring, exempelvis brottsbekämpning, miljö eller gränskontroller. När ett sådant alternativ är framförhandlat vill vi ge det svenska folket möjligheten att i en ny folkomröstning ta ställning till Sveriges medverkan i en överstatlig union.

Det finns oroväckande tendenser inom EU att sekretess ska vara norm. Vad regeringen dock inte tar upp är sin egen, ibland slentrianmässiga, användning av hemligstämpeln. Mycket av det material som kommer t.ex. EU-nämnden till del är hemligstämpelat av regeringen men kan samtidigt vara tillgängligt genom medierna eller andra medlemsstaters parlament på deras webbplatser. Det finns oftast ingen rimlig anledning till att t.ex. återrapporteringar av olika medlemsstaters ståndpunkter eller olika versioner av rådslutsatser ska lyda under utrikessekretess. Sverigedemokraterna tror inte att ökad öppenhet kring de politiska turerna i rådet skulle leda till irreparabel skada för Sveriges anseende. I vart fall skulle det troligen i så fall uppvägas av ett ökat anseende inom riket, då Sverige vågar stå upp för sina principer om öppenhet och offentlighet. Dock delar vi regeringens synpunkt att det går i rätt riktning.

Sverigedemokraterna kommer så länge Sverige kvarstår som medlem i den europeiska unionen att motsätta sig alla former av förslag som saknar demokratisk legitimitet och ytterligare förflyttar eller befäster förflyttning av makt från det svenska folket till EU-byråkratin. Vi anser att det är orimligt att medlemsländernas regeringar, och inte de nationella parlamenten, utser de experter som ingår i kommittéerna vid kommittéförfarandet. Sverige ska driva EU i en utveckling så långt som möjligt från överstatlighet och mot mellanstatligt samarbete. Mycket av det som kommissionen kan besluta om och som göms bakom ”tekniska anpassningar till Lissabonfördraget” är i själva verket betydande överflyttningar av makt till Bryssel. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska se till att dess representant i Coreper motsätter sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten.

Flagranta överflyttningar av normgivningsmakt ska inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskild möjlighet för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen.

28. EU:s institutioner, punkt 13 (L)

av Fredrik Malm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

avslår motion

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 10.

Ställningstagande

Sverige ska ta taten i EU:s reformarbete. Sverige ska återigen bli ett land i EU:s kärna, som driver på för effektiva institutioner och beslutsprocesser som präglas av öppenhet och insyn.

Särskilda yttranden

1. Utrikes- och säkerhetspolitik, punkt 3 (V)

Yasmine Posio Nilsson (V) anför:

Vänsterpartiet motsätter sig Sveriges deltagande i Pesco och utvecklingen mot ett alltmer militariserat EU. Sverige har sakta men säkert alltmer frångått en traditionell och framgångsrik säkerhetspolitik som byggt på militär alliansfrihet, nedrustning, fredliga lösningar på konflikter, stöd till FN och solidaritet med tredje världen. Sedan vi blev medlemmar i Europeiska unionen har den svenska militära alliansfriheten urholkats alltmer. I dag är vi med och bidrar till militariseringen av EU, vårt samarbete med Nato stärks och det uppstår allt oftare frågetecken kring de internationella militära insatser vi deltar i.

Deltagandet i Pesco innebär ytterligare ett steg i samma riktning. Vänsterpartiet är emot denna utveckling. Ett deltagande i Pesco innebär dessutom en rad åtaganden som rör viktiga försvars- och säkerhetspolitiska områden. De deltagande medlemsstaterna åtar sig att arbeta för att de gemensamma målsättningarna ska uppfyllas. Det handlar bl.a. om investeringar i försvarsmateriel, om att ge stöd till gemensamma EU-insatser och om att bidra till EU:s stridsgrupper, om snabbare militär rörlighet mellan länderna samt om att genomföra stridsgruppsövningar – en rad åtgärder som kan komma att påverka framtida försvarsbudgetar.

Utvecklingen av en alltmer militariserad union bidrar snarare till ökad upprustning och oro än till minskade spänningar. Vänsterpartiet menar att en oberoende och militärt alliansfri utrikespolitik är avgörande för Sveriges handlingsfrihet även i framtiden. Vi vill att Sverige främst ska inrikta sin internationella säkerhetspolitik på fredliga lösningar och på att förebygga kriser snarare än att förespråka militära lösningar.

2. Magnitskijsanktioner, punkt 7 (V)

Yasmine Posio Nilsson (V) anför:

Magnitskijlagen innebär att de länder som har infört ska kunna införa sanktioner mot enskilda som anses ha kränkt mänskliga rättigheter. Däremot skiljer sig lagstiftningen åt i länderna, så det är svårt att dra tydliga slutsatser om hur väl den uppnår syftet. Det är viktigt att människor som begått brott mot mänskliga rättigheter eller gjort sig skyldiga till korruption ställs inför rätta. I ett demokratiskt samhälle är det avgörande att grova brott också leder till konsekvenser. Jag vill också poängtera att lagstiftning måste utformas på ett sätt som är allmängiltigt. Min uppfattning är att det råder vissa oklarheter vad gäller Magnitskijlagen, både vad gäller rättssäkerhet och i hur den används politiskt. Därför menar jag att det utan vidare analys är problematiskt att i

samverkan med andra EU-länder verka för att införa Magnitskijlagen såsom den ser ut i dag. Jag anser att det behövs ett gediget internationellt samarbete där en sådan lagstiftning analyseras utifrån universella rättsliga principer som verkligen rör de problem vi vill ta itu med.

3. Budget, ekonomi och finansiella frågor, punkt 8 (V)

Yasmine Posio Nilsson (V) anför:

Orsakerna till den ekonomiska krisen i EU är komplexa och sammanflätade men har synliggjort flera brister i det finansiella systemet. EMU-länderna är genom valutaunionen låsta till en gemensam penning- och valutapolitik samtidigt som de saknar nationella centralbanker som kan agera som långgivare i sista instans. Den förda politiken har bidragit till att fördjupa och förlänga krisen i flera länder. Ökad överstatlighet är inte lösningen.

Vänsterpartiet anser att arbetet med kapitalmarknadsunionen nu behöver stanna upp eftersom det behövs en analys av vad konsekvenserna av alltmer integrerade finansmarknader blir vid en kommande finanskris. En sådan analys saknas i dagsläget och vi menar att analysen behöver göras innan arbetet med kapitalmarknadsunionen eventuellt fortskrider.

Vänsterpartiet anser att EU:s budget bör minskas kraftigt. Vi motsätter oss generellt förslag som ökar EU:s makt. På områden där det är möjligt att flytta fram positionerna för en progressiv politik måste en bedömning göras från fall till fall om fördelarna överväger riskerna med att ytterligare politikområden förs till EU-nivån. Vi anser vidare att Sverige bör omförhandla sitt avtal med EU där en av utgångspunkterna bör vara att få lämna EU:s gemensamma jordbrukspolitik för att bygga upp en nationell politik inom det området.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017.

Följdmotionerna

2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkomröstningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om öppenhet när det gäller handlingar med ursprung från Europeiska unionens olika organ och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s budget och kravet på att kostnaderna ska minska, detta särskilt med tanke på Storbritanniens utträde, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Storbritanniens utträde ur unionen ska behandlas korrekt och inte genomsyras av sanktioner, bestraffningar och dylikt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att utjämna och likställa relationen mellan Sveriges utgifter och inkomster till EU och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör motsätta sig ytterligare kostnader för svenska skattebetalare till följd av ökade anslag inom migration och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU ska följa den fastställda felmarginalen på 2 procent i budgeten och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommissionens utvidgningsstrategi och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommittéförfarande samt delegerade akter och genomförandeakter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt ensidigt visumtvång gentemot Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anslutningsförhandlingar med Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den europeiska utrikestjänsten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU som aktör i FN och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktioner gentemot Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsulär beredskap även i fortsättningen ska vara en nationell kompetens och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsavtalen ska följa Världshandelsorganisationens (WTO) standard och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även andra intressen än rent ekonomiska bör kunna beaktas inom handelspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att exportbidrag som är direkt skadliga för utvecklingsländernas självförsörjningsgrad ska avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFSD) och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s grannskapspolitik och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sanktioner mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fredsprocessen i Mellanöstern och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Syrien och Irak och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viseringsfrihet och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att dra in kommande utbetalningar till icke-EU-medlemmar samt återföra de ekonomiska medlen till medlemsstaterna och låta medlemsländerna enskilt besluta om utbetalningar av makrofinansiellt stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stödja de förslag mot skatteflykt på bolagsskatteområdet som överensstämmer med OECD:s riktlinjer för skatteavtal och arbetet mot urholkning av skattebasen och överföring av vinster (BEPS) och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-kommissionen måste verka för konsekventa och tydliga beskrivningar av syfte och mål för de implementeringar de avser att driva igenom och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vidmakthålla den nationella suveräniteten inom skattepolitiken och säga nej till att utveckla projektet Egna medel samt olika former av EU-skatter och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja en utveckling av EU:s mervärdesskattedirektiv som leder till ökat nationellt självbestämmande och frihet inom mervärdesbeskattningen och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslaget till en gemensam gräns- och kustbevakning och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det gemensamma europeiska asylsystemet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska effektivisera arbetet med att sluta återtagandeavtal med tredjeländer på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslaget om ramprogram för EU:s byrå för grundläggande rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om carcinogen- och mutagendirektivet och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgänglighetsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hälsofrågor och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reella tillväxtåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strukturreformer och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeisk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den europeiska rymdorganisationen Esa ska förbli ett mellanstatligt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte bör delta i sammanhållningspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man enbart i nödvändiga fall ska implementera European Rail Traffic Management System (ERTMS) och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfarten inte ska bestämmas på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka i EU för att frekvenstilldelningen fortsatt ska ligga på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att organet för regleringsmyndigheter inte införs och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU inte ska bestämma om offentligt wifi och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiunionen och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiförsörjningstrygghet och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektiviseringsmål och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödssystem för förnybar elproduktion och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s gemensamma jordbrukspolitik och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fiskepolitiken ska bedrivas på mellanstatlig nivå och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om djurskydd och livsmedel och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogsbruk och viltvård och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatpolitik med ett globalt perspektiv och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kemikalier och avfall och tillkännager detta för regeringen.

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Europa 2020-strategin inte ska innehålla förslag på lösningar på problem eller utmaningar som är bäst lämpade att lösas på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att lägga ned Erasmus-plus-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska låta utbildningsfrågor vara en nationell angelägenhet och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomspolitiken är en nationell angelägenhet och att den europeiska ungdomspolitiken inte bör ha som mål att få ungdomar att knyta an bättre till det europeiska projektet och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att det inte sker någon harmonisering på kulturområdet inom EU och att kulturpolitik även i fortsättningen ska vara en nationell angelägenhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:4041 av Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en svensk folkomröstning inom ett år om svenskt utträde ur EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Europeiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Storbritanniens utträde och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rättsstatens principer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av EU:s fleråriga budgetram och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka inrättandet av ett nytt finansministerium för EU och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvidgningsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s utrikestjänst och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en global strategi för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU som aktör i FN och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strategisk exportkontroll och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den gemensamma handelspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU som global utvecklingsaktör och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s bilaterala och regionala förbindelser och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om asyl, invandring, visering och annan politik som rör rörligheten för personer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4043 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda möjligheterna att införa Magnitskijsanktioner i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för Europeiska unionen ska driva att Magnitskijsanktioner införs på europeisk nivå och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU driver en koherent linje gentemot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.

Motion från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:1878 av Jan Björklund m.fl. (FP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s vapenembargo mot Ryssland.

Motion från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2110 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s institutioner inte ska ha behörighet att föra Sveriges talan inom FN och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:462 av Johan Nissinen m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att hjälpa vissa bönder inom UNODC:s skördesutbytesprogram att lättare kunna sälja sina produkter i Europa och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1067 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:529 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att reformera EU:s grannskapspolitik med Nordafrika och Mellanöstern för att öka fokus på folkrätt, demokrati och mänskliga rättigheter samt om att ett sådant reformarbete också måste omfatta Medelhavsunionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:530 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en heltäckande strategi för ett ökat svenskt samarbete och utbyte med Latinamerika och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i EU bör agera för att frågor om fackliga rättigheter, ursprungsbefolkningens rättigheter och hållbart nyttjande av naturresurser lyfts fram inom ramen för den politiska dialogen i EU:s associeringsavtal med latinamerikanska länder och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:533 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för handelsavtal med länder i Afrika, Västindien och Stilla havet (AVS-länderna) som tar sin utgångspunkt i agenda 2030 och en samstämmig utvecklingspolitik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om att förstärka samarbetet mellan myndigheter, högskolor, kultur och civila samhället i Sverige och Sydafrika, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:555 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en ökad samstämmighet och effektivitet i EU:s utvecklingspolitik och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att stoppa förslaget att biståndspengar ska kunna användas till militär verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:568 av Jan Björklund m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör göra större ansträngningar för att påverka EU:s biståndsstrategier för ett ökat fokus på demokratiinsatser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:576 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta sanktioner mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den svenska hållningen gentemot Ukrainas orientering västerut och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva att EU tar fram en tydlig vägkarta för ukrainskt EU-medlemskap och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverige och det östliga partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s sanktioner mot Ryssland utvidgas till att också omfatta energisektorn och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1031 av Désirée Pethrus (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mycket noggrant följa upp att Turkiet följer det ingångna flyktavtalet med Europa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1578 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ytterligare öka EU:s sanktioner mot Ryssland om inte situationen för utsatta grupper förbättras avsevärt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1580 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s institutioner inte ska ha behörighet att föra Sveriges talan inom FN och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1582 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att hjälpa vissa bönder inom Undocs skördeutbytesprogram så att de lättare kan sälja sina produkter i Europa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2082 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att hjälpa vissa bönder inom UNODC:s skördeutbytesprogram att lättare kunna sälja sina produkter i Europa och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2711 av Johan Büser och Anna Johansson (båda S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör vara pådrivande för att EU tar fram ett tydligt regelverk för hur EU-domstolens beslut kring handelsavtalet ska realiseras och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2767 av Jan R Andersson och Caroline Szyber (M, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en svensk lagstiftning för Magnitskij-sanktioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en europeisk lagstiftning för Magnitskij-sanktioner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2944 av Valter Mutt m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU bör ta initiativ till att en internationell kommission tillsätts med uppdraget att dels beskriva Europas omvärldsrelationer under den koloniala epoken och fram till i dag, dels föreslå åtgärder för gottgörelse och jämlikare framtida omvärldsrelationer och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3009 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för en ambitiös strategi för hur det östliga partnerskapet ska utvecklas, ta nya initiativ i syfte att bredda och fördjupa samarbetet och vara det mest pådrivande landet i EU för partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det för de länder som genomför politiska och ekonomiska reformer ska finnas ett tydligt EU-medlemskapsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha ett långsiktigt engagemang för fortsatt reformering av länderna inom det östliga partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ge dessa partnerländer starkt stöd i deras ansträngningar och i det reformarbete som det medför och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör synliggöra fördelarna med partnerskapet för medborgarna i respektive land samt verka för att involvera och engagera medborgarna i processen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU tydligare måste synliggöra de problem och möjligheter som finns med partnerskapet och hitta nya lösningar och en väg för att snabbare nå målen med partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för möjligheten till differentiering mellan partnerskapsländerna där respektive land ska ha möjlighet att göra framsteg i sin egen takt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det östliga partnerskapet ska grunda sig i ömsesidiga utfästelser om rättsstatens principer, goda styrelseformer, respekt för de mänskliga rättigheterna, respekt för skyddet av minoriteter samt principerna om marknadsekonomi och hållbar tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa samarbetet mellan EU och partnerländerna inom energisäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU ska arbeta för att partnerskapsländerna utvecklar rena, säkra och långsiktigt hållbara energikällor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU måste ställa högre krav på partnerskapsländerna gällande korruptionsbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mål och prioriteringar för nästa toppmöte inom det östliga partnerskapet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3194 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges roll i EU:s reformarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brexitförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utvidgning av EU och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3239 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen av utrikespolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet Våra värderingar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet EU och framtidsutmaningarna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet Vårt Europa och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet En större union med välmående grannar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet EU:s röst i världen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnittet Globaliseringens förändringskraft och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den

- gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den transatlantiska länken mellan Europa och USA bl.a. genom att fortsätta arbeta för ett gemensamt frihandels- och investeringsavtal och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka länder som Kina när det gäller mänskliga rättigheter och hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska bidra till EU:s militära och civila krishantering och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om icke-euroländers ställning och inflytande inom EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3419 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i de pågående förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU ska vara pådrivande för att så mycket som möjligt av frihandelsförhållandet parterna emellan består tillika värna om de fyra fria rörligheterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3519 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivera artikel 50 och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3566 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för utökade sanktioner och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska spela en ledande roll inom EU för att utveckla och förstärka den gemensamma utrikespolitiken och den europeiska utrikestjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3684 av Annie Lööf m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva att EU tar ett globalt ledarskap för miljö, klimat, handel, öppenhet och liberala värderingar och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva att EU ska utvecklas med de fyra friheterna och den inre marknaden som grund och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva att EU ska kunna utvecklas djupare på vissa områden utan att alla länder behöver vara med, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta initiativ till att bygga nya strategiska partnerskap med exempelvis de nordiska länderna och Tyskland för att få samma genomslag inom EU som tidigare när Storbritannien lämnar samarbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva att brittisk delaktighet i europeisk säkerhet är viktig även efter brexit, inte minst för den transatlantiska länken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3745 av Sofia Damm m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för en mer aktiv, samstämmig och handlingskraftig europeisk utrikespolitik där främjandet av demokrati och ökad respekt för mänskliga fri- och rättigheter har absolut prioritet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt utvärdera EU:s globala strategi i syfte att utreda om den uppfyller ändamålen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör initiera en ny översyn av EU:s grannskapspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3775 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska kunna utvecklas djupare på olika områden utan att alla länder behöver vara med, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska vara rustat för att möta de gränsöverskridande hot och utmaningar som unionen står inför, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fortsatt sanktionspolitik gentemot Ryssland så länge Minskavtalet inte uppfyllts och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
14. Övriga yrkanden		
2015/16:2110	Julia Kronlid m.fl. (SD)	4
2016/17:1067	Jan Björklund m.fl. (L)	1
2017/18:568	Jan Björklund m.fl. (L)	12
2017/18:576	Jan Björklund m.fl. (L)	1, 5–7 och 9
2017/18:1031	Désirée Pethrus (KD)	3
2017/18:2711	Johan Büser och Anna Johansson (båda S)	3
2017/18:2944	Valter Mutt m.fl. (MP)	1
2017/18:3239	Karin Enström m.fl. (M)	9–11
2017/18:3240	Karin Enström m.fl. (M)	7, 8 och 10
2017/18:3519	Josef Fransson (SD)	1
2017/18:3566	Ulf Kristersson m.fl. (M)	6
2017/18:3745	Sofia Damm m.fl. (KD)	3
2017/18:4041	Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD)	1–18

BILAGA 3

Konstitutionsutskottets yttrande 2017/18:KU5y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge konstitutionsutskottet möjlighet att yttra sig över skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 och följdmotioner i de delar de berör konstitutionsutskottets beredningsområde.

Konstitutionsutskottet yttrar sig över de delar av skrivelsen som gett upphov till motionsyrkanden inom utskottets beredningsområde och över de aktuella motionsyrkandena. Motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 1–3, 10 och 36 berör utskottets beredningsområde.

Utskottet anser att utrikesutskottet bör avstyrka motionsyrkandena.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Omförhandling av medlemskapet i EU och folkomröstning

Skrivelsen

I skrivelsen redovisas att det efter folkomröstningen den 21 juni 2016 dröjde till den 29 mars 2017 innan den brittiska regeringen satte igång den formella utträdesprocessen. Premiärminister Theresa May anmälde då i ett brev till Europeiska rådets ordförande Storbritanniens avsikt att lämna EU. I enlighet med artikel 50 i EU-fördraget inleddes omedelbart EU:s förberedelsearbete, och den 29 april antog Europeiska rådet en första omgång riktlinjer för förhandlingen. Den 22 maj antog rådet för allmänna frågor detaljerade förhandlingsdirektiv och inrättade en särskild arbetsgrupp inom rådet med uppdraget att bistå Coreper och allmänna rådet med rådets förhandlingsarbete. Slutligen gavs kommissionen det formella uppdraget att genomföra förhandlingen med Storbritannien.

Som föreskrivs i artikel 50 EU-fördraget deltar Storbritannien inte i Europeiska rådet eller i Europeiska unionens råd när dessa hanterar frågor om det brittiska utträdet (brexit).

Till EU:s chefsförhandlare utsåg kommissionen den franske politikern och f.d. kommissionären Michel Barnier. Till brittisk chefsförhandlare utsåg den brittiska regeringen ministern med ansvar för EU-utträdet David Davis. Efter att Storbritannien den 8 juni genomfört allmänna val kunde de formella förhandlingarna mellan delegationerna inledas den 19 juni. Dessa fördes i Bryssel i månadsvisa omgångar om två till fyra dagar.

I Europeiska rådets riktlinjer lades principen om en etappvis förhandling fast. Denna innebar att förhandlingen skulle inledas med utträdesfrågorna. När man nått tillräckliga framsteg i en första etapp helt fokuserad på dessa frågor, skulle förhandlingarna kunna gå vidare till en andra etapp. Där skulle förhandlingarna öppnas också för ramarna för den långsiktiga förbindelsen mellan EU och Storbritannien, liksom för ett övergångsarrangemang mellan medlemskapet och den långsiktiga förbindelsen.

Europeiska rådet prövade i oktober för första gången frågan om huruvida tillräckliga framsteg uppnåtts och fann att så inte var fallet, men beslutade att EU skulle inleda interna förberedelser för den andra förhandlingsetappen.

Vid sitt decemblemöte kunde Europeiska rådet konstatera att den gemensamma framstegsrapport som chefsförhandlarna ställt sig bakom bekräftade att tillräckliga framsteg hade uppnåtts i den första förhandlingsetappen. Europeiska rådet gav därför klartecken för att gå vidare till den andra etappen och antog nya riktlinjer för, i första hand, förhandlingar om ett övergångsarrangemang. Riktlinjerna kompletterades den 29 januari 2018 med nya förhandlingsdirektiv från allmänna rådet.

Förhandlingarna om brexit fortsätter under 2018 med inriktning på att utträdesavtalet ska ligga färdigt till senhösten och bli föremål för godkännande av Europaparlamentet och det brittiska parlamentet i tid till det brittiska utträdet som i enlighet med artikel 50 i FEU förutses äga rum den 29 mars 2019.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 1 begärs att regeringen ska verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU. Sverige bör inleda en omförhandling för att göra det möjligt att lämna den överstatliga delen av unionen för att i stället samarbeta på en mellanstatlig nivå, exempelvis när det gäller brottsbekämpning, miljö eller gränskontroller. När ett sådant alternativ är framförhandlat anser motionärerna att det svenska folket bör ges möjlighet att i en ny folkomröstning ta ställning till Sveriges medverkan i en överstatlig union (yrkande 2).

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet avstyrkte våren 2012 motioner om att Sverige snarast borde inleda förhandlingar om ett utträde ur EU. Utskottet fann inte skäl att förorda en översyn av frågan om Sveriges medlemskap i EU och avstyrkte motionerna (bet. 2011/12:KU15).

Under våren 2015 avstyrkte utrikesutskottet likalydande motionsyrkanden (bet. 2014/15:UU10). Utrikesutskottet konstaterade då att frågan om ett svenskt utträde ur EU inte är aktuell. Utskottet anförde att svenska folket i samband med folkomröstningen 1994 röstade ja till medlemskap i EU, och beslutet om ett svenskt medlemskap fattades därefter formellt av Sveriges riksdag den 15 december 1994. Utskottet ansåg att Sverige genom att vara en engagerad och konstruktiv kraft i det europeiska samarbetet bäst kan ta till vara nationella intressen och främja universella värden.

I sitt yttrande till utrikesutskottet över de två senaste årens skrivelser om verksamheten i EU (yttr. 2015/16:KU9y och 2016/17:KU5y) vidhöll konstitutionsutskottet uppfattningen att det saknas skäl för omförhandling om Sveriges medlemskap i EU.

Öppenhet och insyn

Skrivelsen

Under rubriken Öppenhet och insyn redovisas i skrivelsen att Europaparlamentet, rådet och kommissionen sedan 2001 tillämpar förordningen om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen). I behandlingen av de enskilda ärenden om utlämnande av handlingar som rådet beslutar i har Sverige sedan reglerna

antogs agerat aktivt för att främja en öppenhetsvänlig tolkning av förordningen.

Handlingsoffentligheten inom EU har ökat väsentligt sedan öppenhetsförordningen infördes. Många handlingar som tidigare var hemliga är numera direkt sökbara på internet. Utvecklingen mot ökad handlingsoffentlighet är dock inte entydig. Under den översyn av öppenhetsförordningen som inleddes 2008 har det även framförts förslag som skulle kunna leda till minskad öppenhet. Sveriges målsättning i förhandlingarna är ökad öppenhet i EU:s institutioner. Sverige verkar också aktivt för att öppenhetsförordningen ska göras tillämplig även på handlingar som förvaras hos EU:s myndigheter, byråer och organ. Sverige har även i förhandlingen om det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning verkat för ett öppet och effektivt beslutsfattande som främjar demokratisk legitimitet.

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas. Under året har Sverige fortsatt att agera i de mål där Sverige redan tidigare har varit aktivt.

Vidare anför regeringen att ett interinstitutionellt avtal (IIA) om ett frivilligt gemensamt öppenhetsregister har funnits mellan Europaparlamentet och kommissionen sedan 2011. Ett förslag till nytt IIA som även ska omfatta rådet och som ska vara obligatoriskt presenterades av kommissionen den 28 september 2016 (se fakta-PM 2016/17:FPM20). Det nya avtalet föreslås ersätta det befintliga avtalet. Huvudprincipen i förslaget är att aktörer som utför lobbyaktiviteter ska registreras för att få samverka med institutionerna på olika sätt. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten.

Förslaget har behandlats ett flertal gånger under året. Information lämnades till konstitutionsutskottet i september 2017.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 3 begärs öppenhet när det gäller handlingar med ursprung i Europeiska unionens olika organ. Som regeringen anför i skrivelsen finns det oroväckande tendenser inom EU att sekretess ska vara norm. Vad regeringen inte tar upp är enligt motionärerna sin egen, fortfarande ibland slentrianmässiga, användning av hemligstämpeln. Mycket av det material som kommer t.ex. EU-nämnden till del är hemligstämplat av regeringen men kan samtidigt vara tillgängligt genom medierna eller andra medlemsstaters parlament på deras webbplatser. Motionärerna anser dock liksom regeringen att det går i rätt riktning.

Tidigare behandling

Vid konstitutionsutskottets överläggning med regeringen den 20 oktober 2015 om kommissionens förslag till ett interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning (KOM(2015) 216) enades utskottet och statssekreteraren om en gemensam ståndpunkt för det fortsatta arbetet. En utgångspunkt var att ett nytt

avtal respekterar de fördragsstadgade befogenheter som ges de olika institutionerna, inklusive de båda lagstiftarnas inbördes ställning. Ett nytt avtal bör bidra till ett öppet och effektivt beslutsfattande som främjar demokratisk legitimitet. Inte minst gäller detta trepartsförhandlingarna. Vidare uttalades att det är angeläget att tydligt slå fast kommissionens skyldighet att utarbeta tydliga motiveringar till lagstiftningsförslag, särskilt vad gäller hur förslagen är motiverade med hänsyn till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Vid behandlingen av kommissionens agenda om bättre lagstiftning för bättre resultat i november 2015 välkomnade konstitutionsutskottet kommissionens arbete för en bättre lagstiftning och ambitionen att införa mer öppenhet i lagstiftningsprocessen (utl. 2015/16:KU3). Utskottet anförde att ett öppet och effektivt beslutsfattande främjar den demokratiska legitimiteten. Utskottet framhöll vidare vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. I utlåtandet fanns ett särskilt yttrande (SD).

När information lämnades till konstitutionsutskottet i september 2017 redogjorde regeringen för sin ståndpunkt att rådet bör delta i ett öppenhetsregister. Förslaget bör, enligt regeringen, få en utformning som täcker in lobbyaktiviteter som syftar till att påverka rådets ställningstagande och samtidigt vara möjligt att tillämpa. Vidare verkar regeringen för att medlemsstaterna ska inbjudas att använda öppenhetsregistret vid sina representationer på frivillig basis, eftersom civilsamhällets kontakter med svenska myndigheter är en nationell angelägenhet.

Utskottet har tidigare behandlat liknande motioner som den nu aktuella. Utskottet anförde våren 2017 i ett yttrande över förra årets skrivelse om verksamheten i EU att utskottet välkomnar regeringens arbete för en ökad öppenhet i EU:s institutioner, bl.a. genom bevakningen av mål i EU-domstolen och tribunalen. Utskottet ville också framhålla vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet (yttr. 2016/17:KU5y).

Delegerade akter och genomförandeakter

Skrivelsen

I skrivelsen anges att kommissionen i februari 2017 antog ett förslag till ändringar i kommittéförfarandeförordningen som avser situationer när man inom ramen för granskningsförfarandet nått omprövningskommittén (se fakta-PM 2016/17:FPM77). Ett första möte på rådsarbetsgruppsnivå ägde rum i november, och frågan kommer att fortsätta att behandlas under 2018.

Under 2017 aktualiserades vidare frågor om delegerade akter och genomförandeakter som institutionerna åtog sig att göra i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (IIA) från 2016.

När det gäller behovet av att anpassa alla rättsakter som fortfarande hänvisar till det kommittéförfarande som kallas det föreskrivande förfarandet

med kontroll, det s.k. PRAC-förfarandet, har kommissionens förslag behandlats på rådsarbetsgruppsnivå, och betydande framsteg har gjorts. Regeringen anser att Lissabonfördragets bestämmelser ska respekteras och att en anpassning av det gamla systemet bör göras. I förhandlingen har regeringen i fråga om var och en av de rättsakter som behandlats bedömt om den befogenhet som tidigare getts kommissionen ska ändras till att ges i form av en delegerad akt, en genomförandeakt eller eventuellt utgå. Konstitutionsutskottet fick information om förhandlingen den 14 september 2017.

Frågan om att komplettera den gemensamma överenskommelsen om delegerade akter och genomförandeakter i IIA med de icke bindande avgränsningskriterierna för att skilja mellan delegerade akter och genomförandeakter har också behandlats. I december kunde man enas om rådets mandat i frågan så att förhandlingar mellan institutionerna kan inledas. Regeringen har välkomnat fortsatt arbete i frågan och angett att det är viktigt att man fortsätter diskutera icke bindande kriterier för att i möjligaste mån underlätta för dem som ska tillämpa bestämmelserna och minska eventuella konflikter mellan institutionerna.

I IIA åtog sig också institutionerna att, senast vid utgången av 2017, upprätta ett gemensamt funktionellt register över delegerade akter. I december kunde ordförandeskapet meddela att de tre institutionernas arbete på teknisk nivå för att säkerställa öppenhet och kommunikation i lagstiftningsförfarandena resulterat i att inrättandet av ett gemensamt register över delegerade akter tekniskt sett blivit färdigt för att kunna tas i drift offentligt i mitten av december. Regeringen välkomnar att ett gemensamt funktionellt register över delegerade akter tas fram; frågan är också viktig från ett öppenhetsperspektiv. Öppenheten förbättras ytterligare genom att en delegerad akts hela livscykel omfattas, från planering och utarbetande till antagande och ikraftträdande. Det kommer att utgöra ett konkret verktyg.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 10 begärs i fråga om delegerade akter och genomförandeakter (kommittéförfarandet) att regeringen motsätter sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten. Sådana överflyttningar av normgivningsmakt ska inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskilt tillfälle för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regleringsformen.

De nationella parlamenten, inte regeringarna, bör enligt motionärerna utse de experter som ingår i kommittéerna vid kommittéförfarandet. Sverige bör driva EU i en utveckling så långt från överstatlighet och mot mellanstatligt samarbete som möjligt. Lissabonfördraget har gett kommissionen betydande makt på bekostnad av nationalstaterna och därmed de nationella parlamenten som är valda av sitt respektive folk.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet anförde i ett yttrande till utrikesutskottet våren 2013 följande om delegerade akter och kommittéförfarandet (yttr. 2012/13:KU7y):

Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan unionens lagstiftare, dvs. Europaparlamentet och rådet, välja att ge kommissionen befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en lagstiftningsakt. Så som regeringen anför i skrivelsen ger systemet med delegerade akter Europaparlamentet liksom rådet möjlighet att utöva kontroll över den befogenhet som lagstiftaren delegerar till kommissionen. Denna kontroll utövas genom att Europaparlamentet liksom rådet kan återkalla delegeringen eller invända mot att en akt antagen av kommissionen träder i kraft. I övriga frågor där kommissionen har genomförandebefogenheter och inget annat anges kvarstår det s.k. kommittéförfarandet ("kommittologin"). Detta innebär att kommissionen samråder med särskilda rådgivande kommittéer bestående av experter från medlemsstaterna när den genomför EU-lagstiftning. I dessa fall kontrolleras utövandet av befogenheterna av medlemsstaterna.

Enligt utskottets mening kan det finnas anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta s.k. delegerade akter. De väsentliga delarna av ett område ska enligt fördraget förbehållas lagstiftningsakterna och får inte delegeras. Enligt utskottets mening bör inte kommissionen ges befogenheter i en sådan utsträckning att den på ett oförutsebart sätt kan komma att påverka en lagstiftningsakts utformning och innehåll.

Utskottet framhöll våren 2016 vid behandlingen av en liknande motion i yttrandet över regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2015 (yttr. 2015/16:KU9y) att det är viktigt att värna öppenhet och transparens och bevaka användningen av delegerade akter. I yttrandet framhölls att utskottet tidigare har uttalat att ett öppet och effektivt beslutsfattande främjar den demokratiska legitimiteten, och har framhållit vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Under våren 2017 framhöll utskottet vid behandlingen av en liknande motion i yttrandet över förra årets skrivelse om verksamheten i EU (yttr. 2016/17:KU5y) att det finns anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Även om det interinstitutionella avtalet innehåller förbättringar när det gäller ett mer öppet, stärkt och konsekvent samråd, vidhöll utskottet denna uppfattning.

Konstitutionsutskottet hade vid subsidiaritetsprövningen den 20 april 2017 inga invändningar ur subsidiaritetsynpunkt mot kommissionens förslag till förordningar om anpassning till artiklarna 290 och 291 i fördraget om Europeiska unions funktionssätt av ett antal rättsakter som föreskriver tillämpning av det föreskrivna förfarandet med kontroll (KOM(2016) 798 och 799).

EU:s byrå för grundläggande rättigheter

Skrivelsen

Ett av EU:s fundament är enligt skrivelsen grundläggande rättigheter. EU har åtagit sig att garantera de rättigheter som uttrycks i stadgan om de grundläggande rättigheterna och slå vakt om att stadgan följs i medlemsstaterna.

I skrivelsen anförs vidare att kommissionen i maj 2017 lämnade sin årliga rapport om tillämpningen av EU:s stadga för grundläggande rättigheter. Av rapporten framgår att kommissionen fortsätter att vara vaksam och fast besluten om att upprätthålla ett starkt skydd för grundläggande rättigheter i EU. Kommissionen kommer att intensifiera sitt arbete för att se till att alla EU:s lagstiftningsförslag och lagstiftningsåtgärder är helt förenliga med stadgan och avser att garantera att alla organ som är bundna av stadgan fortsätter att respektera den. Den 12 oktober antog rådet slutsatser om tillämpningen av stadgan. Rådet påminde om de gemensamma värdena i artikel 2 i EU-fördraget där det fastslås att unionen ska bygga på respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna. I slutsatserna betonas också vikten av att öka medvetenheten bland beslutsfattare, rättstillämpare och rättighetshavarna om tillämpningen av stadgan på nationell nivå och EU-nivå.

Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) ska genomföra sina uppgifter inom de temaområden som anges i ett flerårigt ramprogram. Rådet för rättsliga och inrikes frågor beslutade den 7 december om ramprogram för 2018–2022.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 36 anförs i fråga om ramprogram för FRA att något av temaområdena borde utvidgas till att omfatta uppföljning av och arbete mot religiös extremism. Vidare borde det framgå att arbete mot hedersrelaterat våld ingår i de temaområden som finns i förslaget. Härutöver delar motionärerna i allt väsentligt bedömningen från rådets rättstjänst och menar, i likhet med flera andra medlemsstater, att det finns en juridisk problematik som bör utredas ytterligare innan frågan om polisiärt samarbete införlivas i FRA:s ramprogram.

Ramprogram för EU:s byrå för grundläggande rättigheter

I rådets förordning (EG) nr 168/2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (nedan kallad förordningen) regleras FRA:s sammansättning, mål, uppgifter m.m. FRA:s mål är att ge unionens och dess medlemsstaters berörda institutioner, organ, kontor och byråer stöd och sakkunskap i fråga om grundläggande rättigheter i samband med genomförandet av unionslagstiftningen för att stödja dem i verksamhet som avser att skapa full respekt för de grundläggande rättigheterna. FRA har till uppgift att

samla in och analysera information och data, att ge råd i form av rapporter och yttranden, att samarbeta med det civila samhället samt att informera om de grundläggande rättigheterna.

FRA ska genomföra sina uppgifter inom de temaområden som anges i ett flerårigt ramprogram som ska antas av rådet på förslag från kommissionen och efter godkännande av Europaparlamentet. Kommissionen lämnade i juli 2016 förslag på nytt ramprogram för åren 2018–2022 (KOM(2016) 442).

Syftet med förslaget är att upprätta ramprogrammet för FRA för perioden 2018–2022 i enlighet med artikel 5 i förordningen. Det nuvarande fleråriga ramprogrammet löpte ut 2017. I det fleråriga ramprogrammet ska temaområdena för FRA:s verksamhet fastställas. Temaområdena ger FRA tillstånd att undersöka alla frågor om grundläggande rättigheter – som omfattas av EU:s lagstiftning – som kan uppstå inom ett visst temaområde. I förslaget föreslås följande åtta temaområden:

- Tillgång till rättslig prövning; brottsoffer
- Jämlikhet och icke-diskriminering
- Informationssamhället, särskilt respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter
- Rättsligt och polisiärt samarbete
- Migration, gränser, asyl och integration av flyktingar och migranter
- Rasism, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans
- Barnets rättigheter
- Integration och social inkludering av romer.

Regeringen välkomnade förslaget i faktagrupp 2015/16:FPM120.

Rådet beslutade den 7 december 2017 att anta förslaget om att inrätta ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter 2018–2022 (2017/2269/EU).

Tidigare behandling

Vid konstitutionsutskottets överläggning med regeringen den 29 september 2016 om kommissionens förslag till nytt ramprogram enades utskottet och statsrådet om följande ståndpunkt:

Regeringen välkomnar förslaget till FRA:s femåriga ramprogram 2018–2022. Regeringen anser det viktigt att FRA får fortsätta verka inom de temaområden som gäller idag, inklusive de tvärsektoriella frågorna, för att kunna säkerställa kontinuitet i FRA:s arbete.

Regeringen anser det viktigt att motverka rasism, främlingsfientlighet och relaterad intolerans samt att arbeta mot diskriminering. Vidare är förslaget om temaområdet för integration och social inkludering av romer väl i linje med regeringens egna prioriteringar och välkomnas. Det finns stora brister inom medlemsländerna när det gäller genomförande av romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Temaområdet integration av flyktingar och migranter välkomnas också som ett angeläget temaområde mot bakgrund av flyktingsituationen.

Regeringen välkomnar att polisiärt samarbete föreslås ingå i ramprogrammet mot bakgrund av den utveckling som skett inom EU

genom bl.a. de terroristattacker som drabbat EU:s medlemsländer. Regeringen anser att det är angeläget att fortsätta diskutera hur detta ska kunna förverkligas.

Ordföranden konstaterade att det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet vidhåller sin uppfattning att det inte finns någon anledning att omförhandla Sveriges medlemskap i EU.

Utskottet välkomnar regeringens arbete för en ökad öppenhet i EU:s institutioner, bl.a. genom bevakningen av mål i EU-domstolen och tribunalen. Utskottet vill också fortsatt framhålla vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet.

Utskottet har tidigare framhållit att det finns anledning att bevaka i vilken omfattning kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Även om det interinstitutionella avtalet innehåller förbättringar när det gäller ett mer öppet, stärkt och konsekvent samråd vidhåller utskottet denna uppfattning. Utskottet välkomnar också de framsteg som gjorts inom ramen för det interinstitutionella avtalet för att förbättra öppenheten i lagstiftningsförfarandet genom att inrätta ett gemensamt register över delegerade akter.

Vid utskottets överläggning med regeringen i september 2016 om kommissionens förslag till nytt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter 2018–2022 välkomnades förslaget till ett femårigt program. Utskottet och statsrådet var eniga och fann inte skäl att verka för några förändringar i programmet.

Mot denna bakgrund anser utskottet att utrikesutskottet bör avstyrka kommittémotion 2017/18:4036 yrkandena 1–3, 10 och 36.

Stockholm den 24 april 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Hans Ekström (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Laila Naraghi (S), Eva-Lena Gustavsson (S), Lisbeth Sundén Andersson (M), Jörgen Hellman (S), Ida Karkiainen (S) och Ida Drouge (M).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Regeringen bör verka för en omförhandling så att svenska folket kan ges möjlighet att ta ställning till om Sverige ska lämna det överstatliga EU för att i stället samarbeta på en mellanstatlig nivå, exempelvis när det gäller brottsbekämpning, miljö eller gränskontroller. När ett sådant alternativ är framförhandlat bör det svenska folket ges möjlighet att i en ny folkomröstning ta ställning till Sveriges medverkan i en överstatlig union.

Öppenhet bör gälla handlingar med ursprung i Europeiska unionens olika organ. Som regeringen anför i skrivelsen finns det oroväckande tendenser inom EU att sekretess ska vara norm. Vad regeringen inte tar upp är sin egen, fortfarande ibland slentrianmässiga, användning av hemligstämpeln. Mycket av det material som kommer t.ex. EU-nämnden till del är hemligstämplat av regeringen men kan samtidigt vara tillgängligt genom medierna eller andra medlemsstaters parlament på deras webbplatser.

Regeringen bör när det gäller delegerade akter och genomförandeakter (kommittéförfarandet) motsätta sig ytterligare utnyttjanden av den delegerade makten. Sådana överflyttningar av normgivningsmakt bör inte heller ske genom s.k. A-punkter. Varje enskilt tillfälle för kommissionen att utnyttja sin möjlighet att anta regler via delegerade akter bör diskuteras enligt den särskilda ordning som föreskrivs i regeringsformen. Vi delar motionärernas uppfattning i stort, men när det gäller hur de experter utses som ingår i kommittéerna vid kommittéförfarandet anser vi att det bör falla på regeringen att utse experterna, men riksdagen bör involveras och ges inflytande i processen.

Något av temaområdena i ramprogrammet för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) bör utvidgas till att omfatta uppföljning av och arbete mot religiös extremism. Vidare borde det framgå att arbete mot hedersrelaterat våld ingår i de temaområden som finns i förslaget.

Mot denna bakgrund anser vi att kommittémotion 2017/18:4036 yrkandena 1–3 och 36 bör tillstyrkas och att yrkande 10 bör tillstyrkas delvis.

BILAGA 4

Finansutskottets yttrande 2017/18:FiU3y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april att ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 och de följdmotioner som väckts med anledning av den i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Finansutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör utskottets beredningsområde och över kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4, 6–8 och 27 och motion 2017/18:4041 av Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD) yrkandena 5 och 6.

Utskottet anser att de aktuella motionsyrkandena bör avstyrkas.

I yttrandet finns två särskilda yttranden (SD, V).

Bakgrund

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2017 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar. I skrivelsen finns frågor som rör finansutskottets beredningsområden framför allt under avsnitten:

- Europa 2020-strategin och den europeiska terminen
- Översynen av EU:s fleråriga budgetram 2014–2020
- Ekonomi och finans
- Finansmarknaden
- EU:s budget
- Skydd av EU:s finansiella intressen
- Statistik.

Den övergripande utvecklingen i EU

Regeringen inleder skrivelsen med att konstatera att det under 2017 växte fram en ökad optimism om unionens framtid, och att en omfattande framtidsdiskussion fördes.

Regeringen konstaterar att de sociala frågorna under året fick en framskjuten position. I november stod Sverige tillsammans med kommissionen värd för toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg, då uttalandet om en europeisk pelare för sociala rättigheter undertecknades av tre av EU:s institutioner.

Förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU har inletts. Vid europeiska rådets möte i december konstaterades att tillräckliga framsteg gjorts, och att förhandlingarna därmed kunde gå vidare till nästa etapp.

I kommissionens höstprognos bekräftades att den ekonomiska återhämtningen fått fäste. Euroområdet visade den högsta BNP-tillväxten på ett decennium, och flera medlemsländer uppvisade stabilare offentliga finanser, även om de offentliga skuldnivåerna på många håll fortfarande är höga.

Regeringen tar upp att EU under 2017 vidtog flera åtgärder för att hantera den akuta flyktingsituationen och stärka nuvarande asylsystem.

Regeringen uppmärksammar även att utvecklingen i vissa medlemsländer har varit negativ när det gäller respekten för rättsstatens principer och EU:s grundläggande värden, vilket regeringen och andra medlemsländer ser med oro på.

Vidare lyfter regeringen att det under året genomfördes stora insatser för att främja ökad delaktighet i Sverige, bl.a. genom EU-sakråd och EU-handslag. Under året ökade stödet för EU inom hela EU; 57 procent av medborgarna är optimistiska inför EU:s framtid.

Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen

Skrivelsen

Europa 2020 är EU:s gemensamma strategi för att skapa långsiktigt hållbar tillväxt, hög sysselsättning och social sammanhållning inom unionen.

Den sjunde europeiska planeringsterminen inleddes med att kommissionen i november 2016 presenterade sin årliga tillväxtöversikt med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU för 2017. Som en del av terminen ska medlemsländerna i april varje år överlämna nationella reformprogram till kommissionen, där de redogör för genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken. Sverige överlämnade sina nationella reform- respektive konvergensprogram till kommissionen i april.

Kommissionen presenterade i maj förslag till landspecifika rekommendationer, som identifierar vad medlemsländerna borde prioritera för att leva upp till målsättningarna i Europa 2020-strategin och stabilitets- och tillväxtpakten. Terminen avslutades med att Europeiska rådet i juni ställde sig bakom rekommendationerna, som sedan i juli formellt antogs av rådet.

Rekommendationerna är inte bindande, och regeringen anger i skrivelsen att man ser dem som ett instrument för att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och för att uppnå de mål som sätts upp inom EU. De rekommendationer som rådet antog för Sverige var följande:

- Ta itu med risker kopplade till hushållens skuldsättning, framför allt genom att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bostadslån eller genom att höja fastighetsskatten, samtidigt som utlåningen på en alltför hög skuldkvotnivå tyglas.
- Främja bostadsinvesteringar och effektivisera bostadsmarknaden, bl.a. genom att införa större flexibilitet i hyressättningen och genom att se över beskattningen av kapitalvinster.

Tidigare behandling i utskottet

Den 25 april 2017 informerade statssekreterarna Karolina Ekholm och Oscar Stenström utskottet om konvergensprogrammet och det nationella reformprogrammet. Utskottet behandlade de landspecifika rekommendationerna i betänkandena 2016/17:FiU20 och 2017/18:FiU1.

Översynen av EU:s fleråriga budgetram 2014–2020

Skrivelsen

Under våren 2017 godkände rådet den översyn av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014–2020 som kommissionen presenterat i september 2016 (se fakta-PM 2016/17:FPM8). Som en del i diskussionerna om EU:s framtid

presenterade kommissionen i juni diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser, med bl.a. fem olika scenarier för hur de framtida finanserna skulle kunna utformas (se fakta-PM 2016/17:FPM117). I maj 2018 väntas kommissionen presentera ett förslag till flerårig budgetram för perioden efter 2020 och förslag till hur EU:s gemensamma utgifter ska finansieras. I mars 2017 presenterade regeringen sina övergripande positioner inför förhandlingarna om den kommande fleråriga budgetramen.

- När Storbritanniens bidrag försvinner behöver budgeten minskas med lika mycket. Regeringen vill sätta ett utgiftstak som inte överstiger 1 procent av EU:s BNI.
- Den svenska avgiften ska hållas nere. Det vill regeringen göra främst genom att minska storleken på budgeten men också genom att värna den andel som Sverige ska betala.
- Regeringen vill se en modern budget med omprioriteringar till fördel för gemensamma åtgärder som säkerhet, migration, konkurrenskraft, forskning och klimatomställning. Det sker genom minskade anslag för jordbruksstöd och strukturfonder.
- Det ska kosta att inte ta ansvar. Länder som inte tar sitt ansvar i migrationspolitiken ska inte heller kunna få tillgång till stöd från EU på samma sätt som i dag.
- Regeringen vill se en mer effektiv kontroll av hur EU-medel används. Med en minskad budget blir det ännu viktigare att pengarna används på rätt sätt.

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:4036 yrkande 4 vill Björn Söder m.fl. (SD) att regeringen ska verka för en minskning av EU:s budget och kostnader, särskilt med tanke på Storbritanniens troliga utträde.

I yrkande 6 vill motionärerna att regeringen ska verka för att utjämna och likställa relationen mellan Sveriges utgifter och inkomster till EU. Motionärerna vänder sig mot den snedvridning som råder mellan medlemsländer i unionen vad gäller EU:s finansiering och anser att svenska skattebetalares medel ska användas för utveckling av Sverige i stället för Central- och Östeuropa. Motionärerna ser med stor oro på att EU vid halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 inte kunnat motivera varifrån inkomsterna för de höjda anslagen ska tas.

I yrkande 7 anser motionärerna att regeringen bör motsätta sig ytterligare kostnader för svenska skattebetalare till följd av ökade anslag inom migrationsområdet. Motionärerna motsätter sig att svenska skattebetalare ska bli tvungna att ytterligare bekosta flyktingmottagningen och dess konsekvenser för EU:s medlemsländer.

I yrkande 8 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för att EU ska följa upp den fastställda felmarginalen på 2 procent i budgeten. Denna felmarginal har under senare år överskridits avsevärt, och motionärerna kräver

att regeringen lyfter frågan för att uppnå ett långsiktigt och respektfullt omhändertagande av svenska medborgares ekonomiska medel.

I motion 2017/18:4041 yrkande 5 vill Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD) att regeringen främst ska verka för en minskning av EU:s budget. Regeringen måste bli tydligare med att besparingar kommer först och att nya utgifter till följd av omprioriteringar kan utvecklas först när de faktiska besparingarnas omfattning kan visas i bokslut. Motionärerna anser att Sverige bör starta en process för att lämna EU om Sverige inte får gehör för sina krav.

Tidigare behandling i utskottet

Den 20 juni 2017 överlade utskottet med statssekreterare Max Elger om den fleråriga budgetramen efter 2020. Den 26 september hade utskottet en överläggning (gemensamt med skatteutskottet) med finansminister Magdalena Andersson och finansmarknadsminister Per Bolund om diskussionsunderlaget om EU:s framtida finanser. Utskottet lämnade ett utlåtande om diskussionsunderlaget i november (utl. 2017/18:FiU17). Utskottet behandlade även frågan om den fleråriga budgetramen efter 2020 i betänkande 2017/18:FiU5 Avgiften till Europeiska unionen, samt i yttrandet över kommissionens arbetsprogram för 2018 (ytr. 2017/18:FiU2y).

Ekonomi och finans

Finansiellt stabilitetsstöd

Skrivelsen

I skrivelsen beskriver regeringen vilka medlemsländer som tagit emot stabilitetsstöd via stabilitetsmekanismer inrättade för euroländer, vilka betalningsbalansstöd som betalats ut till medlemsländer som inte har euro som valuta samt det makrofinansiella stöd som betalats ut till länder utanför EU.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 yrkande 27 vill Björn Söder m.fl. (SD) att regeringen ska verka för att dra in kommande utbetalningar till länder som inte är medlemmar i EU, återföra de ekonomiska medlen till medlemsländerna och låta dem enskilt besluta om utbetalningar av makrofinansiellt stöd. Motionärerna anser att EU inte bör engagera sig som bidragsgivare och högrisklånggivare till länder som inte är medlemmar och än mindre länder som tydligt visat sig vara inkapabla att hantera sina egna statliga finanser.

Ekonomisk styrning och samordning

Skrivelsen

Stabilitets- och tillväxtpakten består av två delar, en förebyggande del och en korrigerande del. Inom den förebyggande delen fick ett medlemsland under

året en rekommendation om att korrigera en avvikelse från anpassningen mot det medelfristiga budgetmålet. Inom ramen för den korrigerande delen beslutade rådet under året att avsluta underskottsrförfarandena för fyra av de sex medlemsländer som vid årets början varit föremål för sådana.

Förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser genomfördes för sjätte året i rad inom den europeiska planeringsterminen. Baserat på en preliminär analys, som inkluderar elva makroekonomiska indikatorer och tre sysselsättningsindikatorer, föreslogs vilka medlemsländer som skulle djupgranskas. Sverige överskred tre tröskelvärden (minskade exportmarknadsandelar, snabbt stigande bostadspriser och hög privat skuldsättning), och kommissionen inledde liksom tidigare år en djupgranskning av Sverige. I denna konstaterades att fortsatta åtgärder behövdes särskilt för hushållens skuldsättning och de snabbt ökande bostadspriserna för att minska risken för skadliga effekter på ekonomin. Samtliga djupgranskningar publicerades i februari.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet informerades den 25 april 2017 om landrapporterna, inom ramen för konvergensprogrammet och det nationella reformprogrammet.

Reformering av den ekonomiska och monetära unionen (EMU)

Skrivelsen

Under året fortsatte arbetet med att fördjupa EMU, både som en del av den bredare diskussionen om EU:s framtid och för att bygga vidare på de förslag som tidigare lagts fram om reformering av valutaunionen. Den 1 mars presenterade kommissionen en vitbok om EU:s framtid där EMU behandlades på ett övergripande plan. Den 31 maj presenterade kommissionen ett diskussionsunderlag om en fördjupning av EMU, som till stor del bygger på rapporten Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union, även kallad De fem ordförandenas rapport. Den 6 december lade kommissionen fram ett paket med förslag i syfte att fullborda EMU. Paketet omfattar bl.a. förslag om att inrätta en europeisk valutafond, införliva finanspakten i EU:s rättsliga ram, skapa nya budgetinstrument och inrätta en europeisk ekonomi- och finansminister.

Efter eurotoppmötet i utvidgat format i december uttalade ordföranden för Europeiska rådet Donald Tusk att det fortsatta arbetet under första halvåret 2018 främst bör inriktas på de områden där det råder bred samsyn. Särskilt nämndes arbetet med att färdigställa bankunionen och att utveckla Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) till en europeisk valutafond (EMF).

Motionen

I motion 2017/18:4041 yrkande 6 vill Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD) att regeringen ska motverka inrättandet av ett nytt finansministerium för EU.

Enligt motionärerna är det inte förenligt med EU:s uppdrag att ta en sådant steg.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat reformeringen av EMU. De fem ordförandenas rapport behandlades av utskottet i november 2015 (utl. 2015/16:FiU13). I yttrandet över kommissionens arbetsprogram för 2017 behandlas ett flertal av förslagen (yttr. 2016/17:FiU3y), liksom i yttrandet över kommissionens arbetsprogram för 2018 (yttr. 2017/18:FiU2y). Utskottet yttrade sig till utrikesutskottet över vitboken om EU:s framtid i april (yttr. 2016/17:FiU5y). Den 26 september hade utskottet en överläggning med finansminister Magdalena Andersson och finansmarknadsminister Per Bolund om diskussionsunderlaget om fördjupningen av EMU. Utskottet lämnade ett utlåtande om diskussionsunderlaget i november (utl. 2017/18:FiU18). I januari 2018 subsidiaritetsprövade utskottet förslagen om att inrätta en europeisk valutafond och att införliva finanspakten i EU:s rättsliga ram. Utskottet ansåg att förslagen inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Den 8 mars 2018 informerade statssekreterare Karolina Ekholm, ordföranden för kommissionens representation i Sverige Katarina Areskoug Mascarenhas, och Bruegels chef Guntram Wolff utskottet om fördjupningen av EMU.

Europeiska investeringsbanken och investeringar för att främja investeringar i EU

Skrivelsen

Arbetet fortsatte med att genomföra den investeringsplan som kommissionen presenterade 2014 (se fakta-PM 2014/15:FPM13). Det gäller särskilt Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi), som efter beslut i december 2016 gäller till 2020. Regeringen har välkomnat investeringsplanen, där Efsi ingår som en av tre pelare. Investeringsplanen syftar till att öka investeringarna i EU och därmed bidra till förutsättningar för fler jobb och högre tillväxtpotential.

Europeiska investeringsbanken (EIB) är ett fristående organ inom EU med huvudsyfte att bidra till tillväxt och sysselsättning inom EU. Merparten av Efsiprojekten genomförs av EIB, vilket har påverkat bankens arbetssätt. Under året fortlöpte har även diskussioner om halvtidsöversynen av EIB:s externa lånemandat som garanterar merparten av EIB:s utlåning utanför EU.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet behandlade senast frågan om Efsi i sitt yttrande över kommissionens arbetsprogram för 2018 (yttr. 2017/18:FiU2y).

Finansmarknaden

Bankmarknaden

Revidering av det fjärde penningtvättsdirektivet

Skrivelsen

I juli 2016 presenterades förslaget om ett reviderat penningtvättsdirektiv (se fakta-PM 2015/16:FPM117). Direktivet antogs i maj 2015 och skulle vara genomfört i juni 2017. På grund av händelser som inträffade efter maj 2015 presenterade kommissionen i juli 2016 ett förslag till ändringar av direktivet. En politisk överenskommelse nåddes i december.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i oktober 2016.

Bankpaketet

Skrivelsen

I november 2016 presenterade kommissionen förslag till revideringar av kapitaltäckningsregelverket i tillsynsförordningen (CRR), kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV) och regelverket för krishantering i krishanteringsdirektivet (BRRD). Tillsammans kallas revideringarna bankpaketet, och är en del av de riskreducerande åtgärderna inom bankunionen (se fakta-PM 2016/17:FPM39).

Förslagen innehåller bl.a. förändringar som påverkar Sveriges möjlighet att sätta kapitalkrav för systemriskerna på svenska banker. Regeringen har arbetat aktivt för att föra fram att medlemsländernas behöriga myndigheter när det gäller både kapitaltäckning och krishantering ska ha tillräcklig flexibilitet att ställa de krav som krävs för att säkerställa den finansiella stabiliteten i landet. Förhandlingarna om förslagen förväntas fortsätta under 2018.

Inom förslagen finns även två snabbspår som förhandlats i särskild ordning: rangordning av vissa skuldinstrument vid insolvens samt övergångsbestämmelser för nya redovisningsregler och för stora exponeringar. En allmän inriktning om förslagen nåddes i rådet i juni, och en överenskommelse med Europaparlamentet nåddes i oktober.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet ansåg att två av förslagen i bankpaketet (KOM(2016) 850 och KOM(2016) 854) stred mot subsidiaritetsprincipen, och riksdagen lämnade ett motiverat yttrande (utl. 2016/17:FiU38). Överläggning i utskottet ägde rum i januari, och utskottet fick information av regeringen i juni.

Bankunionen

Skrivelsen

I november 2015 presenterade kommissionen ett förslag till en europeisk insättningsgarantiförsäkring, och förhandlingar om förslaget pågår sedan januari 2016 (se fakta-PM 2015/16:FPM27). Sedan november 2016 pågår även förhandlingar om en gemensam finansiell säkerhetsmekanism i den gemensamma resolutionsmekanismen (se fakta-PM 2012/13:FPM148). I oktober publicerade kommissionen ett meddelande om fullbordande av bankunionen till 2019, där målet är att en överenskommelse om förslagen ska nås under slutet av 2018 (se fakta-PM 2017/18:FPM19).

Regeringen skriver att Sverige i nuläget inte berörs av de båda förslagen eftersom Sverige inte är med i bankunionen.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet behandlade senast bankunionen i yttrandet över kommissionens arbetsprogram för 2018 (yttr. 2017/18:FiU2y). Överläggning i utskottet ägde senast rum i september 2017.

Översyn av de europeiska tillsynsmyndigheterna

Skrivelsen

Kommissionen presenterade i september ett förslag om översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn (se fakta-PM 2017/18:FPM11). Förslaget rör ändringar av de tre europeiska tillsynsmyndigheternas uppdrag och befogenheter, deras direkta tillsyn, hur de styrs och finansieringen av deras verksamhet. Det föreslås också ändringar i förordningen som styr Europeiska systemrisknämnden. Förhandlingar om förslaget pågår i rådsarbetsgruppen sedan oktober.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet ansåg att förslaget (KOM(2017) 536) stred mot subsidiaritetsprincipen, och riksdagen lämnade ett motiverat yttrande (utl. 2017/18:FiU31). Överläggning i utskottet ägde rum i oktober 2017.

Värdepappersmarknaden

Återhämtning och resolution för centrala motparter

Skrivelsen

Förslaget om återhämtning och resolution för centrala motparter presenterades i november 2016 (se fakta-PM 2016/17:FPM38). Under förhandlingarna har Sverige betonat vikten av att säkerställa att i första hand finansiella institut och i andra hand staten har möjlighet att agera snabbt och kraftfullt för att återställa förtroendet för det finansiella systemet.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i januari 2017.

*Tillsynen över centrala motparter i EU och i tredjeland***Skrivelsen**

Förslaget om ändrade regler för tillsyn över centrala motparter i EU och i tredjeland presenterades i juni (se fakta-PM 2016/17:FPM115). Syftet med ändringarna är att göra tillsynsarrangemangen för centrala motparter mer ändamålsenliga i ljuset av centrala motparters ökande betydelse för det finansiella systemet. Förhandlingar fördes i rådet under hösten.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet ansåg att förslaget (KOM(2017) 331) stred mot subsidiaritetsprincipen, och riksdagen lämnade ett motiverat yttrande (utl. 2017/18:FiU7). Överläggning i utskottet ägde rum i september 2017.

*Rekommendation om artikel om clearingsystem i stadgan för Europeiska centralbanken***Skrivelsen**

I juni antog Europeiska centralbanken (ECB) en rekommendation riktad till rådet och Europaparlamentet om ändring i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken (se fakta-PM 2016/17:FPM121). Ändringen syftar till att ge ECB behörighet att reglera clearingsystem, särskilt centrala motparter. Den motiverades med att ECB ska kunna genomföra de uppgifter som banken får i kommissionens förslag som beskrivs ovan. Förhandlingar fördes i rådet under hösten.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet ansåg att rekommendationen var en oönskad konsekvens av kommissionens förslag som beskrivs ovan (utl. 2017/18:FiU7). Överläggning i utskottet ägde rum i september 2017.

*Förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister***Skrivelsen**

I maj presenterades förslaget om ändringar i förordningen om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (se fakta-PM 2016/17:FPM93). Förslaget är resultatet av en planerad översyn av förordningen i syfte att göra den mer effektiv och proportionerlig. Ändringarna ska minska den administrativa bördan för mindre företag och förbättra derivatmarknadens funktion utan att åsidosätta målet om finansiell stabilitet. En allmän inriktning har nåtts i rådet, och förhandlingar med Europaparlamentet förväntas inledas under våren 2018.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i januari 2017.

*Värdepapperisering***Skrivelsen**

Kommissionen presenterade i september 2015 ett förslag till ett ramverk för värdepapperisering och ett förslag till ändring av kapitaltäckningsförfordningen, med justering för kapitalkrav för värdepapperiserade produkter (se fakta-PM 2015/16:FPM10 och 2015/16:FPM12). I december 2015 nåddes en överenskommelse i rådet, och i december 2016 beslutade Europaparlamentet om förslaget.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i november 2015.

*Kapitalmarknadsunionen***Skrivelsen**

I september 2015 presenterade kommissionen en handlingsplan för skapandet av en kapitalmarknadsunion (se fakta-PM 2015/16:FPM10). En halvtidsöversyn av handlingsplanen presenterades i juni 2017. Översynen innehåller en utvärdering av handlingsplanen och förslag till nya initiativ.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet behandlade senast kapitalmarknadsunionen i yttrandet över kommissionens arbetsprogram för 2018 (yttr. 2017/18:FiU2y). Överläggningar i utskottet har ägt rum vid ett flertal tillfällen, senast i september 2017.

*Prospektdirektivet***Skrivelsen**

Som ett av flera förslag inom kapitalmarknadsunionen presenterade kommissionen i november 2015 ett förslag till revidering av prospektdirektivet i form av en ny förordning (se fakta-PM 2015/16:FPM25). Den nya förordningen offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) den 30 juni.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i februari 2016, och utskottet fick information av regeringen i oktober 2016 och januari 2017.

Penningmarknadsfonder

Skrivelsen

I september 2013 publicerade kommissionen ett förslag till förordning om penningmarknadsfonder (se fakta-PM 2013/14:FPM6). Förordningen trädde i kraft den 20 juli 2017 och ska börja tillämpas den 21 juli 2018.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde senast rum i april 2016, och utskottet fick information av regeringen i januari 2017.

Europeiska riskkapitalfonder respektive fonder för socialt företagande

Skrivelsen

Kommissionen presenterade ett förslag till ändringar av förordningarna för europeiska riskkapitalfonder och fonder för socialt företagande i juli 2016 (se fakta-PM 2015/16:FPM121). Förhandlingarna i rådet avslutades under 2016. En politisk överenskommelse nåddes mellan rådet och Europaparlamentet i maj 2017. Ändringarna publicerades i EUT den 10 november.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i oktober 2016.

Försäkringsmarknaden

Europeisk privat pensionsprodukt

Skrivelsen

I juni presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en europeisk privat pensionsprodukt, PEPP (se fakta-PM 2016/17:FPM118). Enligt förslaget ska det vara möjligt för pensionssparinstitut och distributörer att erbjuda en privat pensionsprodukt som är standardiserad inom EU. Förhandling i rådsarbetsgruppen pågår sedan i juli.

Tidigare behandling i utskottet

Överläggning i utskottet ägde rum i september 2017.

EU:s budget

Skrivelsen

I maj presenterade kommissionen sitt förslag till årsbudget för 2018. Rådets position antogs i september. Sverige har under rådsförhandlingarna ansett att kommissionens förslag till årsbudget varit för högt. Alla medlemsländer (inklusive Sverige) utom ett röstade ja till rådets position. I november nådde

rådet och Europaparlamentet en överenskommelse om EU:s årsbudget för 2018.

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet höll samråd med statssekreterare Max Elger om EU:s årsbudget den 20 juni och den 7 november 2017.

Skydd av EU:s finansiella intressen

Skrivelsen

Varje år granskar Europeiska revisionsrätten kommissionens genomförande av budgeten. Granskningen ligger till grund för om rådet ska bevilja ansvarsfrihet för kommissionen för det aktuella budgetåret. Ekofinrådet beslutade i februari att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2015. Sverige och två andra medlemsländer röstade nej till rekommendationen.

I oktober publicerade revisionsrätten årsrapporten för budgetåret 2016. När det gäller utgifterna lämnades för första gången en revisorsförklaring med reservation i stället för en med avvikande mening. Felnivån för de underliggande transaktionerna låg dock på 3,1 procent, vilket överstiger gränsen på 2 procent för vad som anses vara väsentliga fel.

Tidigare behandling i utskottet

Den 24 oktober informerade HG Wessberg, ledamot i Europeiska revisionsrätten, och Peter Eklund, kanslichef vid revisionsrätten, utskottet (och EU-nämnden) om revisionsrättens årsrapport för budgetåret 2016.

Statistik

Skrivelsen

Statistiksamarbetet inom EU syftar till att åstadkomma jämförbar statistik mellan medlemsländerna. Den jämförbara statistiken är viktig för att kunna utveckla, analysera, genomföra, övervaka och utvärdera EU:s politik.

Två förordningar beslutades under året; om territoriella typindelningar (se fakta-PM 2016/17:FPM48) och en förlängning av programmet för europeisk statistik 2018–2020 (se fakta-PM 2016/17:FPM7). Förhandlingar har pågått om fyra förslag till förordningar, däribland förslaget till en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, och förslaget om europeisk företagsstatistik (se fakta-PM 2016/17:FPM4, 2016/17:FPM49, 2016/17:FPM83 och 2016/17:FPM108).

Tidigare behandling i utskottet

Utskottet ansåg att förslaget om en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll (KOM(2016) 551) stred mot subsidiaritetsprincipen, och riksdagen lämnade ett motiverat yttrande (utl. 2016/17:FiU18). Överläggning om förslaget om europeisk företagsstatistik (KOM(2017) 114) ägde rum i juni 2017.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet vill inledningsvis välkomna regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen 2017. Utskottet anser att skrivelsen är ett viktigt instrument för att följa verksamheten inom EU och hur regeringen har agerat i det europeiska samarbetet.

Utskottet noterar att 2017 var ett år när framtidsfrågorna stod i fokus. Vitboken om EU:s framtid och efterföljande diskussionsunderlag har bidragit till en viktig diskussion om unionens utveckling, särskilt i ljuset av Storbritanniens kommande utträde. Utskottet kommer även framöver att aktivt följa och delta i diskussionen.

Utskottet stöder arbetet inom den europeiska planeringsterminen, som är en gemensam övervakningscykel för budget- och strukturpolitiken inom EU. Utskottet har tidigare framhållit vikten av att EU:s medlemsländer för en ekonomisk politik med nationellt ägarskap för genomförande av strukturreformer, och den europeiska planeringsterminen stärker incitamenten för EU:s medlemsländer att föra en ansvarsfull finanspolitik. Enligt utskottet ska rådet och kommissionen när de tillämpar regelverket för förstärkt samordning av den ekonomiska politiken fullt ut respektera de nationella parlamentens roll.

Som en liten öppen ekonomi är det för Sveriges del av stor betydelse att EU:s inre marknad utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare. Utskottet har vid flera tillfällen uttryckt att det är angeläget att kapitalmarknaderna integreras ytterligare, med ett fullgott konsument- och investerarskydd och utan att den finansiella stabiliteten undergrävs. Utskottet har också uttryckt betydelsen av finansiell stabilitet i EU:s omvärld, och vidhåller att det ligger i såväl Sveriges som EU:s intresse att även länder i unionens närområde utvecklar regelverk som främjar ekonomisk stabilitet och tillväxt. Mot bakgrund av det anser utskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 (SD) yrkande 27 om det makrofinansiella stödet till länder som inte är medlemmar i EU.

När det gäller EU:s budget och förhandlingarna om den kommande fleråriga budgetramen har utskottet vid ett flertal tillfällen framhållit att Sverige även i fortsättningen ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, med kostnadseffektiv användning av EU:s medel och strikt budgetdisciplin. Regeringen har fått stöd för sin linje i förhandlingarna inför nästa budgetram, och den svenska restriktiva grundhållningen i EU-

budgetpolitiken är fast förankrad i riksdagen. Enligt utskottet blir de kommande budgetförhandlingarna ett tillfälle att ytterligare modernisera EU-budgeten. En omprioritering till förmån för åtgärder med ett tydligt europeiskt mervärde som främjar ekonomisk förnyelse bör vara vägledande i arbetet. Utskottet har tidigare betonat att EU-budgeten inte ska finansieras genom att EU får beskattningsrätt. Utskottet står fast vid att kontrollen av att EU-medel används på ett korrekt och effektivt sätt behöver förbättras. Utskottet anser därmed att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 4, och 6–8 och motion 2017/18:4041 (SD) yrkande 5, som rör frågor om EU:s budget.

Utskottet vill åter betona vikten av att frågor som har betydelse för hela EU ska diskuteras och beslutas av samtliga medlemsländer. När det gäller fördjupningen av den ekonomiska monetära unionen har utskottet förståelse för euroländernas behov av att fördjupa samarbetet sig emellan. Det är dock centralt att länderna för en nationell ekonomisk politik med respekt för de finanspolitiska reglerna, och att det finns nationellt ägarskap för genomförande av strukturreformer. Utskottet vidhåller sin uppfattning att prioritet bör ges åt att slutföra befintliga åtgärder som vidtagits för att förbättra den ekonomiska och monetära unionens funktionssätt, framför att inrätta nya förfaranden och institutioner, såsom en europeisk finansminister med tillhörande departement. Utskottet anser med detta att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2017/18:4041 (SD) yrkande 6 om ett europeiskt finansministerium.

Liksom tidigare noterar utskottet arbetet inom EU med att färdigställa bankunionen. Sverige deltar inte i bankunionen, men det kan ändå finnas anledning för Sverige att följa och vid behov försöka påverka utvecklingen av den.

Avslutningsvis vill utskottet påminna om att riksdagen har lämnat motiverade yttranden om flera förslag på finansmarknadsområdet: bankpaketet, översynen av de europeiska tillsynsmyndigheterna och tillsynen av centrala motparter i EU och i tredjeland. Utskottet vill också påminna om att det fanns proportionalitetsinvändningar mot förslag inom statistikområdet och att ett motiverat yttrande har lämnats.

Stockholm den 24 april 2018

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Monica Green (S), Ingela Nylund Watz (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingemar Nilsson (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Niklas Wykman (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Björn Wiechel (S) och Anette Åkesson (M).

Särskilt yttrande

Oscar Sjöstedt och Dennis Dioukarev (båda SD) anför:

Sverigedemokraterna vill att regeringen ska verka för en minskning av EU:s budget och kostnader, detta särskilt med tanke på Storbritanniens utträde. Vi vänder oss mot den snedvridning mellan medlemsstater som råder inom unionen, där vissa länder står för en större del av finansieringen och andra får medel nästan helt utan motkrav. Sverige har trots sin storlek varit den tredje största nettobetälaren till EU år 2000–2015.

Sverigedemokraterna anser att regeringen ska verka för att utjämna relationen mellan Sveriges utgifter och inkomster till EU. Svenska skattebetalares medel ska användas för utveckling av Sverige i stället för Central- och Östeuropa.

Vi ser med stor oro på att EU vid sin halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020 inte kunnat motivera varifrån inkomsterna för de höjda anslagen ska tas.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör motsätta sig ytterligare kostnader för svenska skattebetalare till följd av ökade anslag på migrationsområdet. Vi motsätter oss att svenska skattebetalare ska bli tvungna att ytterligare bekosta flyktingmottagningen och dess konsekvenser för EU:s medlemsstater.

Vi vill att regeringen ska verka för att EU ska följa den fastställda felmarginalen på 2 procent i budgeten. Denna felmarginal har under senare år överskridits avsevärt och vi kräver att regeringen lyfter frågan för att uppnå ett långsiktigt och respektfullt omhändertagande av svenska medborgares ekonomiska medel.

Vi är starkt kritiska till det makrofinansiella stödet från EU till Tunisien, Jordanien, Ukraina, Moldavien och Georgien. Vi vill att regeringen ska verka för att dra in kommande utbetalningar till icke-EU-medlemmar samt återföra de ekonomiska medlen till medlemsstaterna och låta medlemsstater enskilt besluta om utgivandet av makrofinansiellt stöd.

Vi anser att EU inte bör engagera sig som bidragsgivare och högrisklånggivare till länder som inte är medlemmar och än mindre länder som tydligt har visat sig vara inkapabla att hantera sina egna statliga finanser. Medlemsstaterna bör i framtiden själva få bestämma om de är beredda att erbjuda lån och stöd till krisande ekonomier.

Särskilt yttrande

Ulla Andersson (V) anför:

Orsakerna till den ekonomiska krisen i EU är komplexa och sammanflätade men har synliggjort flera brister i det finansiella systemet. EMU-länderna är genom valutaunionen låsta till en gemensam penning- och valutapolitik, samtidigt som de saknar nationella centralbanker som kan agera som långgivare i sista instans. Den förda politiken har bidragit till att fördjupa och förlänga krisen i flera länder. Ökad överstatlighet är inte lösningen.

Jag tar avstånd från de avsteg från nationell bestämmanderätt över finanspolitiken som kommissionens förslag om förstärkt samordning och styrning av den ekonomiska politiken innebär och som det kommer till uttryck i den s.k. sexpacken inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Priset för den förda krishanteringen är att krisen blir allt djupare som social, demokratisk och politisk kris.

EU:s hantering av den ekonomiska krisen visar på en brist på demokratisk legitimitet. En bankunion riskerar att förstärka EU:s makt på medlemsstaternas bekostnad. Jag anser att det behövs betydligt kraftigare åtgärder för att trygga den finansiella stabiliteten. En sådan åtgärd är att införa en lag om bankdelning som separerar traditionell bankverksamhet från spekulativ investeringsverksamhet, vilket föreslås i den s.k. Liikanenrapporten som tyvärr verkar ha hamnat längre ned på den politiska dagordningen bl.a. på grund av motstånd från den svenska regeringen.

Vänsterpartiet anser att arbetet med kapitalmarknadsunionen nu behöver stanna upp eftersom det behövs en analys av vad konsekvenserna av allt mer integrerade finansmarknader blir vid en kommande finanskris. En sådan analys saknas i dagsläget och vi menar att analysen behöver göras innan eventuellt arbete med kapitalmarknadsunionen fortskrider.

Jag tycker det är bra att kommissionen tar initiativ för att öka investeringarna i EU i syfte att bidra till högre tillväxt, ökad sysselsättning och stärkt konkurrenskraft. Efsi ska stödja strategiska investeringar av europeisk betydelse inom bl.a. infrastruktur, utbildning, forskning och innovation samt förnybar energi. Investeringarna bör kunna bidra till omställningen mot en grön resurseffektiv ekonomi, t.ex. genom hållbara investeringar på energi-, miljö- och klimatområdet med fokus på innovativa teknologier. I Sverige är ökade investeringar i Almi och Norrlandsfonden två viktiga satsningar.

Vänsterpartiet anser att EU:s budget bör minskas kraftigt. Vi motsätter oss generellt förslag som ökar EU:s makt. På områden där det är möjligt att flytta fram positionerna för en progressiv politik måste en bedömning göras från fall till fall om fördelarna överväger riskerna med att ytterligare politikområden förs till EU-nivå. Vi anser vidare att Sverige bör omförhandla sitt avtal med EU där en av utgångspunkterna bör vara att få lämna EU:s gemensamma jordbrukspolitik för att bygga upp en nationell politik inom det området.

BILAGA 5

Försvarsutskottets yttrande 2017/18:FöU9Y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april att ge övriga utskott och EU-nämnden möjlighet att senast den 26 april yttra sig över regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017, och de motioner som väckts med anledning av skrivelsen i de delar de berör respektive utskotts eller nämnds beredningsområde.

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till att gälla ämnena för fyra motionsyrkanden som rör utskottets beredningsområde, nämligen EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och försvarsmaterielupphandling, cybersäkerhet samt europeisk gräns- och kustbevakning. Utskottet föreslår att utrikesutskottet avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

I yttrandet finns två avvikande meningar (SD,-) och ett särskilt yttrande (V).

Utskottets överväganden

Verksamheten i Europeiska unionen 2017

I årets skrivelse redogör regeringen för verksamheten i EU under 2017. Av de frågor som helt eller delvis faller under försvarsutskottets beredningsområde behandlas den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (avsnitt 17.3), informations- och cybersäkerhet (avsnitten 17.14, 28.1.2 och 44.9–10), civilskyddsmekanismen (avsnitt 17.15), den europeiska gräns- och kustbevakningen (avsnitt 28.1.7), försvarsindustriprogrammet (avsnitt 38.3) och försvarsforskningsprogrammet (avsnitt 40.7).

Två följdmotioner som berör försvarsutskottets beredningsområde har inkommit med anledning av årets skrivelse: 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) och 2017/18:4041 av Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD). Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, försvarsmaterielupphandling, cybersäkerhet och europeisk gräns- och kustbevakning är ämnen som motionerna behandlar enligt nedan.

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

Motionerna

I motion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) uttrycker motionärerna att man ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Motionärerna anser att det är tveksamt om denna förändring i svensk utrikespolitik är förankrad hos det svenska folket. Därför menar motionärerna att regeringen ska verka för en linje inom EU där säkerhets- och försvarspolitik ska vara ett ansvar för respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis (yrkande 14 i denna del).

Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD) framför i motion 2017/18:4041 att det är olyckligt att Sverige frivilligt gått med i det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) eftersom det innebär ett stort steg mot en EU-armé. Om EU skulle få en egen armé finns enligt motionärerna snart alla kvalifikationer på plats för att kalla EU för en federation då en av grundförutsättningarna för definitionen av en stat är en egen försvarskapacitet. Motionärerna anser att Sverige omgående bör lämna Pesco. Vidare menar motionärerna att det inte bör finnas militära samarbeten samt militär ledningsstruktur och infrastruktur inom EU och att regeringen ska verka för att nedmontera all typ av militärt samarbete inom unionen. I stället bör alla typer av militära samarbeten och strukturer ske bilateralt eller multilateralt utanför EU:s ram. Sverige bör därför

stå utanför alla insatser som genomförs under EU-flagg, och regeringen bör verka för att stoppa samarbeten mellan Nato och EU (yrkande 10).

Bakgrund

Gällande ordning

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) är en del av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP), som är ett mellanstatligt samarbete. Beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser fattas enligt gällande fördrag med enhällighet, och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Vidare är regeringen enligt svensk grundlag skyldig att samråda med riksdagen i EU-frågor, och svensk medverkan till ett beslut i EU:s ministerråd om en insats föregås alltid av samråd mellan regeringen och riksdagen i EU-nämnden. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor krävs riksdagsbeslut (15 kap. 16 § regeringsformen). I december 2017 etablerades det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) som syftar till att fördjupa det försvarspolitiska samarbetet inom ramen för GSFP. Sverige och ytterligare 24 av EU:s medlemsstater är med i Pesco.

Tidigare behandling

I samband med regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2012 (yttr. 2012/13:FöU1y), 2014 (yttr. 2014/15:FöU1y), 2015 (yttr. 2015/16:FöU4y) respektive 2016 (yttr. 2016/17:FöU6y) uttryckte utskottet bl.a. att man inte ansåg att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet präglas av överstatlighet eller att riksdagens inflytande över beslut om ett svenskt deltagande i internationella militära insatser är begränsat.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2018 (utgiftsområde 6) uttrycks i linje med vad regeringen tidigare anfört att EU utgör Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Samarbetet vilar på mellanstatlig grund. Regeringens uppfattning är att Sverige under 2018 ska fortsätta att aktivt verka inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, vilket bl.a. inkluderar genomförandet av EU:s rådslutsatser rörande den europeiska globala strategin inom området säkerhet och försvar. Försvarsmakten ska understödja detta arbete. Särskilt viktigt är att bidra till den fortsatta utvecklingen av EU:s civila och militära krishanteringsförmåga inom hela uppgiftsspektrumet. Regeringen har ambitionen att Sverige ska delta i och bidra till Pesco, i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna enas om.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att utskottet inte delar motionärernas bedömning att det europeiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet präglas av överstatlighet och inte heller bedömningen att riksdagens inflytande över beslut om ett svenskt deltagande i internationella militära insatser är begränsat. Militära och försvarsmässiga beslut med konsekvenser på EU-nivå fattas enligt gällande fördrag med enhällighet, och varje medlemsstat har därmed vetorätt i dessa frågor. Om det rör sig om ett bidrag med svenska väpnade styrkor utomlands krävs ett riksdagsbeslut. Liksom vid behandlingen av tidigare motionsyrkanden vill utskottet framhålla att ett svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser också handlar om att främja Sveriges nationella säkerhet och svenska intressen.

Utskottet instämmer med regeringen om att Sverige ska fortsätta att aktivt verka inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Därmed stöder utskottet även regeringens ambition att Sverige ska delta i och bidra till Pesco i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna enas om. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2017/18:4036 yrkande 14 i denna del och motion 2017/18:4041 yrkande 10.

Försvarsmaterielupphandling

Motionen

I motion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) anförs också att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför upprätthålla en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om Sverige vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmateriel-försörjningen av den svenska försvarsmakten (yrkande 14 i denna del).

Bakgrund

Tidigare behandling

I utskottets yttrande över regeringens skrivelser om verksamheten i EU under 2013, 2014, 2015 och 2016 (ytr. 2013/14:FöU1y, ytr. 2014/15:FöU1y, ytr. 2015/16:FöU4y samt ytr. 2016/17:FöU6y) uttrycktes att utskottet, liksom regeringen, ansåg att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. Försvarsmaktens operativa behov för att nå den förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om ska vara styrande för

den svenska materielförsörjningen. Bibehållandet av såväl undervattensförmågan som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling, ansåg utskottet. Utskottet bedömde att motionärernas ståndpunkter på detta område i huvudsak låg i linje med regeringens och ansåg därför att motionsyrkandena borde avslås.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2018 (utgiftsområde 6) understryker regeringen vikten av att säkerställa att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU ska beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden, samt att tredje part inte bör exkluderas. Regeringen avser att fortsätta med arbete för att de initiativ som EU-kommissionen presenterat, däribland Europeiska försvarsfonden (EDF) och det europeiska försvarsindustriella programmet (EDIDP), utformas så att det bidrar till att stärka det svenska totalförsvarets behov och operativa förmåga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser likt Europeiska rådet att en konkurrenskraftig och innovativ europeisk försvarsindustri – kännetecknad av öppenhet, transparens och likabehandling av samtliga europeiska leverantörer – behövs för att behålla och utveckla Europas försvarsförmåga.

Likt tidigare anser utskottet dock att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. Försvarsmaktens operativa behov för att nå den förmåga som riksdagen och regeringen har beslutat om ska vara styrande för den svenska materielförsörjningen. Bibehållandet av såväl undervattensförmågan som stridsflygförmågan är väsentliga säkerhetsintressen för Sverige som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling, anser utskottet.

Med hänvisning till vad som anförs ovan gör utskottet bedömningen att motionärernas ståndpunkter på detta område i huvudsak ligger i linje med regeringens och utskottets. Utskottet avstyrker därmed motion 2017/18:4036 yrkande 14 i denna del.

En europeisk gräns- och kustbevakning

Motionen

Björn Söder m.fl. (SD) uttrycker i motion 2017/18:4036 att de förstår de motiv som lett fram till den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning men anser att kontrollen av det egna territoriet är och bör förbli en nationell uppgift. Gränskontroller är ett viktigt verktyg för att hävda

territoriell integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. Motionärerna anser att förslaget inkräktar på medlemsstaternas rätt att kontrollera och upprätthålla sina gränser. Enligt deras mening kan målen för de föreslagna åtgärderna bättre nås på nationell nivå, och man anser därför att förslagen i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen (yrkande 32).

Bakgrund

Gällande ordning

I september 2016 gav rådet sitt slutliga godkännande till en europeisk gräns- och kustbevakning. Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns (Frontex) huvuduppgift är att skapa en integrerad gränsförvaltning vid EU:s yttre gränser. Byrån ska arbeta för att säkerställa en effektiv hantering av migrationsströmmarna och åstadkomma en hög säkerhetsnivå i EU. Verksamheten ska enligt Europeiska rådet samtidigt bidra till att säkerställa fri rörlighet inom EU och till fullo respektera de grundläggande rättigheterna. Fokus är att inrätta en operativ strategi för gränsövervakning och samordning av stödet från alla medlemsstater.

Tidigare behandling

I sitt yttrande 2016/17:FöU6y ansåg utskottet liksom regeringen att Kustbevakningen skulle fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den nyinrättade byrån för europeisk gräns- och kustbevakning inom området. Vidare uttryckte utskottet att samverkan inom EU vad gäller gräns- och kustbevakning var av stor vikt. Utskottet såg ingen anledning att föreslå ytterligare åtgärder för tillfället men avsåg att fortsätta följa frågan. Utskottet föreslog att det aktuella motionsyrkandet skulle avslås.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2018 (utgiftsområde 6) anger regeringen att det svenska engagemanget i frågor som rör gränskontroll och räddningsinsatser är fortsatt angeläget. Regeringen anser att Kustbevakningen ska fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och Frontex. Regeringen har beslutat att förlänga Kustbevakningens bemyndigande att delta i Frontex insatser på Medelhavet t.o.m. den 31 december 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom tidigare att Kustbevakningen ska fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den nyinrättade byrån för europeisk gräns- och kustbevakning inom området. Samverkan inom EU vad gäller gräns- och kustbevakning är av stor vikt. Utskottet ser ingen anledning att föreslå ytterligare åtgärder för tillfället men avser att fortsätta följa frågan.

Utskottet föreslår därmed att utrikesutskottet avstyrker motion 2017/18:4036 yrkande 32.

Cybersäkerhet

Motionen

I motion 2017/18:4041 av Jeff Ahl och Olle Felten (båda SD) anför motionärerna att cybersäkerhet ska ordnas nationellt eller möjligen tillsammans med länder av strategisk betydelse inom specifika områden. Motionärerna anser att det inte finns några skäl för att samordna arbetet för ökad cybersäkerhet inom ramen för EU (yrkande 13).

Bakgrund

Gällande ordning

Europaparlamentet och rådet antog i juni 2016 NIS-direktivet som är den första övergripande EU-lagstiftningen som behandlar cybersäkerhetsproblem. Direktivet ska genomföras i svensk rätt senast den 9 maj 2018. Flera svenska myndigheter har fått uppdrag av regeringen relaterade till genomförandet av direktivet.

Tidigare behandling

I sitt betänkande 2017/18:FöU4 ansåg utskottet att det är nödvändigt med samarbete inom EU och internationellt för att främja informations- och cybersäkerheten eftersom den digitala utvecklingen är gränslös. Vidare framhöll utskottet att Sverige bör verka för att fortsätta Sveriges ledarskap inom EU på det digitala området och driva den digitala agendan framåt. Utskottet ansåg också att det är viktigt att Sverige verkar för att stärka sitt samlade agerande som aktör inom andra relevanta internationella processer, t.ex. FN, och i partnerskapet med Nato och i samarbeten med likasinnade länder, t.ex. de nordiska, för att stärka internationella samarbeten på området.

Pågående arbete

I budgetpropositionen för 2018 (utgiftsområde 6) lyfter regeringen fram att informations- och cybersäkerheten i Sverige behöver utvecklas. Regeringens bedömning är att genomförandet av NIS-direktivet kommer att bidra till en ökad informationssäkerhet hos ett antal leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin bedömning att det är nödvändigt med samarbete inom EU och internationellt för att främja informations- och cybersäkerheten

eftersom den digitala utvecklingen är gränslös. Därmed föreslår utskottet att utrikesutskottet avstyrker motion 2017/18:4041 yrkande 13.

Skrivelsen ger i övrigt ingen anledning till några ytterligare uttalanden från utskottets sida.

Stockholm den 26 april 2018

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (L), Åsa Lindestam (S), Hans Wallmark (M), Peter Jeppsson (S), Beatrice Ask (M), Alexandra Völker (S), Mikael Jansson (-), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Lotta Johnsson Fornarve (V), Mikael Oscarsson (KD) och Mattias Ottosson (S).

Avvikande meningar

1. Skrivelsen (SD)

Roger Richtoff (SD) anför:

Jag ser med oro på att Europeiska rådet vill driva EU till en alltmer sammanvävd militär organisation. När ett alltmer överstatligt EU beslutar om militära insatser där riksdagens inflytande är begränsat innebär det i praktiken att Sverige är med i en militär allians. Jag anser det vara tveksamt om denna förändring i svensk utrikespolitik är förankrad hos det svenska folket. Därför menar jag att regeringen inom EU ska verka för en linje där säkerhets- och försvarspolitik ska vara ett ansvar för respektive medlemsland, samt motverka en inriktning som går mot en sammanvävd militär organisation. Om samarbete i stora frågor är nödvändigt ska det ske på mellanstatlig basis.

Utöver detta menar jag att det är ett oundgängligt behov för det svenska försvarets framtida utveckling att ha tillgång till en tekniskt välutvecklad försvarsindustri med bred kompetens. En svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel bör använda undantagsregeln i artikel 346 i EUF-fördraget på liknande sätt som andra medlemsländer som har en viktig försvarsindustri. Regeringen bör därför upprätthålla en linje som håller fast vid möjligheten att kunna ta sådana hänsyn om ett medlemslands säkerhetsintressen står på spel. Detta är nödvändigt om vi vill att försörjningstryggheten ska genomsyra försvarsmaterieförsörjningen av vår försvarsmakt.

I fråga om förslaget om europeisk gräns- och kustbevakning förstår jag de motiv som föranlett den nya förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning. Dock anser jag att kontrollen av det egna territoriet är och bör förbli en nationell uppgift. Gränskontroller är ett viktigt verktyg för att hävda territoriell integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. Jag anser att förslaget inkräktar på medlemsstaternas rätt att kontrollera och upprätthålla sina gränser. Enligt min mening kan målen för de föreslagna åtgärderna bättre nås på nationell nivå, och jag anser därför att förslagen i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen.

Sammanfattningsvis anser jag att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4036 yrkandena 14 och 32.

2. Skrivelsen (-)

Mikael Jansson (-) anför:

Jag anser att det är olyckligt att Sverige frivilligt gått med i Pesco, det fördjupade försvarssamarbetet i EU. Detta innebär ett stort kliv mot en EU-armé, något flera federalister inom EU-byråkratien samt vissa tongivande

medlemsländer talat sig varma för. En av grundförutsättningarna för att en stat ska definieras som just en stat är en egen försvarskapacitet; skulle EU därmed få en egen armé finns snart alla förutsättningar på plats för att kalla EU för en federation, och då är det bara en formell detalj att EU förvandlas till en federation i nästa fördrag. Sverige bör omgående lämna Pesco.

Vidare menar jag att det är olyckligt att det över huvud taget byggs upp militära samarbeten samt militär ledningsstruktur och infrastruktur inom EU. Jag menar att svenska regeringen, så länge Sverige är medlem av EU, ska verka för att nedmontera all typ av militärt samarbete inom EU mellan medlemsstaterna. Alla typer av militära samarbeten och strukturer får ske bilateralt eller multilateralt utanför EU:s ram. Alla insatser som genomförs under EU-flagg ska Sverige stå utanför. Alla former av samarbeten mellan Nato och EU ska Sveriges regering arbeta för att stoppa, så länge Sverige är medlem av EU.

Angående frågan om cybersäkerhet anser jag att cybersäkerhet ska ordnas nationellt. Sverige kan möjligen samordna detta med länder som är av strategisk betydelse och i de områden som är av betydelse. Jag finner inga skäl för att samordna detta inom ramen för EU.

Sammanfattningsvis anser jag att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2017/18:4041 yrkandena 10 och 13.

Särskilt yttrande

Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V) anför:

När det gäller utskottsmajoritetens ställningstagande under avsnittet Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken stödjer jag utskottets majoritet utom i den delen som gäller Sveriges deltagande i det Permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) där jag vill framhålla att jag motsätter mig utvecklingen mot ett alltmer militariserat EU och därför anser att Sverige inte ska delta i Pesco. I övriga delar stödjer jag utskottsmajoriteten.

BILAGA 6**Kulturutskottets protokollsutdrag**

KULTURUTSKOTTET

**Utdrag ur:
PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2017/18:25**

DATUM Torsdagen den 26 april 2018
 TID 9.30–10.25
 NÄRVARANDE Se bilaga

§ 3 Skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Utskottet behandlade frågan om yttrande till utrikesutskottet över regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017.

Utskottet beslutade om följande yttrande till utrikesutskottet.

Kulturutskottet vill inledningsvis betona att de områden som tas upp i regeringens skrivelse och som ligger inom kulturutskottets beredningsområde, nämligen kultur, ungdom och idrott, är nationella angelägenheter. EU har enbart befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Detta är också något som utskottet vid flera tillfällen har lyft fram, bl.a. vid överläggningar med regeringen inom de aktuella områdena.

De två övergripande mål som ligger till grund för EU-samarbetet på ungdomsområdet 2010–2018 är att skapa fler och lika möjligheter för alla unga i utbildningen och på arbetsmarknaden och att främja alla ungas aktiva medborgarskap, sociala delaktighet och solidaritet. Ungdomspolitikerna är sektorsövergripande och omfattar alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år. Detta förutsätter arbete på såväl nationell, regional och lokal som internationell nivå (prop. 2017/18:1, utgiftsområde 17, s. 171). Det är dock enligt utskottet viktigt att åtgärderna inte inkräktar på de enskilda staternas befogenhet på området.

Utskottet vill framhålla betydelsen av internationella kulturella förbindelser. Internationalisering och interkulturellt arbete är en prioriterad uppgift inom kulturpolitiken och en viktig del när det gäller att uppnå de kulturpolitiska målen (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Kulturen stimuleras och utvecklas i mötet mellan olikheter. Det är betydelsefullt att svensk kultur har möjlighet att nå utanför landets gränser. Utskottet vill också peka på kulturens viktiga roll i relationsskapandet med andra länder. Det är dock enligt utskottet angeläget att understryka att EU:s befogenhet på kulturområdet enbart omfattar att främja samarbete mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera medlemsstaternas insatser.

Utskottet avstyrker motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 62–63.

Sverigedemokraternas ledamöter anmälde en avvikande mening och tillstyrker motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 62–63.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

VID
PROTOKOLLET

Tina Hökebro Bergh

JUSTERAT

Olof Lavesson

RÄTT UTDRAGET
INTYGAR

Tina Hökebro Bergh

Exp. 2018-04-26

UU

BILAGA 7

Utbildningsutskottets yttrande

2017/18:UbU4y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge finansutskottet, försvarsutskottet, justitieutskottet, konstitutionsutskottet, kulturutskottet, trafikutskottet, utbildningsutskottet och EU-nämnden tillfälle att senast den 26 april 2018 yttra sig över skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 och två följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utbildningsutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som berör utskottets beredningsområde och över motion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 42 och 59–61.

Utskottet föreslår att utrikesutskottet avstyrker de nämnda motionsyrkandena och lägger skrivelsen till handlingarna i de berörda delarna.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Rymdfrågor

Skrivelsen

I skrivelsens avsnitt om den europeiska rymdpolitiken (s. 134) beskriver regeringen att kommissionen i oktober 2016 publicerade ett meddelande om en europeisk rymdstrategi (COM(2016) 705). Strategin handlar enligt regeringen om att ange en tydlig riktning och strategiska mål för EU på rymdområdet. Därtill antogs rådsslutsatser om strategin på konkurrenskraftsrådet i maj. I dessa välkomnas ambitionen att maximera nyttorna med rymdverksamheten för samhället och EU:s ekonomi, främja en global konkurrenskraftig och innovativ europeisk rymdsektor, underbygga Europas självständiga tillträde till rymden samt förstärka Europas roll som global aktör i rymden och främja internationellt samarbete. Sverige verkade särskilt för att framhålla vikten av en tydlig rollfördelning mellan EU och den Europeiska rymdorganisationen (Esa), säkerställa tillgången till rymddata för största samhällsnytta och att de redan igångsatta stora programmen Copernicus, Galileo och SST ska prioriteras. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden om rådsslutsatserna ägde rum i maj 2017.

Regeringen anger även i skrivelsen att kommissionen publicerade en halvtidsöversyn av jordobservationsprogrammet Copernicus i oktober 2017. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november 2017, och konkurrenskraftsrådet antog rådsslutsatser i december med anledning av halvtidsöversynen.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 42 anför motionärerna att Europeiska rymdorganisationen (Esa) ska förbli ett mellanstatligt samarbete. Motionärerna förklarar att de ser värdet i en utvecklad rymdverksamhet, men att de vänder sig mot ett införlivande av Esa i EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att flera viktiga processer ägde rum inom utbildnings-, forsknings- och rymdområdet under 2017, som regeringen beskriver i skrivelsen. Utskottet har aktivt följt utvecklingen och kommer att så göra även i fortsättningen.

När det gäller rymdfrågor vill utskottet understryka att rymdforskning och rymdverksamhet är av vital strategisk betydelse för samhället. Samhället är beroende av rymdtekniken inom en rad områden, t.ex. för navigation, logistik,

bankomattjänster, väderprognoser, telekommunikation samt miljö- och klimatövervakning. Forskningen om rymden kan vidga gränserna för våra befintliga kunskaper och väcka idéer som ger upphov till såväl naturvetenskaplig som humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning och teknisk utveckling med många potentiella tillämpningsområden, inte minst vad gäller miljön.

Utskottet kan vidare konstatera att Europas rymdsamarbete är ett delat ansvar mellan EU och Esa. Esa är en mellanstatlig internationell organisation med 22 medlemsländer, som till stor del överlappar med EU:s medlemsstater. Esas syfte är att främja vetenskapligt och teknologiskt rymdsamarbete i Europa genom att utarbeta och genomföra en långsiktig europeisk rymdpolitik, ta fram europeiska program, samordna medlemsländernas rymdprogram och utarbeta en industripolicy. Utskottet vill särskilt peka på att det sjunde rymdrådet, som består av EU:s och Esas rymdministrar, antog en resolution i samband med konkurrenskraftsrådets möte i november 2010 som ytterligare preciserade viktiga frågor i Europas arbete med att utveckla den europeiska rymdverksamheten. Bland annat uppmanades EU och Esa att tillsammans utveckla en övergripande rymdstrategi. Utskottet vill därtill poängtera att vid konkurrenskraftsrådet i maj 2017 verkade Sverige särskilt för att framhålla vikten av en tydlig rollfördelning mellan EU och Esa.

Vidare noterar utskottet att det i kommissionens meddelande om en rymdstrategi för Europa (COM(2016) 705) framgår att ett gott samarbete mellan EU och Esa är en av hörnstenarna för framgång med strategins genomförande, men att det också kommer att vara viktigt med samarbete med andra relevanta aktörer utöver medlemsstaterna, t.ex. den europeiska vädersatellitorganisationen (Eumetsat), industrin, forskare och användare. Utskottet har granskat kommissionens meddelande om en rymdstrategi för Europa och i efterföljande utlåtande välkomnat kommissionens rymdstrategi (utl. 2016/17:UBU13). Utskottet pekade även bl.a. på att det är av stor vikt att samarbetet mellan EU och Esa blir effektivt i framtiden trots olikheter i finansiering och hur de båda organisationerna arbetar. Utskottet ansåg även att det måste finnas ett europeiskt samarbete för att Europa ska bevara sin ledande ställning på rymdområdet, öka sin närvaro på de internationella rymdmarknaderna och utnyttja rymdsektorns fördelar och möjligheter.

Mot bakgrund av det ovanstående vidhåller utskottet att det är av stor betydelse att samarbetet mellan EU och Esa förblir effektivt i framtiden för att Europas länder ska kunna dra full nytta av verksamheter kopplade till rymden. Det är utskottets uppfattning att ett stärkt samarbete mellan EU och Esa kan ha en positiv betydelse för båda organisationernas utveckling och för resultatet av det gemensamma arbetet inom rymdområdet. Utskottet vill också poängtera att det inom ramen för den presenterade rymdstrategin för Europa inte finns några förslag om ett införlivande av Esa i EU och påminna om att regeringen senast vid konkurrenskraftsrådet i maj 2017 verkade för att framhålla vikten av en tydlig rollfördelning mellan EU och Esa. Vidare noterar utskottet att yrkandet om att Esa ska förbli ett mellanstatligt samarbete har behandlats

tidigare i samband med skrivelse 2016/17:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016, och ser i ljuset av det som anförts ovan ingen anledning att ändra sin bedömning. Utskottet föreslår därför att utrikesutskottet avstyrker motion 2017/18:4036 yrkande 42.

Utbildningsfrågor

Skrivelsen

I skrivelsens avsnitt om utbildningsfrågor lyfter regeringen fram flera olika händelser inom ramen för EU-samarbetet under 2017 (s. 157–159). Regeringen beskriver bl.a. hur rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott (UUKI) i februari 2017 antog rådsslutsatser med utgångspunkten att bl.a. följa upp Parisdeklarationen om främjande av aktivt medborgarskap och gemensamma demokratiska värderingar, tolerans och icke-diskriminering. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

Regeringen anger vidare att en reviderad rekommendation om den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande antogs vid UUKI-rådet i maj. Syftet med den europeiska referensramen är att göra kvalifikationer tydligare och lättare att jämföra inom EU. Den reviderade rekommendationen innebär bl.a. att principerna för kvalitetssäkring nu omfattar samtliga kvalifikationer som ingår i referensramen, och att möjligheterna att jämföra tredjeländers nationella och regionala referensramar för kvalifikationer med den europeiska referensramen ska utredas. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

I skrivelsen framgår att kommissionen i juni 2017 presenterade ett meddelande om utveckling av skola och utbildning av hög kvalitet för en bra start i livet. De efterföljande rådsslutsatser som antogs vid UUKI-rådet i november utgår från tre prioriterade områden: att medlemsstaterna bör arbeta för att utveckla skolor av hög kvalitet som är mer inkluderande, att medlemsstaterna bör stödja lärare och skolledare och att medlemsstaterna bör arbeta för att skolsystemen ska bli mer ändamålsenliga, rättvisa och effektiva. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Vidare lyfter regeringen fram att UUKI-rådet antog rådsslutsatser om en ny EU-agenda för högre utbildning i november 2017. Den nya agendan, som tagits fram efter breda konsultationer med berörda parter, identifierar fyra prioriterade områden:

- 1) Kunskaper och färdigheter som behövs både för att lyckas i arbetslivet och för att möta de krav som ställs på ansvarsfulla samhällsmedborgare;

- 2) Möjliggöra ett brett deltagande i högre utbildning och ett livslångt lärande inklusive pedagogiskt nytänkande;
- 3) Utveckla den högre utbildningens roll i innovation och regional utveckling;
- 4) Vikten av uthållig finansiering och effektiv styrning inom universitet och högskola.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Regeringen beskriver därtill hur kommissionen i sitt meddelande En ny kompetensagenda för Europa från juni 2016 annonserade ökat fokus på data för att analysera behov och användning av kompetens i syfte att stödja utexaminerades utbildningsval och övergång till arbetsmarknaden. Kommissionen följde upp meddelandet med ett antal initiativ, däribland förslag till en rådsrekommendation om uppföljning av utexaminerade. Rekommendationen, som antogs på UUKI-rådet i november, innehåller förslag om att medlemsstaterna ska öka tillgången på data om utexaminerades etablering på arbetsmarknaden, inrätta system för uppföljning av examinerade och delta i ett nytt expertnätverk. En pilotstudie ska genomföras vars resultat sedan ska ligga till grund för ett eventuellt inrättande av ett uppföljningssystem på europeisk nivå. Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Regeringen lyfter också fram kommissionens meddelande om stärkt europeisk identitet genom utbildning och kultur, som publicerades i november. I meddelandet presenteras en vision om ett europeiskt område för utbildning med utgångspunkt i den nya kompetensagendan för Europa och EU:s ungdomsinitiativ. Kommissionen vill med meddelandet peka på hur utbildning och kultur kan bidra till att hjälpa fler människor att hitta bra jobb, bättre svara mot kompetensbehoven på arbetsmarknaden, stärka EU:s förmåga att dra nytta av de stora förändringar som drivs fram av teknikrevolutionen och globaliseringen och stärka ett socialt rättvisare EU. Även om EU:s befogenheter inom utbildning och kultur inte tillåter harmonisering av medlemsstaternas lagar vill kommissionen peka på samarbetsåtgärder som bidrar till ökad rörlighet, ömsesidigt erkännande, utbyte av bästa praxis och förtroende. Till 2025 vill kommissionen förverkliga en vision där utbildning, studier och forskning inte hindras av gränser.

Motionen

I kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 59 förslår motionärerna att Europa 2020-strategin inte ska innehålla förslag på lösningar på problem eller utmaningar som är bäst lämpade att lösa på nationell nivå. Motionärerna menar att det europeiska strategiska ramverket Utbildning 2020 innehåller en del bra förslag, men de anser samtidigt att vilka åtgärder och vilka prioriteringar ett enskilt land bäst behöver för att ha en

framgångsrik utbildningspolitik är något som det enskilda landet avgör bäst självt.

I yrkande 60 framför motionärerna att regeringen ska verka för att lägga ned Erasmus+-samarbetet. Motionärerna anser bl.a. att Erasmus+ budget utgör en mycket stor kostnad och att programmet innehåller ett antal förslag, om bl.a. samverkan mellan lärosäten, som kan lösas bättre på nationell nivå.

Därutöver föreslår motionärerna i yrkande 61 att EU ska låta utbildningsfrågor vara en nationell angelägenhet. Motionärerna framhåller att kommissionens meddelande om en ny kompetensagenda för Europa är ett omfattande dokument som innehåller både bra och mindre bra förslag. Motionärerna ställer sig bl.a. skeptiska till vissa av förslagen i kompetensagendan och förklarar att många av de skolpolitiska delarna i kompetensagendan utgår från en europeisk lägstanivå, vilket gör att Sverige inte kan ha så stor nytta av dessa delar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att utbildningsfrågor enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) är en nationell kompetens, men att unionen har befogenheter att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. EU:s insatser inom utbildningsområdet får enligt artikel 2.5 i EUF-fördraget inte innebära harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar. Vidare sker EU-samarbetet på utbildningsområdet till stor del genom den s.k. öppna samordningsmetoden, som är en typ av mellanstatligt beslutsfattande som inte leder till bindande EU-lagstiftning. Metoden kräver inte att EU-länderna för in nya eller ändrar befintliga lagar, utan bygger istället på riktmärken och mellanstatlig utvärdering.

När det gäller Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 kan utskottet konstatera att dessa är två nära sammanbundna men separata instrument. Europa 2020-strategin är EU:s breda tillväxtstrategi fram till 2020, som bl.a. innehåller övergripande mål för sysselsättning, utbildning, forskning och innovation, social sammanhållning, energi och klimat. Utbildning 2020 är EU:s strategiska ramverk för europeiskt utbildningssamarbete, som bl.a. består av fyra strategiska mål och sju riktmärken, som ska vara vägledande för uppföljningen av arbetet. Två av de sju riktmärkena för Utbildning 2020 är även mål inom Europa 2020-strategin. Med det i åtanke vill utskottet framhålla att Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 är värdefulla instrument för det europeiska samarbetet inom bl.a. utbildningsfrågor. Utskottet anser att instrumenten är ändamålsenliga och svarar väl gentemot de gemensamma utmaningar som EU:s medlemsstater står inför när det gäller utbildningsfrågor – inte minst genom möjligheten för medlemsstaterna att utbyta erfarenheter och dra lärdom av varandra. Som utskottet förstår yrkandet om Europa 2020-strategin och Utbildning 2020 handlar det huvudsakligen om genomförandet av Utbildning 2020. Utskottet vill därför uppmärksamma att i

rådsslutsatserna om att inrätta Utbildning 2020 (rådets slutsatser av den 12 maj 2009, 2009/C 119/02) enades EU:s utbildningsministrar om ett antal principer om hur Utbildning 2020 ska genomföras. Utbildningsministrarna kom bl.a. överens om att Utbildning 2020 ska genomföras med ett effektivt utnyttjande av den öppna samordningsmetoden, som beskrivits kortfattat ovan, med fullständig respekt för medlemsstaternas ansvar för sina utbildningssystem och enligt det europeiska utbildningssamarbetets frivilliga karaktär.

När det gäller yrkandet om att verka för att lägga ned Erasmus+ vill utskottet betona vikten av internationella utbyten inom utbildningsområdet. Det är utskottets uppfattning att olika former av gränsöverskridande utbildning har ett stort mervärde både för den enskilda deltagaren och för samhället i stort. Det är därför av stor vikt att utveckla och ta till vara möjligheterna för elever, studenter, forskare och andra berörda att förlägga delar av sin utbildning utomlands, menar utskottet. Med det i åtanke anser utskottet att Erasmus+ spelar en nyckelroll. Utskottet vill i sammanhanget även poängtera att den halvtidsöversyn av Erasmus+ (COM(2018) 50) som presenterades i januari 2018 visar att programmet värderas högt av både berörda parter och allmänheten, samt att programmet är effektivt och relevant och på knappt tre år möjliggjort för över 1,8 miljoner personer att delta i olika utbyten och för över 240 000 organisationer att delta i olika samarbetsprojekt. Utskottet noterar därtill att över 24 100 svenskar studerade utomlands under läsåret 2016/17. Av de utresande studenterna åkte 7 100 studenter inom ramen för någon form av utbytesprogram, varav över 3 000 åkte inom ramen för ett EU-program (Universitetskanslersämbetet och Statistiska centralbyrån, Statistiska meddelanden UF 20 SM 1703).

Angående kompetensagendan för Europa konstaterar utskottet att kommissionen i juni 2016 presenterade sitt meddelande om en ny kompetensagenda för Europa (COM(2016) 381). Av meddelandet framgår att målet är ett gemensamt engagemang och en delad vision om kompetens som nyckeln till hållbara arbetstillfällen, tillväxt och konkurrenskraft. I meddelandet presenterar kommissionen sammanlagt tio planerade initiativ inom tre olika områden för att stärka kompetensbasen inom Europa. Initiativen har olika utformning, från informations- och erfarenhetsutbyten till rättsakter inom utbildningsområdet (rekommendationer och beslut). När det gäller genomförandet av agendan framhåller kommissionen i meddelandet att det är medlemsstaterna som bestämmer om undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation, men kommissionen anser samtidigt att det krävs en gemensam satsning för att uppnå ändamålsenliga och hållbara resultat.

Utskottet har tidigare granskat kommissionens meddelande om en ny kompetensagenda för Europa och justerade sitt utlåtande den 18 oktober 2016 (utl. 2016/17:UbU7). I utlåtandet anförde utskottet bl.a. att det är positivt att kommissionen fokuserar på att stärka kompetensbasen i Europa genom samarbete, eftersom tillgången på rätt utbildad arbetskraft är avgörande för tillväxt och sysselsättning. Utskottet anförde vidare att samarbetet mellan

medlemsstaterna är viktigt och att det är angeläget med erfarenhets- och informationsutbyten på utbildningsområdet. Samtidigt underströk utskottet att utbildning är en nationell kompetens och att kommissionens roll på området är att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras arbete. Utskottet ville därför betona att de åtgärder som föreslås i agendan måste utgå från medlemsstaternas frivilliga medverkan.

Utskottet noterar även att yrkanden om Utbildning 2020 och Europa 2020-strategin, Erasmus+ och om att EU ska låta utbildningsfrågor vara en nationell angelägenhet har behandlats tidigare i samband med skrivelse 2016/17:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2016. Sammantaget med vad som anförts ovan ser utskottet inga skäl att vidta några åtgärder eller ändra sin bedömning från föregående år med anledning av yrkandena om utbildningsfrågor. Utskottet föreslår därför att utrikesutskottet avstyrker motion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 59–61.

Stockholm den 26 april 2018

På utbildningsutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Håkan Bergman (S), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvis (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Ida Drougge (M), Fredrik Christensson (C) och Hanif Bali (M).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen 2017 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Vi vill inledningsvis framhålla att vi ser värdet i en utvecklad rymdverksamhet. I dagsläget är samhället beroende av satelliter för stora delar av informationsspridningen i världen, för forskningen om såväl rymden som jorden och för övervakning av både klimat, natur och gränser. Vi anser dock att den europeiska rymdsatsningen även i fortsättningen bör drivas som ett mellanstatligt samarbete och vänder oss mot ett införlivande av Europeiska rymdorganisationen (Esa) i EU.

Vi vill vidare anförda att utbildning och forskning är en del av uppföljningen av Europa 2020-strategin. Vi anser även att Utbildning 2020-strategin innehåller en del bra förslag, men vi anser dock att vilka åtgärder och vilka prioriteringar ett enskilt land bäst behöver för att ha en framgångsrik utbildningspolitik är något som det enskilda landet avgör bäst självt. Vi är inte emot samarbeten mellan länder – tvärtom – men vi anser att det inte ska ske på ett överstatligt plan utan genom bilaterala avtal.

Vi vill därtill framföra att Erasmus+ används som finansieringsverktyg för bl.a. kommissionens förslag om en ny kompetensagenda för Europa. Den totala budgeten för Erasmus+ programperiod (2014–2020) är 14,7 miljarder euro. Vi anser att detta är en mycket stor kostnad. Erasmus+ innehåller enligt vår mening ett antal åtgärder som bäst genomförs på nationell nivå. Vi tycker t.ex. att samverkan mellan olika lärosäten bäst sker direkt mellan lärosätena. Vi anser därför att Erasmus+-samarbetet bör läggas ned.

Vi anser även att kommissionens meddelande om en ny kompetensagenda för Europa är ett omfattande dokument som enligt vår mening innehåller såväl bra som mindre bra förslag. Vi ställer oss skeptiska till förslagen om flexibla läroplaner. Vi ställer oss också frågande till delen som handlar om evidensbaserade politiska beslut – en del där detaljstyrningen gått för långt enligt vår mening. Vi anser också att många skolpolitiska delar i kompetensagendan utgår från en europeisk lägstanivå, vilket gör att Sverige inte har så mycket att hämta i dessa delar.

BILAGA 8

Trafikutskottets yttrande 2017/18:TU6y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge bl.a. trafikutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 och eventuella följdmotioner i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Trafikutskottet yttrar sig över de delar i skrivelsen som rör transporter och politiken för informationssamhället samt över kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 44–48. Utskottet anser att regeringen synes ge en korrekt, om än tämligen summarisk, redogörelse för verksamheten i EU inom utskottets beredningsområde. Utskottet konstaterar att det redan har behandlat frågorna i de motionsyrkanden som berör utskottets beredningsområde bl.a. i samband med subsidiaritetsprövningar och överläggningar med regeringen. Därmed anser utskottet inte att något initiativ är nödvändigt med anledning av de aktuella motionsyrkandena. Utrikesutskottet bör därför avstyrka kommittémotion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 44–48.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelse 2017/18:118 lämnar regeringen i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen en redogörelse för den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (EU) under 2017. Regeringen redogör för beslut och händelser inom EU utifrån arbetet i de olika rådssammansättningarna. Trafikutskottets beredningsområde berörs huvudsakligen i del 8 där regeringen redogör för de frågor som har behandlats av ministerrådet för transport, telekom och energi (TTE-rådet).

Transport

Regeringen framför inledningsvis att ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen och för att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft. Enligt regeringen återstår dock en hel del arbete innan den inre marknaden för transporter är färdig; tre nyckelåtgärder rör det fjärde järnvägspaketet, sjöfartsmarknaden och utvecklingen av det gemensamma luftrummet.

När det gäller Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) och infrastrukturfinansiering beslutades under det gångna året vilka projekt som tilldelas medfinansiering inom ramen för FSE transport 2016 och FSE synergi (en särskild utlysning som riktade sig till transportprojekt i studiefasen som kombinerar energi- och transportåtgärder). I den förstnämnda utlysningen tilldelades 10 av totalt 14 svenska projekt medfinansiering till ett värde av ca 50 miljoner euro. Vidare öppnades en ny typ av transportutlysning under 2017 där alla projekt som ansöker om medfinansiering ska ta lån hos banker eller andra kreditinstitut motsvarande det ansökta beloppet. Utlysningen har två ansökningsomgångar; i den första ansökningsomgången beviljades 3 av 13 svenska projektansökningar medfinansiering till ett värde av ca 60,5 miljoner euro.

I fråga om landtransporter presenterade kommissionen i februari 2017 ett direktivförslag om ändring av yrkesförarkompetensdirektivet och direktivet om körkort. Vid TTE-rådsmötet i juni beslutades om en allmän inriktning varefter trepartssamtal inleddes; en preliminär överenskommelse nåddes i december. Regeringen redovisar också att kommissionen i maj 2017 presenterade den första delen av paketet för rörlighet, även kallat mobilitetspaketet. I paketet ingår bl.a. två förordningsförslag om ändring av tillståndsförordningen och godsförordningen och av förordningarna om kör- och vilotider och färdskrivare. Dessutom föreslås ändringar av direktivet om hyrda fordon och direktivet om kontroller av kör- och vilotider och specialregler för utstationering av förare. Överläggningar hölls med trafikutskottet i oktober och november om de delar av paketet som rör den inre

marknaden och sociala villkor. Kommissionen presenterade en andra del av mobilitetspaketet i november 2017; bl.a. föreslås ändringar av direktivet om rena och energieffektiva fordon, bussförordningen och direktivet om kombinerade transporter. Vidare fattades beslut om en allmän inriktning för kommissionens förordningsförslag om typgodkännanden och marknadskontroller för motorfordon vid konkurrenskraftsrådets möte i maj 2017; en preliminär överenskommelse nåddes mellan EU-institutionerna i december. Samma månad nådde Europaparlamentet och rådet även en överenskommelse om direktivförslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer inom inlands-sjöfarten.

Inom sjöfartsområdet presenterade kommissionen i juli 2017, på begäran av de sociala parterna, ett direktivförslag om sjöarbetskonventionen och genomförande av partsavtal. En politisk överenskommelse nåddes vid rådets möte om sysselsättning och socialpolitik i december. Vidare slutfördes förhandlingarna om kommissionens tre direktivförslag om ändringar i de befintliga säkerhetsbestämmelserna för passagerarfartyg under året. Likaså antogs en förordning om hamntjänster och finansiell insyn, som ska börja tillämpas i mars 2019. Slutligen beskriver regeringen de åtgärder som har vidtagits inom ramen för EU:s integrerade havspolitik. Bland annat har en vattendeklaration för blå tillväxt antagits.

Vad gäller luftfartsfrågor antog kommissionen i juni 2017 ett förordningsförslag om skydd av konkurrensen inom luftfarten. Under året nåddes även en preliminär överenskommelse mellan EU-institutionerna om kommissionens förordningsförslag om ändring av förordningen om den europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa).

Politiken för informationssamhället

Regeringen framhåller att de åtgärder som vidtas inom politiken för informationssamhället syftar till att bidra till goda förutsättningar för väl fungerande marknader och effektiv konkurrens. Hushåll och företag ska ha tillgång till en effektiv, robust och säker infrastruktur och bästa möjliga utbud av kommunikationstjänster.

Inom ramen för den digitala marknaden presenterade kommissionen i januari 2017 ett förordningsförslag om ändring av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Förslaget var föremål för en lägesrapport vid TTE-rådsmötet i juni såväl som i december 2017. Vid dessa TTE-rådsmöten var även kommissionens direktivförslag om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation och förordningsförslag om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) på dagordningen. En gemensam riktlinjedebatt om förslagen hölls vid mötet i juni, och vid mötet i december beslutade rådet om en allmän inriktning för Berec. Vidare var kommissionens förordningsförslag om finansiering av offentligt wifi föremål för en lägesrapport vid TTE-rådsmötet i juni, och antogs i oktober 2017. Vid rådsmötet i juni fattades även beslut om en allmän

inriktning för kommissionens förordningsförslag om gränsöverskridande paketleveranstjänster, och senare under hösten nådde EU-institutionerna en överenskommelse om förslaget. Slutligen antog rådet i maj 2017 ett beslut om användning av frekvensbandet 470–790 MHz och en förordning om bestämmelser om grossistledet på roamingmarknaden.

Motionen

Regeringens skrivelse om verksamheten i EU under 2017 ligger till grund för tre följdmotioner varav kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) innehåller fem yrkanden som berör trafikutskottets beredningsområde.

I yrkande 44 påtalar motionärerna att ett rikstäckande införande av det europeiska trafikstyrningssystemet för tåg (ERTMS) inte är ekonomiskt försvarbart eftersom det enligt motionärerna tar enorma resurser i anspråk samtidigt som det försämrar kapaciteten på befintliga nät. Motionärerna yrkar därför på att man enbart i nödvändiga fall ska införa ERTMS.

I yrkande 45 uppmanar motionärerna regeringen att verka för att yrkeskvalifikationer inom inlandssjöfarten inte ska bestämmas på EU-nivå. Motionärerna pekar på att inlandssjöfarten skiljer sig vida åt mellan EU:s medlemsstater, t.ex. i fråga om antalet leder, och att det därför är olämpligt med samma yrkeskvalifikationer i hela unionen.

I fråga om tilldelning av frekvensbandet 470–790 MHz påtalar motionärerna i yrkande 46 att det rör sig om en begränsad resurs som är av stor vikt för länders säkerhet och infrastruktur. Motionärerna anser att frekvenstilldelning mycket väl kan samordnas över landsgränser, men att länder måste vara suveräna i frågan, och uppmanar därför regeringen att verka i EU för att frekvenstilldelningen ska ligga på nationell nivå.

I yrkande 47 framför motionärerna att de generellt motsätter sig skapandet av nya myndigheter och att man utökar EU:s makt. Motionärerna anser att inrättandet av Berec som en EU-myndighet är onödigt och strider mot proportionalitetsprincipen och att regeringen därmed bör verka för att myndigheten inte inrättas.

Slutligen påtalar motionärerna i motionsyrkande 48 att offentligt wifi generellt sett är bra men att det bör vara upp till enskilda medlemsstater och helst enskilda kommuner att välja om man vill lägga skattepengar på sådana projekt. Motionärerna yrkar därmed på att EU inte ska besluta om offentligt wifi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringen i skrivelse 2017/18:118 synes ge en korrekt, om än tämligen summarisk, redogörelse för verksamheten i EU inom utskottets beredningsområde. Utskottet delar regeringens uppfattning att ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen och för att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft. Det är därför av stor vikt att Sverige och övriga medlemsstater fullföljer sina åtaganden i arbetet med att förverkliga en fullt fungerande inre marknad för transporter, och då särskilt i fråga om det fjärde järnvägspaketet, sjöfartsmarknaden och utvecklingen av det gemensamma luftrummet. Utskottet har i tidigare sammanhang välkomnat kommissionens översyn av EU:s befintliga vägtransportlagstiftning inom ramen för det s.k. mobilitetspaketet och vill återigen påtala vikten av sunda och likvärdiga konkurrensvillkor mellan medlemsstaterna och av att alla medlemsstater följer de gemensamma reglerna. Vidare anser utskottet i likhet med regeringen att de EU-åtgärder som vidtas inom politiken för informationssamhället ska bidra till goda förutsättningar för en väl fungerande inre marknad. De förväntas även bidra till en effektiv, robust och säker infrastruktur samt till ett stort utbud av kommunikationstjänster.

När det gäller kommittémotion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 44–48 vill utskottet påminna om att det redan har behandlat de frågor som tas upp av motionärerna, bl.a. i samband med subsidiaritetsprövningar och överläggningar med regeringen.

Med anledning av yrkande 44 om ERTMS påminner utskottet om att frågan behandlades i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens förordningsförslag om riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet (COM(2011) 650) under vintern 2012. Utskottet gjorde då bedömningen att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Sedan dess har utskottet även behandlat sakfrågan utförligt i flera betänkanden, senast i betänkande 2017/18:TU6 Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor, där utskottet tog ställning till flera motionsyrkanden om att införa ERTMS. Utskottet framförde bl.a. att det följer av EU-rätten att signalsystemet ska vara fullständigt infört på medlemsstaternas stamnät senast 2030. Utskottet underströk samtidigt vikten av att man i det fortsatta arbetet tar till vara de erfarenheter som arbetet med ERTMS hittills har gett för att systemet ska införas i Sverige på ett smidigt och kostnadseffektivt sätt. Vidare riktade riksdagen hösten 2016 ett tillkännagivande till regeringen om att den bör verka för att ERTMS införas samordnat med Sveriges grannländer och i nära samråd med branschaktörerna samt med beaktande av järnvägens totala funktionssätt, vilket nu behandlas inom Regeringskansliet.

Angående yrkande 45 om erkännande av yrkeskvalifikationer för inlands-sjöfart vill utskottet hänvisa till sin subsidiaritetsprövning av kommissionens direktivförslag (COM(2016) 82) under våren 2016. Utskottsmajoriteten ansåg att förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Med anledning av yrkande 46 om frekvenstilldelning vill utskottet uppmärksamma att yrkandet överensstämmer med de synpunkter som utskottet framförde i utlåtande 2016/17:TU8 i samband med subsidiaritetsprövningen av kommissionens direktivförslag om en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590). I sedvanlig ordning skickades utlåtandet till EU-institutionerna och till regeringen för kännedom. Vidare konstaterar utskottet att det regelbundet behandlar motionsyrkanden om frekvenstilldelning, senast i betänkande 2017/18:TU9 It-politik.

När det gäller yrkandena 47 och 48 påminner utskottet om att det under hösten 2016 subsidiaritetsprövade kommissionens förslag om inrättande av Berec (COM(2016) 591) och förslag om finansiering av offentligt wifi (COM(2016) 589). Under subsidiaritetsprövningarna inhämtade utskottet både muntlig och skriftlig information från regeringen. Utskottet gjorde bedömningen att förslaget om att inrätta Berec var förenligt med subsidiaritetsprincipen. I utlåtande 2016/17:TU7 framförde utskottet dock att delar av förslaget om finansiering av offentligt wifi ansågs strida mot subsidiaritetsprincipen. Utlåtandet skickades därefter till EU-institutionerna och till regeringen för kännedom. Utskottet överlade även med regeringen om förslaget inför TTE-rådsmötet den 2 december 2016. Utskottsmajoriteten anförde då att Sverige borde motsätta sig förslaget, vilket regeringen anger explicit i skrivelsen att den gjorde på TTE-rådsmötet i december.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det redan har behandlat de frågor som tas upp i de aktuella motionsyrkandena. Utskottet anser därmed att det inte är nödvändigt med något ytterligare initiativ och att utrikesutskottet följaktligen bör avstyrka kommittémotion 2017/18:4036 (SD) yrkandena 44–48.

Stockholm den 26 april 2018

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Per Klarberg (SD), Nina Lundström (L), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Teres Lindberg (S), Erik Ottoson (M), Rikard Larsson (S) och Jimmy Ståhl (SD).

Avvikande mening

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017 (SD)

Per Klarberg (SD) och Jimmy Ståhl (SD) anför:

Vår generella ståndpunkt är att det inte är rätt eller rimligt att EU:s regelverk står över de lagar som stiftas av Sveriges riksdag, det svenska folkets företrädare. Detta grundläggande förhållningssätt bör vara vägledande även i frågor som rör transporter och elektroniska kommunikationer. Detta innebär att vi anser att utrikesutskottet bör tillstyrka kommittémotion 2017/18:4036 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 44–48.

BILAGA 9

EU-nämndens yttrande 2017/18:EUN1y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 april 2018 att ge EU-nämnden och utskotten tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2017/18:118 Verksamheten i Europeiska unionen under 2017. I skrivelsen behandlas övergripande ett stort antal politikområden. I bilagorna redogör regeringen för mål vid EU-domstolen av svenskt intresse, avslutade och pågående överträdelseärenden samt beslut i rådet som Sverige inte har stött.

EU-nämnden lyfter i yttrandet fram frågor som har varit av särskilt intresse för EU-nämndens verksamhet under 2017.

EU-nämnden

Synpunkter av övergripande karaktär

EU-nämnden vill liksom tidigare år uttrycka sin uppskattning över skrivelsen som ger en bred översikt över verksamheten i EU 2017. Kontakterna mellan EU-nämnden och regeringen, såväl på politisk nivå som på tjänstemannanivå, har liksom tidigare år fungerat väl. Samarbetet har präglats av fortsatt god samarbetsanda, effektiv handläggning och beredskap för nödvändig flexibilitet. Det måste dock understrykas att det är viktigt att nämnden inför samråd får regeringens senaste förslag till ståndpunkt för att därmed underlätta mandatgivningen i nämnden. Detsamma gäller relevanta dokument – särskilt inför beslutspunkter – och vikten av att dessa når nämnden innan samråd.

Stats- och regeringscheferna har sedan hösten 2017 träffats inom ramen för den s.k. ledaragendan. Ledaragendan är ett initiativ av Europeiska rådets ordförande Donald Tusk som syftar till att diskutera knäckfrågor på högsta politiska nivå. Den utgör en ny arbetsform för stats- och regeringschefernas möten. Samråd bör genomföras inför dessa möten om ett gemensamt uttalande ska göras eller om regeringen avser att framföra ståndpunkter som inte tidigare är förankrade i riksdagen. EU:s framtid diskuterades vid en middag den 28 sep-

tember, och nämnden fick inför detta möte information av statssekreterare. Inför en diskussion om utbildning och kultur i kretsen av stats- och regeringschefer den 17 november informerade statsministern nämnden. Även den ekonomiska och monetära unionens och bankunionens framtid samt migration har behandlats inom ramen för Ledaragendan. Frågorna som diskuterats vid dessa informella möten har därefter hanterats, eller kan komma att hanteras, av Europeiska rådet.

Särskilda synpunkter

Förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU har varit en fråga som överlag har präglat EU-arbetet. Det har funnits en bred samsyn i nämnden i fråga om den svenska hållningen i förhandlingarna när frågan diskuterats vid flera tillfällen inför såväl *allmänna rådet* som *Europeiska rådet*. Utöver de samråd som hållits har regeringsföreträdare gett ledamöter från varje parti i nämnden möjlighet att få återkommande informell information om förhandlingsläget. I anslutning till förhandlingarna har nämnden även fått löpande information om diskussionerna kring omlokaliseringen av EU:s läkemedelsmyndighet och EU:s bankmyndighet. Ytterligare en fråga under allmänna rådet som har varit av intresse för riksdagens EU-arbete är kommissionens arbetsprogram, som utarbetas årligen med institutionernas medverkan enligt en viss procedur. Frågan behandlas enligt detta tidsschema flera gånger av allmänna rådet, och möjlighet har därmed getts att lämna synpunkter på prioriteringar i det kommande arbetsprogrammet.

Under året som gått har frågor som rör säkerhet och försvar stått särskilt högt på dagordningen för *utrikesrådet* respektive *Europeiska rådet*. Diskussionerna om det permanenta strukturerade samarbetet på försvarsområdet, PESCO, har varit återkommande i regeringens samråd med EU-nämnden. Det har funnits en majoritet för regeringens ståndpunkt att Sverige ansluter sig till samarbetet, men med avvikande meningar från ett par oppositionspartier. På försvarsområdet har även bl.a. förslaget till en europeisk försvarsfond diskuterats i nämnden.

Länderna i Mellanöstern har haft fortsatt aktualitet till följd av utvecklingen av världsläget under året. Det har bl.a. gällt den fortgående konflikten i Syrien, fredsprocessen i Mellanöstern, Iran, Irak och Libyen. I fråga om fredsprocessen har Israels bosättningspolitik såväl som konsekvenserna av USA:s ställningstagande i Jerusalemfrågan medfört diskussioner. Även Nordkorea har återkommande tagits upp i rådet efter att landet genomfört otillåtna provsprängningar och robottester. I dessa frågor har det funnits en majoritet i nämnden för regeringens linje. EU:s relation till Turkiet, utvecklingen i landet och uppföljningen av det gemensamma uttalandet i fråga om migration från 2016 har också flera gånger genererat diskussion i nämnden.

Frågor relaterade till digitalisering gav under 2017 avtryck för såväl de *ekonomiska och finansiella frågorna* som *konkurrenskraftsfrågorna*. Nämnden fick under hösten information inför det informella digitala toppmötet i Tallinn,

och digitalisering var även ett av de ämnen som behandlades av Europeiska rådet i oktober. Inför konkurrenskraftsrådet samrådde regeringen med nämnden om den digitala inre marknadsstrategin och fick, med undantag från en avvikande mening, stöd för sin linje. Nämnden har även behandlat frågan om digital beskattning inför rådet för ekonomiska och finansiella frågor, varvid regeringen fick stöd för sin hållning. Inom ramen för samma rådskonstellation har nämnden diskuterat framtiden för den ekonomiska och monetära unionen. Nämnden har även fått information inför det eurotoppmöte som ägde rum i samband med Europeiska rådet i december, och som hölls inom ramen för ledaragendan där även icke-euroländer fick delta. Ett förberedande arbete inför eurotoppmötet utfördes i eurogruppen, och nämnden har fått information om detta vid ett par tillfällen.

En återkommande fråga i nämnden inför möten i *rådet för rättsliga och inrikes frågor* har varit reformen av det gemensamma europeiska asylsystemet, det s.k. asylpaketet. Frågan om solidaritet i mottagandet av människor i behov av skydd har varit central i diskussionerna. I nämnden har det uttryckts att det bör ställas krav på konditionalitet från EU:s sida, dvs. att medlemsstater som inte solidariskt ställer upp och delar ansvaret för mottagande inte heller ska få del av EU-medel. I sammanhanget kan nämnas att de olika förslagen i lagstiftningspaketet huvudsakligen har behandlats som lägesrapporter, dvs. informationstillfällen vid rådets möten. Regeringen har därmed inte sökt mandat i nämnden för svenska ståndpunkter inför dessa möten. EU-nämndens ledamöter har vid flera tillfällen uttryckt frustration över EU:s arbetssätt i denna fråga. På området för rättsliga och inrikes frågor, liksom utrikesfrågor, har åtgärder mot terrorism återkommande diskuterats, inte minst efter attacken i Stockholm den 7 april.

När det gäller sociala frågor har den europeiska pelaren för sociala rättigheter varit en av de stora frågorna. Nämnden har haft samråd om frågan inför möten i rådet för *sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård* såväl som inför *Europeiska rådets* möten. Inför det sociala toppmötet i Göteborg fick nämnden endast information. Sammantaget har en majoritet av nämndens ledamöter kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt om den s.k. sociala pelaren. Flera partier har dock lämnat avvikande meningar då de anser att EU ges utvidgad befogenhet genom förslaget eftersom sociala frågor huvudsakligen tillhör medlemsstaternas kompetens samt att den svenska arbetsmarknadsmodellen måste värnas. Pelaren kommer att följas upp inom ramen för den europeiska planeringsterminen. På sysselsättningsområdet har även förslaget om ändring av utstationeringsdirektivet behandlats vidare i nämnden. Vid samråd har regeringens föreslagna linje fått stöd av nämnden, även om flera avvikande meningar anmälts. Ett extra skriftligt samråd hölls efter att regeringen inkommit med en kompletterad ståndpunkt mot bakgrund av de pågående förhandlingarna vid rådsmötet. Den reviderade ståndpunkten fick stöd i nämnden även om flera avvikande meningar alltjämt gjordes gällande.

När det gäller *transport-, telekom- och energiområdet* har nämnden behandlat kommissionens förslag om paketet om ren energi vid flera tillfällen.

En majoritet av nämnden har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna ståndpunkt även om ett par partier lämnat avvikande meningar i förhållande till de olika förslag som ingår i paketet. På transportområdet har nämnden behandlat förslagen om Eurovinjett och elektroniska vägavgiftssystem som båda är del av det s.k. rörlighetspaketet. Vid samrådet fick regeringen, efter ajournering och en kompletterad ståndpunkt, stöd för sin linje.

Frågorna inför möten i *rådet för jordbruk och fiske* har bl.a. innefattat den framtida gemensamma jordbrukspolitik, där en enhällig nämnd har kunnat ställa sig bakom regeringens föreslagna förhandlingsposition. Vidare kan samrådet om EU:s fiskemöjligheter i Västerhavet 2018 lyftas fram, då förslaget om ett fiskeförbud för ål väckte stora diskussioner i nämnden och det konstaterades att det inte fanns stöd för regeringens föreslagna ståndpunkt. Därefter hölls ett extra telefonsamråd under pågående möte i rådet om att förslaget om fiskeförbud för ål ersatts med två alternativa förslag om en stängnings säsong. Efter diskussion och ajournering kunde en majoritet av nämndens ledamöter enas om att ge regeringen mandat att rösta i rådet i enlighet med förslaget om en stängningsperiod på tre månader.

På *klimat- och miljöområdet* har nämnden fått information och samrått om förslag om ett reviderat system för handel med utsläppsrätter. Den föreslagna svenska ståndpunkten har sammantaget fått stöd av en majoritet av nämndens ledamöter. Nämnden har även behandlat förslag till förordning om ansvarsfördelning för utsläppsminskningar och förordning som inkluderar utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk. Vid samråd har en majoritet av nämnden, efter ajournering och justering av ståndpunkten på förslag av flera oppositionspartier, kunnat ställa sig bakom regeringens ståndpunkt. Två partier anmälde oliklydande avvikande meningar över den justerade ståndpunkten.

Inför möten i *rådet för utbildning, ungdom och kultur* har nämnden kunnat ge stöd för regeringens föreslagna position inför behandlingen av förordningen om en solidaritetskår, rådsslutsatser om investering i Europas unga med avseende på solidaritetskåren och rådsslutsatser om EU:s strategiska förhållningssätt till internationella kulturella förbindelser.

Stockholm den 26 april 2018

På EU-nämndens vägnar

Jonas Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jonas Eriksson (MP), Eskil Erlands-son (C), Marie Granlund (S), Åsa Eriksson (S), Leif Pettersson (S), Azadeh

Rohjan Gustafsson (S), Alexandra Völker (S), David Lindvall (S), Karin Enström (M), Maria Plass (M), Christian Holm Barenfeld (M), Jesper Skalberg Karlsson (M), Jonas Millard (SD), Martin Kinnunen (SD), Jens Holm (V), Tina Acketoft (L), Aron Modig (KD).